

ଆସାନର

କଥା ଓ କାହାଣୀ

ଭାଗୀରଥ ନେପାକ

ଆସାମର କଥା ଓ କାହାଣୀ

ଭାଗୀରଥ ନେପାକ

ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଆସାମର କଥା ଓ କାହାଣୀ

ଭାଗୀରଥ୍ ନେପାକ

ପ୍ରକାଶକ

ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର

ଏଲଏମ୍ ୨, ବରମୁଣ୍ଡା ହାଉସିଂ ବୋର୍ଡ କଲୋନୀ

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ

୨୦୨୦

ମୁଦ୍ରଣ

ସାହିତ୍ୟ ସିନ୍ଧୁ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୩

ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୬୫/-

ASSAMRA KATHA O KAHANI

by:

Bhagirathi Nepak

Published by

Bharatiya Sahitya Kendra

L/382, Baramunda Housing Board Colony

Bhubaneswar-751003

1st Edition

2020

Printed at:

Sahitya Sindhu, Bhubaneswar-3

Price: Rs. 65/- (Rupees Sixty Five Only)

ISBN 81-8163-057-2bp

ଜାତକ ପତ୍ର

ଆସାମ ଆମ ଦେଶ ଭାରତବର୍ଷର ପୂର୍ବ ସୀମାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାକୁ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ, ଘନ ଅରଣ୍ୟ ଓ ଖରସ୍ରୋତା ନଦୀର ଦେଶ କୁହାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଋ' ବଗିଚା ପାଇଁ ଆସାମ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ।

ଆସାମର ଅଧିବାସୀମାନେ ସାହସୀ, ଉଦ୍ୟମୀ ଓ ପ୍ରଗାଢ଼ ପରିଶ୍ରମୀ ରୂପେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆସାମରେ ଉଭୟ ପ୍ରାଚୀନ ଓ ଆଧୁନିକ ବିଶ୍ୱାସ, ସଂସ୍କାର ଓ ଚଳଣିର ଚିହ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଆସାମରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ନାଗା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନେ ଏଇ କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ ମଣିଷ ଶିକାର କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ବିକାଶ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନାଗାଲ୍ୟାଣ ରାଜ୍ୟ ଗଠିତ ହୋଇଛି ।

ମଣିଷ ଜାତି ଯେତେ ସଭ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, କାହାଣୀ କହିବା ଓ ଶୁଣିବା ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ି ପାରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଚଳିତ ଲୋକକଥାରେ ମଣିଷ ମନର ପ୍ରତିଲିପି ମିଶିଥାଏ । ତାହା ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନେକ ନୀତି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏଥିରେ ପୁରାତନ ଯୁଗର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ଆସାମର କଥା ଓ କାହାଣୀରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ପରିଚିତି ସହ କେତେକ ମନୋରଞ୍ଜନ ଓ ଶିକ୍ଷଣୀୟ କାହାଣୀ ପରିବେଷିତ ହୋଇଛି । ଆଶା କରାଯାଏ, ପାଠକ ପାଠିକମାନେ ଏତଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହେବେ । ଇତି ।

ବିନୀତ

ଭାଗୀରଥ ନେପାକ

ଲେଖକ

ସୂଚୀପତ୍ର

★ ଜାତକ ପତ୍ର	୪
★ ସାତ ଭଉଣୀଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆସାମ	୫
★ ଆସାମ ପରିଚିତି	୧୦
★ ଗୌହାଟୀର କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର	୧୨
★ ନରକାସୁର କଥା	୨୩
★ ହୀରାମୋତି ଗଛ	୨୫
★ ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ କଥା	୩୨
★ ବୋକା କ୍ଲାବ୍	୩୭
★ ନାରଙ୍ଗୀ ରାଜକୁମାରୀ	୪୨
★ ଅକ୍ଷ ଓ କୁବୁଜା କଥା	୪୪
★ ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳ	୪୮
★ ତିନି ପଣ୍ଡିତ	୫୧
★ ଛେଳି ରାକ୍ଷସୀ	୫୪
★ ବାମନ ରାଜକୁମାର	୫୮
★ ବୁଝି ଯାହାର ବଳ ତାହାର	୬୪
★ ପବନ ଯୋଗୁଁ ଶୀତ	୬୭
★ ପଦ୍ମିନୀ	୭୦

ସାତ ଭଉଣୀଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଆସାମ

ଭାରତର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ସୀମାନ୍ତରେ ଅବସ୍ଥିତ ସାତ ଭଉଣୀଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ ଭଉଣୀର ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଆସାମ । ଅତୀତର ‘ଆସାମ’ ରାଜ୍ୟଟି ସାତଖଣ୍ଡ ହୋଇ ସାତଟି ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଅସଂଖ୍ୟ ଛୋଟ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ଶ୍ରେଣୀ, ନଦୀନାଳ, ବନଭୂମି, ମାଲଭୂମି ଓ ଉପତ୍ୟକାକୁ ନେଇ ଏହି ରାଜ୍ୟଟି ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ହେତୁ ଏହା ସମତଳ ନୁହେଁ, ଅସମାନ ବା ଅସମ । ଏଇ ଅସମ ଅର୍ଥରେ ରାଜ୍ୟଟିର ନାମ ଆସାମ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘ ୬୦୦ ବର୍ଷ ଧରି ଅହୋମମାନେ ଏହି ରାଜ୍ୟକୁ ଶାସନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଅହୋମରୁ ଆସାମ ନାମର ଉତ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଅନେକେ କହିଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟଟି ପ୍ରକୃତିର ଚାରୁଚିତ୍ରଶାଳୀ । ଭାରତର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ଏପରି ଘଣ୍ଟ ବନାନୀ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସବୁଜ ଗାଳିଚାସମ ଦିଗହଜା ବା ବଗିଚା ନାହିଁ । ଏହାର ନିକଟତମ ଚେରାପୁଞ୍ଜିରେ ସର୍ବାଧିକ ବର୍ଷା ହେଉଥିବାରୁ ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ବୃଷ୍ଟିର ପରିମାଣ ଟିକେ ଅଧିକ । ଫଳରେ ଏଠାରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବନ୍ୟାର ଆଡ଼ଙ୍କ ଲାଗିରହିଥାଏ ଏବଂ ଦୁର୍ଗମ ବନଭୂମି ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଏଠାରେ ବନଭୂମିର ଆୟତନ ୩୦,୦୦୦ ବର୍ଗମାଇଲ । ଏହି ପ୍ରାକ୍-ଐତିହାସିକ ରାଜ୍ୟକୁ ଲୋହିତ ନଦୀ (ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର) ଓ ନୀଳପାହାଡ଼ର ଦେଶ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ପୌରାଣିକ କାଳରେ ଏହାର ନାମ ଥିଲା ପ୍ରାଗଜ୍ୟୋତିଷପୁର । ଏ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଥିଲେ ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଭୂମିପୁତ୍ର ବାଣାସୁର । ଏହାଙ୍କ କନ୍ୟା ଉଷାର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାତି ଅନିରୁଦ୍ଧଙ୍କ ସହ ପ୍ରଣୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅଦ୍ୟାପି ଜନଶ୍ରୁତିରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ରହିଛି ।

ଏହି ରାଜ୍ୟର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ କାମାକ୍ଷ୍ୟା । ଏହି ରାଜ୍ୟ କାର୍ତ୍ତ୍ତବୀରାଜ୍ୟ ତଥା ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ରର ରହସ୍ୟମୟ ସ୍ଥାନ ରୂପେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଏଥିପାଇଁ ଭାରତର ସର୍ବାଂଶରୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ଏହା ଆକର୍ଷଣ କରିଥାଏ । ଜନଶ୍ରୁତିରେ ଅଛି, ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭାବରେ ଏମାନେ ପୁରୁଷକୁ ମେଷା କରି ଦିଅନ୍ତି । ଏଠାକୁ ଯିବାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ ହେଉଛି ବସନ୍ତ କାଳ । ବର୍ଷାଦିନେ ଏ ରାଜ୍ୟ ଅଗମ୍ୟ । ଶୀତକାଳରେ ବି ହାତଭଜା ଶୀତ ହୁଏ ଓ ଶୀତ ଲହରୀ ମଞ୍ଜି ଥରାଇ ବହେ । କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତ ଓ ଗ୍ରୀଷ୍ମରତ୍ନ ଏଠାରେ ଉପଭୋଗ୍ୟ ।

ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ସହ ଏହି ରାଜ୍ୟ ଆକାଶପଥ, ରେଳପଥ ଓ ସଡ଼କପଥରେ ସଂଯୁକ୍ତ । ସଡ଼କ ପଥ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଦ ସଙ୍କୁଳ । ତଥାପି ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ପରିବହନ ଟ୍ରକ ମାଲମାଲ ହୋଇ ଚାଲିଥାଏ । ରେଳପଥ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ହେତୁ ବିଳମ୍ବିତ ଯାତ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ସେ

ପଥରେ ଯିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ଉପଭୋଗ୍ୟ ପଥ ହେଉଛି ଆକାଶପଥ । କୋଲକାତାର ଦମ୍ଭଦମ୍ ବିମାନ ବନ୍ଦରରୁ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଏୟାର ଲାଇନ୍‌ର ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ବସି ମାତ୍ର ଦେଢ଼ ଘଣ୍ଟାର ବିମାନ ଯାତ୍ରା କରି ପର୍ଯ୍ୟଟକ ପହଞ୍ଚେ ଆସାମର ବୋରଝାର ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ । ସେଠାରୁ କାର୍ ବା ବସ୍‌ଯୋଗେ ସେ ଗୌହାଟୀକୁ ଯାଇଥାଏ । ଦିସ୍‌ପୁର ଆସାମର ରାଜଧାନୀ ସହର, କିନ୍ତୁ ଗୌହାଟୀ ଆସାମର ସାଂସ୍କୃତିକ କେନ୍ଦ୍ର ତଥା ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର ।

ଆସାମର ୧୪ଟି ମ୍ୟୁନିସିପାଲ ସହର ବା ଜିଲ୍ଲାକୁ ଗୌହାଟୀଠାରୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଆସାମର ଆକର୍ଷଣୀୟ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି କାମାଖ୍ୟା ମନ୍ଦିର, ଉମାନନ୍ଦ, ମାନସ ଟାଇଗର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ, କାଜିରିଙ୍ଗା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ, ବଙ୍ଗାଇ ଗାଁ ଅଏଲ ରିଫାଇନାରୀ, ଦିଗ୍‌ବୋଇ ଓ ଦିବ୍ରୁଗଡ଼, ଶିବସାଗରର ବିଷୁ ଦୋଲ (ଦୋଲ-ଦେଉଳ) ଶିବ ଦୋଲ, ଦେବୀ ଦୋଲ, ନଅଗାଓଁରେ ଦେବକ ଓ ଯୋଗାଜନ ମନ୍ଦିର, ଗୋଆଲପରା (ପଡ଼ା)ର ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟମନ୍ଦିର, କାମରୂପର ଅସୁରୀ ଓ ମଦନକାମଦେବମନ୍ଦିର, ଦେଓଗାଁଓର ଶିବମନ୍ଦିର, ତେଜପୁର ନିକଟରେ ଦି ପାର୍ବତୀୟ ଗେଟ୍ । ଏହିପରି ଅନେକ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଛି । ଅହୋମ ରାଜାମାନେ ବୈଷ୍ଣବ ଥିଲେ ଏବଂ କେତେକ ଶୈବ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଅସଂଖ୍ୟ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ପର୍ଯ୍ୟଟକ ପ୍ରଥମେ ଗୌହାଟୀ ସହର ଭିତର ଦେଖିସାରିବା ପରେ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଦେଖିଥାଏ । ଗୌହାଟୀ ସହର ଭିତରେ ଅଛି ଆସାମ ଷ୍ଟେଟ ମ୍ୟୁଜିୟମ, ପାନ ବଜାର, ଫିରିଙ୍ଗାବଜାର, ଫାନ୍ସି ବଜାର, ଅଏଲ ରିଫାଇନାରୀ, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ଉପକୂଳ, ଆସାମ ହାଇକୋର୍ଟ, ଆସାମ ବିଧାନ ସୌଧ, ଗୌହାଟୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଇତ୍ୟାଦି । ଗୌହାଟୀ ସହର ନିକଟରେ ମା କାମାଖ୍ୟାଙ୍କ ମନ୍ଦିର, ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଉମାନନ୍ଦ ପର୍ବତ, ଆସାମ ପ୍ରାଣୀ ଉଦ୍ୟାନ, ଉତ୍ତର ଗୌହାଟୀର ହୟଗ୍ରୀବ ମାଧବ ମନ୍ଦିର । ଏସବୁ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଗାଇଡ୍‌ ତତ୍ପର ହୋଇପଡେ । କିନ୍ତୁ ରାତି ପାହି ସକାଳ ହେଲା ବେଳକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବିଶାଳ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର କୁଳକୁ ଯାଇଥାଏ । ଗୌହାଟୀ ସହରଟି ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ କୁଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଆସାମରେ ସମୁଦ୍ର ନାହିଁ, ଉପକୂଳ ନାହିଁ, ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ସୁଦୀର୍ଘ ଉପକୂଳ ଅଛି ।

ନଦୀ କୂଳେ କୂଳେ ସେ ପଦଚାରଣ କରେ । ନଦୀ ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି ସିମେଣ୍ଟ ତିଆରି ବେଞ୍ଚ । ସେଠାରେ ବସି ସେ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ପ୍ରାତଃକାଳର ଦୃଶ୍ୟକୁ ଉପଭୋଗ କରେ । ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ବିସ୍ତାରିତ ଉତ୍ତୁଳିତ ବନ୍ଧ । ପବନର ହିଲ୍ଲୋଲରେ ଧନାକୃତି ଢେଉ କୂଳ ଛୁଇଁଯାଏ । ଏଠାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହୁଏ କେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ । ଭାରତୀୟ ସମୟାନୁସାରେ ଏହା ରାତି ଚାରିଟା । ଆକାଶ ଫିକା ଫିକା ହୋଇଥାଏ । ଆଲୋକ ଧୀରେ ଧୀରେ ସଂଚରି ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଆସେ ମନ୍ଦୁର ଗତିରେ ।

ଏତେବେଳେ ତାଙ୍କୁଆ ଡାକଦିଏ ଉପାନନ୍ଦ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ । ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ମଝିରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛି ଉପାନନ୍ଦ ପାହାଡ଼ଟି । ପଳପୁଷ୍ପଭରା ବୃକ୍ଷରେ ପାହାଡ଼ଟି ଆଛାଦିତ । ଏହାର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଅଛି ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିର । ପ୍ରବାଦ ଅଛି, ଏଠାରେ ମାନସିକ କଲେ ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟହ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସୀ, ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀ ଓ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ଧରି କଳନୌକା ଯାତାୟାତ କରୁଥାଏ । ଏଠାରେ ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଏକ ବିଶାଳ ବସୁ ବିଶିଷ୍ଟ ହନୁମାଙ୍କତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡରାସୁ କରି ଏକ ରଣ ହୁଙ୍କାର ଦିଏ । କିନ୍ତୁ ତାହା ତାର ସ୍ବାଗତିକା । ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରୁ କଦଳୀ ପ୍ରସାଦ ନେଇ ସେ ଖାଏ । ଏଠାରେ ଉମା ମହେଶ୍ୱର ଆରାଧନାରେ ତୃପ୍ତି ମିଳେ । ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ବକ୍ଷରେ ନୌଯାତ୍ରାର ବି ବେଶ୍ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ । ଦୂରରୁ ଦିଶେ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ରର ସୁଦୀର୍ଘ ଶୁଭ୍ରସେତୁ ।

ଗୌହାଟୀର ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି କାମାଖ୍ୟାଙ୍କ ମନ୍ଦିର । ଏହି ମନ୍ଦିରଟି ନୀଳାଚଳ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ମା କାମାଖ୍ୟା ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣକାରିଣୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଠାକୁରାଣୀ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ । ମନ୍ଦିର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଡ଼ି ଯାଇପାରେ । ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପର୍ଯ୍ୟଟକ ମୁଖଶାଳାରେ ଦର୍ଶକ ଲାଇନ୍‌ରେ ଯୋଗଦିଏ । ଏହି ମୁଖଶାଳାର ଦ୍ୱାର ନିକଟରେ ଅଛି ଯୁପକାଠ - ଯେଉଁଠି ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଲୋକେ ଛେଳି, ବୋଦା ବଳି ପକାଇଥାନ୍ତି, ପାରା, କୁକୁଡ଼ା ମୋଡୁଥାଆନ୍ତି ।

ଏହି ନୀଳାଚଳ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲେ ଆସାମ ଏକ ରହସ୍ୟମୟ ପରୀରାଜକ ପରି ଲାଗେ । ଅନନ୍ତ ଆକାଶର ନିଳାମା ଓ ସାନ୍ତ ବନାନୀର ସବୁଜିମା ଭିତରେ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ କାର୍ପାସ ମେଘ ଭାସି ଭାସି ଯାଉଥାଏ । ମନପ୍ରାଣ ଭରି ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଏହାକୁ ଉପଭୋଗ କରେ । ମନକୁ ଆସେ ଏହା କ'ଣ ଭୂସୂର୍ଗ ?

ଗୌହାଟୀରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ମନ୍ଦିର ଅଛି । ଅଶୁକ୍ରାନ୍ତ ମନ୍ଦିରରେ କଳାମୁଗୁନି ପଥରର ନିର୍ମିତ ଅନନ୍ତଶାୟୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବିଗ୍ରହକୁ ଦେଖିଲେ ଶିଳ୍ପକୁ ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହି ହେବ ନାହିଁ । ଉତ୍ତର ଗୌହାଟୀରେ ଭେନୁଗୋପାଳ ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ମଧ୍ୟ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ । ଗୌହାଟୀସ୍ଥିତ ଚିଡିଆଖାନା ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଲୋକେ ଏଠାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଭ ମାଙ୍କଡ଼, ସିମ୍ପାଞ୍ଜି, ହାତୀ, ବାଘ, ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖି ସାରି ଯାଆନ୍ତି, ନୁନମାଟିସ୍ଥିତ ତୈଳ ବିଶୋଧନାଗାର ଦେଖିବାକୁ । ଏହି ବିଶୋଧନାଗାରର ଏକ ଉଚ୍ଚା ପାଇପ ଉପରେ ଅହରହ ଅଗ୍ନି ଜଳୁଥାଏ । ଏହି ଅନିର୍ବାଣ ଅଗ୍ନିକୁ ବର୍ଷା, ଝଡ଼ କେହି ବି ଲିଭାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ନୁହନ୍ତି । ଏଠାକୁ ଦିଗ୍‌ବୋଇଠାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ମୋଟା ପାଇପ ଭିତରେ ଖଣିଜ ତୈଳ ଆସୁଥାଏ ଓ ଏଠାରେ ସେ ତେଲକୁ ବିଶୋଧନ କରାହୁଏ । ଗୌହାଟୀଠାରୁ ଟାଙ୍କି ଯୋଗେ ଶିବ ସାଗର, ଜୋରହାଟ, ତେଜପୁରକୁ ଦର୍ଶକ ଯାଇଥାଏ । ତେଜପୁର ହେଉଛି ଶୋଣିତପୁର । ଏହା ଥିଲା ବାଣାସୁରର ରାଜଧାନୀ । ଏଠାରେ ବାଣପୂଜିତ ମହାକାଳେଶ୍ୱର ଶିବମନ୍ଦିର ଅଦ୍ୟାପି ରହିଛି । ତେଜପୁର

ନିକଟରେ ୫ମ, ୬ଷ୍ଠ ଶତକରେ ନିର୍ମିତ “ଦି ପାର୍ବତୀୟ ଗେଟ୍”ର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ଦେଖି ଦର୍ଶକ, ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଏହି ଉନ୍ନତ କଳାକୌଶଳକୁ ପ୍ରଶଂସା କରେ । ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାର ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକରେ କଳା, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ସେ ଫେରିଆସେ । ସେ ପହଞ୍ଚେ କାଜିରଙ୍ଗା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନରେ । ଏକସିଙ୍ଗିଆ ଗଣ୍ଡା ପାଇଁ ଆସାମ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ । ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଏଠାରେ ହାତୀ, ଗଣ୍ଡା, ଗୟଳ, ହରିଣ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଭ ମାଙ୍କଡ ଆଦି ଜୀବଜନ୍ତୁ ଦେଖେ । ବାଘ ବାଘୁଣୀକୁ ଦେଖି ଆହୁରି ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିବାକୁ ସେ ମାନସ ଟାଇଗର ପ୍ରାଜେକ୍ଟ ଦେଖିବାକୁ ଯାଏ ।

ପେଟ୍ରୋଲ, ଋ, ଝୋଟ ଓ ବେତ ପାଇଁ ଆସାମ ପୃଥିବୀ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଖଣିରୁ କିପରି ତୈଳ ଉତ୍ତୋଳନ ହେଉଛି, ତାହା ଜାଣିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହୀ । ଦିଗବୋଇର ତୈଳକୂପରୁ ତୈଳ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାଇପ୍ ଦ୍ୱାରା ଶହ ଶହ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଥିବା ରିଫାଇନାରୀକୁ ପଠାଯାଉଛି । ଏହାକୁ ଦେଖିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଦିବ୍ରୁଗଡ଼ ଓ ଦିଗବୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ପେଟ୍ରୋଲ ପାଇଁ ଆସାମ ଯେତିକି ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ଋ ପାଇଁ ତତୋଧିକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ ଆସାମ ତା’ର ଆଦର ଅଛି । ଏଥିପାଇଁ ଭାରତକୁ ଅଧିକ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ମିଳେ । ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କ ସହିତ ଛାଇପରି ଲାଗିରହିଥିବା ଗାଜଡ଼ଟି ଏ ସବୁର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝାଏ । ଝୋଟ ଓ ବେତରୁ ବି ଆସାମ ଭଲ ରୋଜଗାର କରେ । ଏଣ୍ଡି, ମୁର୍ଗୀ ଓ ସିଲ୍‌କ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରି ଆସାମ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଏଇ ରାଜ୍ୟଟି ଭାରତର ରୋଜଗାରିଆ ପୁଅ । ଦୋକାନ ବଜାରରେ ଆସାମ ସିଲ୍‌କ ବହୁତ ବିକ୍ରି ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ଯ୍ୟଟକ, ଏଣ୍ଡି ଓ ସିଲ୍‌କ ନିଶ୍ଚୟ କିଣନ୍ତି ।

ଆର୍ଯ୍ୟେତର କାଳରେ କିରାଟ, ନୀତ, ଅସୁର, ମେଢ଼, କୋଟ, କଙ୍କାରୀ, ଲାଲୁ, ଦିମାତା, ରାଭା, ତୁଟିଆ ଓ ମିରି ଆଦି ଜନଜାତି ଥିଲେ ଆସାମର ଅଧିବାସୀ । ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ପରେ ଏମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଧାରାରେ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଭାବ ଓ ତା ପରେ ବିଦେଶୀଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ଫଳରେ ଏମାନଙ୍କର ବହୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ଏମାନେ ମଙ୍ଗୋଲାୟ । କଳିକତାମାନେ ଏବେ ସର୍ବାଂଶରେ ଅଧିକ । ମାଛ ଭାତ ଖାଇବାକୁ ଏମାନେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କ ବାରିରେ ପୋଖରୀ, ପାରାମାଂସ ଖାଆନ୍ତି ବୋଲି ଭାଡ଼ିରେ ପାରା ପୋଷିଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ବାରିରେ ଗୁଆଗଛ ଯହିଁରେ ପାନ ଲତା ମାଡିଥାଏ । ଅତିଥି ପହଞ୍ଚିଲେ ତାଙ୍କୁ ମାଛଭାତ ଖୁଆଇ ତାମୁଲ (ପାନ) ଖଣ୍ଡେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୁଆଇବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସମାୟାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଡଙ୍ଗ ଥାଏ । ଝିଅଟିଏ ଡଙ୍ଗରେ ଗାମୁଛା ଖଣ୍ଡେ ବୁଣି ଶିଖି ନଥିଲେ ବିବାହ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଶଶୁରଙ୍କ ଘରେ ଯେତେ ଲୋକ ଥିବେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଗାମୁଛା ସେ ବୁଣି କରି ନେଇଯିବା ନିୟମ । ନିଜ ବାହାଘରର ପୋଷାକ ମଧ୍ୟ ଏମାନେ ବୁଣନ୍ତି । ତା ଛଡ଼ା ବେତ ଓ ବାଉଁଶର ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଜିଷିଷ ବୁଣନ୍ତି । କାଂସ ପିତଳରେ ବି କାମ କରନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ହୋଲି, ଦଶହରା ଆଦି ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିହୁ ଉତ୍ସବ ହେଉଛି ଏମାନଙ୍କର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉତ୍ସବ । ତିନିଟି ବିହୁରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେଉଛି ‘ବିହାଗ ବିହୁ’ । ଏହା ବସନ୍ତ ଋତୁର ଉତ୍ସବ । ଏ ଋତୁ ଫୁଲଫୁଟା ଋତୁ । ଆକାଶରେ ମେଘ ନଥାଏ । ଢୋଲ, ମହୁରୀ, ଲିଙ୍ଗା ଓ କରତାଳର ତାଳେ ତାଳେ ତାଳେ ଦିମାଚା ନାଚ, କରବି ନାଚ, ମିଟିଂ ନାଚ । ତରୁଣୀମାନେ ତାଙ୍କର ଜାତୀୟ ପୋଷାକ ଘାଘରା, କାଞ୍ଚୋଲି ପିନ୍ଧି ପେନ୍ଥା ପେନ୍ଥା ଫୁଲ ଜାଗାଇ ବାଦ୍ୟର ତାଳେ ତାଳେ ନାଚନ୍ତି । ବାଦ୍ୟ ସହିତ ଏମାନେ ହାତ ତାଳିରେ ଅଧିକ ତାଳ ପକାନ୍ତି । ଆଜିର ମିଶ୍ରିତ ସଭ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ବିହୁ ପର୍ବକୁ ଏମାନେ ବେଶ୍ ମାଦକତାର ସହ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ସହ ବିହୁ ଉତ୍ସବରେ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ନାଚନ୍ତି । ଘରେ ଘରେ ପିଠାପଣା ହୋଇଥାଏ । ବହୁ ପ୍ରକାର ମିଷାନ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ । ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ଏମାନେ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ଘରକୁ ଟାଣି ନିଅନ୍ତି । ପରମ ଆନନ୍ଦରେ ତାଙ୍କୁ ଖୁଆଇ ପିଆଇ ନିଜ ସାଥରେ ନାଟିବାକୁ ନେଇଥାନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ସ୍ନେହସୋହାଗର କଥା ଯାହାକୁ ସେ ସ୍ମୃତିରେ ସାଇତି ରଖେ । ଏଣୁ ଆତିଥ୍ୟରେ ଆସାମ ଅସମ ।

ଆସାମ ପରିଚିତି

ରାଜ୍ୟର ନାମ ଆସାମ ।

ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ତର ସମ୍ପର୍କରେ କୁହାଯାଏ ଯେ, ବିଭିନ୍ନ ପାହାଡ଼ ପର୍ବତ ଓ ଉଚ୍ଚଭୂମି ହେତୁ ଏ ରାଜ୍ୟର ଭୂମି ସମତଳ ନହୋଇ ଏକ ଅସମ ଉପତ୍ୟକାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟର ନାମ ଅସମ ବା ଆସାମ ହୋଇଛି । ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ‘ଅହୋମ’ ରାଜବଂଶ ଏହି ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିବା ପରେ ନିଜ ନାମର ଅନୁକରଣରେ ରାଜ୍ୟର ନାମ ରଖିଲେ ଆସାମ । ପୁରାଣ ଯୁଗରେ ଆସାମର ନାମ ଥିଲା ପ୍ରାଗ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷ ବା ପ୍ରାଗ୍ ଜ୍ୟୋତିଷପୁର । ପ୍ରାଗ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିଷ ବା ପ୍ରାଗ୍ୟ ମହାକାଶ ବିଜ୍ଞାନର କ୍ଷେତ୍ରଥିଲା ଏ ରାଜ୍ୟ ।

୭୪୩ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆସାମର ରାଜା ଭାସ୍କର ବର୍ମାଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ ହୁଏନ୍‌ସାଂ ଆସାମ ପରିଦର୍ଶନରେ ଯାଇଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଆସାମର ନାମ ଥିଲା ‘କାମରୂପ’ । ଏକଥା ହୁଏନ୍‌ସାଂ ତାଙ୍କର ଯାତ୍ରା ବିବରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଅଛନ୍ତି ।

୧୯୪୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଭାରତ ବିଭାଜନ ଘଟିଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଆସାମର ସିଲହଟ୍ ଜିଲ୍ଲା ପୂର୍ବ ପାକିସ୍ତାନ ସଙ୍ଗେ ମିଶିଲା । ସମୟକ୍ରମେ ଆସାମ ପ୍ରଦେଶରୁ ନାଗାଲାଣ୍ଡ, ମେଘାଳୟ, ମିଜୋରାମ ଓ ଅରୁଣାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ଅଧୁନା ଆସାମର ଆୟତନ ୭୮,୪୩୮ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ଓ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୨,୨୨,୯୪,୫୭୭ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବାହିତ । ଆସାମରେ ବିଭିନ୍ନ ଜାତିର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ତିବତ ଓ ବର୍ମା ଅଧିବାସୀଙ୍କ ବଂଶଜମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ।

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ନାମ ଥିଲା କାମରୂପ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ସହର ଗୌହାଟୀର ନାମ ଥିଲା ପ୍ରାଗ୍ ଜ୍ୟୋତିଷପୁର । ଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଥିଲେ ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରାଜା ନାରକାସୁର । ନାରକାସୁରର ପୁତ୍ର ଭାଗଦତ୍ତ ତାର ବିଶାଳ ହସ୍ତୀ ବାହିନୀ ସହିତ ମହାଭାରତର କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି କୌରବ ପକ୍ଷରେ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲା ।

ଆରବର ଐତିହାସିକ ଆଲବେରୁଶୀଙ୍କ ବିବରଣୀରେ କାମରୂପ ନାମର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ତ୍ରୟୋବଶୀ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଉପର ଇରାବତୀ ଉପତ୍ୟକାର ‘ସାନ୍’ ଗୋଷ୍ଠୀର ରାଜପୁତ୍ର ସୁଖପାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଅହୋମମାନେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଅହୋମମାନଙ୍କ ଶାସନ କାଳରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲା । ସେମାନେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଶାସକ କାଚାଓରୀ, ତୁଟିଆ, ମୋରାନ ଶାସକମାନଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି ସମଗ୍ର ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ଉପତ୍ୟକାରେ ନିଜର ଅଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ ।

ଅହୋମମାନେ ଭାର୍ ପାଖନା ବା ଭାଇସରାୟମାନଙ୍କୁ କାମରୂପର ଶାସନ ନିମନ୍ତେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଗୌହାଟୀ ଏହି ଭାଇସରାୟମାନଙ୍କର ରାଜଧାନୀ ହୋଇଥିଲା । ବଦନଚନ୍ଦ୍ର ଅହୋମମାନଙ୍କର ଶେଷ ଭାଇସରାୟ ଥିଲେ । ଦୂରଦୃଷ୍ଟିର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ସେ ବର୍ମାର

ଶାସକଙ୍କୁ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ବର୍ମାର ଶାସକମାନେ ଅହୋମ ଶାସନର ଅବସାନ ଘଟାଇ ବଦନଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିଥିଲେ । ଅହୋମମାନେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଲେ । ଇଂରେଜମାନେ ଆସି ବର୍ମାର ଶାସକଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି ନିଜେ ଆସାମର ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

୧୮୭୪ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଇଂରେଜମାନେ ଆସାମକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ଘୋଷଣା କରି ଏହାର ଶାସନ ପାଇଁ ଚିପ୍ କମିଶନର ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ୧୯୨୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆସାମର ଶାସନ ପାଇଁ ଜଣେ ରାଜ୍ୟପାଳ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।

୧୯୬୩ରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବା ପରେ ଆସାମ ପ୍ରଦେଶରୁ ନାଗାଲାଣ୍ଡ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ପୁଣି ୧୯୭୨ରେ ମେଘାଲୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ରୂପେ ମିଜୋରାମ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆସାମ ପ୍ରଦେଶରେ ୨୩ଟି ଜିଲ୍ଲା ଅଛି ।

ରାଜ୍ୟ ଚାଷ

ଆସାମର ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ ହେଉଛି ଋ । ଭାରତରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୋଟ ଋ ଶତକଡ଼ା ୫୫ ଭାଗ ଆସାମରୁ ମିଳିଥାଏ । ଆସାମରେ ମୋଟ ୮୫୦ଟି ଋ ଇଷ୍ଟେର୍ ଅଛି । ପୃଥିବୀରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୋଟ ଋ ଶତକଡ଼ା ୧୫ ଭାଗ ଆସାମରୁ ମିଳିଥାଏ । ଖଣିଜ ତେଲ ପାଇଁ ଆସାମ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି । ଭାରତରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୋଟ ଖଣିଜ ତେଲର ଏକ ବୃହତ୍ ଅଂଶ ଆସାମରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏଠାରେ ତିନୋଟି ତେଲ ବିଶୋଧନାଗାର ରହିଛି । ଆସାମର ଅରଣ୍ୟରୁ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ବେତ ଓ ବାଉଁଶ ମିଳିଥାଏ । ମୁଗା ସିକ୍କ ଉତ୍ପାଦନରେ ଆସାମ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ।

ଆସାମରେ ୩୭,୬୫୨ଟି ବିଦ୍ୟାଳୟ, ତିନୋଟି ମେଡିକାଲ କଲେଜ ଓ ତିନୋଟି ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ରହିଛି । ଏଠାରେ ପାଞ୍ଚଟି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଆଇ.ଆଇ.ଟି. ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଛି ।

ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବ ବିହୁ

ଆସାମର ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବ ହେଲା ବିହୁ । ଏହା କୃଷିଭିତ୍ତିକ ପର୍ବ । ଫସଲ ଅମଳ ଆରମ୍ଭରେ ରଙ୍ଗୁଲା ବିହୁ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଏ । ରଙ୍ଗୁଲା ବିହୁର ଅନ୍ୟନାମ ବୋହଗ୍ ବିହୁ । ଫସଲ ଅମଳ ସମୟରେ ଭୋଗୁଲି ବିହୁ ବା ମାଘ ବିହୁ ପାଳିତ ହୁଏ । ଶରତ ଋତୁରେ ପାଳିତ ପର୍ବର ନାମ ହେଲା କାଟି ବିହୁ ବା କମାଲି ବିହୁ । ବିହୁ ନାଚ ଓ ଗୀତରେ ସମଗ୍ର ଆସାମ ପ୍ରଦେଶ ମୁଖରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୌହାଟୀର କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର

ସୃଷ୍ଟି ଆରମ୍ଭରେ ଯେତେବେଳେ ବ୍ରହ୍ମା ଓ ବିଷ୍ଣୁ ସୃଜନ ଲୀଳାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ ସେତେବେଳେ ମହାଯୋଗୀ ଶିବ ମହାଯୋଗରେ ତନ୍ମୟ ଥିଲେ । ଫଳରେ ସୃଷ୍ଟିକାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟାହତ ହେଲା । ବ୍ରହ୍ମା ନିଜର ମାନସ ପୁତ୍ର ଦକ୍ଷଙ୍କୁ କହିଲେ, ତୁମେ ଜଗନ୍ନାତାଙ୍କ ପୂଜା କରି ପ୍ରାର୍ଥନା କର । ସେ ଯେପରି ତୁମର କନ୍ୟା ରୂପେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବେ ଓ ଶିବଙ୍କର ପତ୍ନୀ ହେବେ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଉପଦେଶକ୍ରମେ ଦକ୍ଷ ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି କଠୋର ତପସ୍ୟା କଲେ ଓ ଜଗନ୍ନାତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କଲେ । ମହାମାୟା ଜଗନ୍ନାତା ଆବିର୍ଭୂତା ହୋଇ ଦକ୍ଷଙ୍କୁ କହିଲେ, ତୁମର କନ୍ୟା ରୂପେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ଶିବଙ୍କର ପତ୍ନୀ ହେବି । କିନ୍ତୁ ସର୍ତ୍ତ ରହିଲା, ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ମୋତେ ଅନାଦର କରିବ, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଦେହତ୍ୟାଗ କରିବି । ଦକ୍ଷ ଜଗନ୍ନାତାଙ୍କ ସର୍ତ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବାରୁ, ଜଗନ୍ନାତା ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ଦକ୍ଷରାଜଙ୍କ ପତ୍ନୀ ବୀରଣାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେ ସତୀ ନାମ ଧାରଣ କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଶିବ ତପସ୍ୟାମଗ୍ନ ଆତ୍ମାନ୍ତି । ସତୀ କ୍ରମେ ବଡ଼ ହୋଇ ଶିବଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କଲେ । ଶିବ ସତୀଙ୍କ ସେବା ପୂଜାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କଲେ । ଏହାପରେ ଶିବ ଓ ସତୀ କୈଳାସ ଶିଖରରେ ଅବସ୍ଥାନ କଲେ ।

ସମୟର ଉପତକ୍ତ ଓ ଘଟଣାକ୍ରମେ ଦକ୍ଷ ଜାମାତା ଶିବଙ୍କ ଉପରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ । ଦକ୍ଷ ଏକ ଯଜ୍ଞର ଆୟୋଜନ କରି ସମସ୍ତ ଦେବଦେବୀ ଓ ରକ୍ଷି ମୁନିମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ ଏବଂ ଜାମାତା ଶିବଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ ନାହିଁ । ଶିବଙ୍କ ବାରଣ ନମାନି ସତୀ ଆସି ପିତା ଦକ୍ଷପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଯଜ୍ଞରେ ଯୋଗଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ପିତାଙ୍କ ମୁଖରେ ସ୍ବାମୀ ଶିବଙ୍କ ଅପମାନ ଶୁଣି ଦେବୀ ସତୀ ସହ୍ୟ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଯଜ୍ଞ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କଲେ । ଶିବ ସତୀଙ୍କ ବିଯୋଗ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହ୍ୟ କରି ନପାରି ସତୀଙ୍କ ଶବକୁ କାନ୍ଧରେ ଧରି ଉନ୍ନତ ହୋଇ ତିନି ଭୁବନରେ ଘୁରି ବୁଲିଲେ । ଶିବଙ୍କ କ୍ରୋଧ ଦେଖି ଦେବଗଣ ଭୀତହସ୍ତ ହେଲେ । ସେମାନେ ମିଳିତ ହୋଇ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲେ । ଦେବଗଣଙ୍କ କରୁଣା ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ବିଷ୍ଣୁ ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସତୀଙ୍କ ଶବକୁ ଏକାବନ ଖଣ୍ଡରେ ଛେଦନ କଲେ । ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ଖଣ୍ଡ ବିଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେହି ସବୁ ସ୍ଥାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମହାତୀର୍ଥରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତ ଓ ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା

ଆସାମ ପ୍ରଦେଶର ଗୌହାଟୀ ସହର ନିକଟରେ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣର ପର୍ବତ ଅବସ୍ଥିତ ।

କୁହାଯାଏ, ସତୀଙ୍କ ଯୋନି ଏହି ପର୍ବତରେ ପଡ଼ିବାରୁ ପର୍ବତଟି ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣ

କଲା । ସେଥିପାଇଁ ପର୍ବତର ନାଁ ହେଲା ନୀଳାତଳ । ପର୍ବତ ଉପରେ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ ‘କାମାକ୍ଷ୍ୟା’ ନାମରେ ପୂଜିତା ହେଲେ ।

ଶିବଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନରୁ ସତୀଙ୍କ ଶରୀର ବିଛିନ୍ନ ହେବାପରେ ଦେବଦେବ ମହାଦେବ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇ ସଂସାର ତ୍ୟାଗ କରି ପୁନର୍ବାର କୈଳାସ ଶିଖରରେ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହେଲେ ।

ତାରକାସୁର

ଏହି ସମୟରେ ତାରକାସୁର କଠୋର ତପସ୍ୟା କରି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କଠାରୁ ବର ଲାଭ କଲା । ଏହି ବର ଥିଲା, ମହାଦେବଙ୍କ ସନ୍ତାନ ବ୍ୟତୀତ ଜଗତରେ ଅନ୍ୟ କେହି ତାକୁ ପରାଜିତ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ବରରେ ବଳାଧ୍ୟାନ ହୋଇ ତାରକାସୁର ସ୍ୱର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଓ ପାତାଳ ଏହି ତିନିପୁର ବୁଲି ନାନାପ୍ରକାର ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଲା ।

ଦେବତାମାନେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ତାର ବିନାଶ ନିମନ୍ତେ ପୁନର୍ବାର ସଂସାର କ୍ରିବା ପାଇଁ ହରିହର ମହାଦେବଙ୍କୁ କରୁଣ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ।

ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓ ଶିବଙ୍କ ସହିତ ବିବାହ

ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମେନକା ଦେବୀ ଏକଶତ ବାରପୁତ୍ର ଓ ଏକ ଭୁବନମୋହିନୀ କନ୍ୟା କାମନା କରି ମହାମାୟାଙ୍କ ଆରାଧନା କରୁଥିଲେ ।

ମେନକାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ମହାମାୟା ତାଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ପୂରଣ କଲେ । ମହାମାୟା ସ୍ୱୟଂ ମେନକାଙ୍କ କନ୍ୟା ରୂପେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ତାଙ୍କର ନାମ ହେଲା ପାର୍ବତୀ ।

ଦେବଗଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦେବର୍ଷି ନାରଦଙ୍କୁ ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲେ । ନାରଦ ହିମାଳୟଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଜଣାଇଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ କନ୍ୟା ପାର୍ବତୀ ମହାଦେବ ଶିବଙ୍କୁ ପତି ରୂପେ ଲାଭ କରିବେ । ଏହା ଜାଣି ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କଲେ ।

ନାରଦଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟ ଓ ତଦାୟ ପତ୍ନୀ ମେନକା ସେମାନଙ୍କ କନ୍ୟା ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଶିବଙ୍କୁ ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ କହିଲେ ।

ପାର୍ବତୀ କଠୋର ତପସ୍ୟା କରି ମଧ୍ୟ ମହାଦେବ ଶିବଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ପାର୍ବତୀଙ୍କ ତପସ୍ୟା ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା ଜାଣି ଦେବଗଣ ଶଙ୍କିତ ହୋଇ ପ୍ରତିକାର ନିମନ୍ତେ ସୃଷ୍ଟି କର୍ତ୍ତା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲେ ।

ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଉପଦେଶକ୍ରମେ ଦେବଗଣ କାମଦେବ ଓ ରତି ଦେବୀଙ୍କୁ ମହାଦେବଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଭଙ୍ଗ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରେରଣ କଲେ । କାମଦେବ ପୁଷ୍ପବାଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ମହାଦେବଙ୍କ ଧ୍ୟାନ

ଭଗ୍ନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ତୃତୀୟ ଚକ୍ଷୁର କୋପାନଳରେ ଭସ୍ମାଭୂତ ହେଲେ । ଏହାଦେଖି ରତିଦେବୀ ଦୃଃଖରେ ମିୟମାଣ ହୋଇ କ୍ରନ୍ଦନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦେବତାମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶକ୍ରମେ ଶୋକ ବିହ୍ୱଳା ରତି ସ୍ୱାମୀ କାମଦେବଙ୍କର ଭସ୍ମକୁ ନିଜ ପଣତରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଲେ ।

କାମଦେବ ଭସ୍ମାଭୂତ ହେବା ପରେ ମହାଦେବ ଶିବ ତପୋଭୂମି ତ୍ୟାଗ କରି ଅନ୍ୟତ୍ର ଚାଲିଗଲେ । ପାର୍ବତୀ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ପତି ମହାଦେବ ଶିବଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ ଆହୁରି କଠୋର ତପସ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଅବଶେଷରେ ଆଶ୍ୱତୋଷ ମହାଦେବ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ କଲେ । ସେ ନାରଦଙ୍କୁ ବିବାହର ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପଣ କଲେ । ନାରଦ ଗିରିରାଜ ହିମାଳୟ ଓ ତଦାୟ ପର୍ବତ ମେନକାଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ପାର୍ବତୀ ଓ ଶିବଙ୍କ ବିବାହର ଦିନ ଓ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲେ ।

ବିବାହ ଦିନ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଦେବତା ଓ ମୁନିରକ୍ଷିତଶ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ବିବାହ ଜନିତ ଆନନ୍ଦ କୋଳାହଳ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନଟି ମୁଖରିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିବା ବେଳେ ରତିଦେବୀ ନିଜ ପଣତ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବା କାମଦେବଙ୍କ ଭସ୍ମ ଧରି ମହାଦେବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ କ୍ରନ୍ଦନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମହାଦେବ ଶିବଙ୍କ ସୁଧାମୟ କୃପା ଦୃଷ୍ଟିରେ କାମଦେବ ‘ମଦନ’ ରୂପରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହେଲେ ସେହି ଭସ୍ମ ରାଶି ମଧ୍ୟରୁ ।

ରତି ଦେବୀ ନିଜ ପତି କାମଦେବ ମଦନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ଫେରି ପାଇଲେ । କିନ୍ତୁ କାମଦେବ ମଦନଙ୍କ ପୂର୍ବ ରୂପ ଓ କାନ୍ତି ଲୋପ ପାଇଥିଲା । ତେଣୁ ରତି ଓ ମଦନ ଆଉଥରେ ଶିବଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ଶିବ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ କାମଦେବ ମଦନ ଓ ରତି ଦେବୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ, ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତ ଶିଖରରେ ଦକ୍ଷ ସୂତା ସତୀଙ୍କର ଛିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ପାଷାଣ ରୂପରେ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ରହିଛି । ସେଠକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କଲେ, ମଦନ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବକାନ୍ତି ଫେରି ପାଇବେ ।

ମଦନ ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତରେ ପହଞ୍ଚି ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ବିଶ୍ୱକର୍ମାଙ୍କୁ । ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଛଦ୍ମବେଶରେ ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତ ଶିଖରରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କଲେ ।

‘କାମରୂପ’ ନାମ

ମଦନ ଓ ରତିଙ୍କ ଭକ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣରେ ପରିତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ମହାମାୟା ଦେବୀ କାମଦେବ ମଦନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବରୂପ ଫେରାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

କାମଦେବ ଏହି ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବ ରୂପ ଫେରି ପାଇଥିବା ଯୋଗୁ ସ୍ଥାନର ନାମ ‘କାମରୂପ’ ହେଲା ।

କାମରୂପର କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର ଭାରତର ୫୧ଟି ଶକ୍ତିପୀଠ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୀଠ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଲା । ସେଠାରେ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀ ପୂଜା ପାଇଲେ ।

ପ୍ରାଚୀନ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ

ଯୋଗିନୀତନ୍ତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ, ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ ଚାରିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ହେଲା - କାମପୀଠ, ରତ୍ନପୀଠ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୀଠ ଓ ସୌମାର ପୀଠ ।

ଯେଉଁଠାରେ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଅଛି, ସେହି ସ୍ଥାନର ନାମ “କାମପୀଠ” । କାମପୀଠ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକୋଷ ଓ ରୂପିକା ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

କରତୋୟା ଏବଂ ରୂପିକା ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ “ରତ୍ନପୀଠ” ଅବସ୍ଥିତ ।

ରୂପିକା ଏବଂ ଭୈରବୀ ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ “ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୀଠ” ଅବସ୍ଥିତ ।

ଭୈରବୀ ଏବଂ ବ୍ରିକା ବା ବିକ୍ରାର ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ “ସୌମାର ପୀଠ” ଅବସ୍ଥିତ ।

ପ୍ରାଚୀନ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା “ପ୍ରାଗ୍ ଜ୍ୟୋତିଷପୁର” । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ପିତାମହ ବ୍ରହ୍ମା ଏହି ସ୍ଥାନରେ ବସି ନକ୍ଷତ୍ରାଦି ଜଗତର ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ଜ୍ୟୋତିଷପୁର ବା ଗୌହାଟୀ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ନରକାସୁରର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା ଏହି ଜ୍ୟୋତିଷପୁର । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ଗୌହାଟୀ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହା କାମରୂପ ଜିଲ୍ଲା ତଥା ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରାଚୀନ ସହର ।

ତନ୍ତ୍ର, ମନ୍ତ୍ର, ପୁରାଣ, ରାମାୟଣ ତଥା ମହାଭାରତରେ କାମରୂପର ବହୁ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଆଜି ମଧ୍ୟ ଦେଶଦେଶାନ୍ତରେ କାମରୂପ ‘ଯାଦୁ ମନ୍ତ୍ରର ନଗରୀ’ ବୋଲି କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ରହିଛି । କାହାଣୀ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀମାନଙ୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ‘କାଉଁରୀ ରାଜ୍ୟ’ କହିଲେ ଏହି କାମରୂପ ବା ଗୌହାଟୀକୁ ବୁଝାଇ ଥାଏ ।

ପୂର୍ବକାଳରେ କାମରୂପ ଅଞ୍ଚଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଗମ ଥିଲା । ଯେଉଁମାନେ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ତୀର୍ଥ ଯାତ୍ରାରେ ଏଠାକୁ ଆସୁଥିଲେ, ସେମାନେ ଆଉ ଫେରି ଯିବାର ଆଶା ରଖୁ ନଥିଲେ । ସେମାନେ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ କାମ ରୂପରେ ବସବାସ କରି ରହି ଯାଉଥିଲେ ।

ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟ ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପ୍ରାଚୀନ କାମରୂପର ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ହିନ୍ଦୁ ନୃପତି ଭାସ୍କର ବର୍ମାନଙ୍କ ରାଜତ୍ୱ କାଳରେ ତୀନ ଦେଶର ପରିବ୍ରାଜକ ହୁଏନ୍ସାଂ କାମରୂପ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସିଥିଲେ ।

ନରକାସୁରର ଜନ୍ମ ଓ ସୋପାନ ପଥ ନିର୍ମାଣ

ତନ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ପୁରାଣ ମତରେ ବରାହ ରୂପୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଔରସରୁ ଧରିତ୍ରୀଙ୍କ ଗର୍ଭରେ ନରକାସୁର ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଅସୁର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜନକ ଗୃହରେ ପ୍ରତିପାଳିତ

ହେବାରୁ ସ୍ୱଭାବରେ ସେ ଆର୍ଯ୍ୟଭାବାପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ତାର ସ୍ୱଭାବ ଓ ଚରିତ୍ରରେ ସନ୍ଦୃଷ୍ଟ ହୋଇ ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ନାରକଙ୍କୁ କାମରୂପ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାଗଜ୍ୟୋତିଷପୁର ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ବର ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଯେତେ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ମାତୃଜାତି ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ କରୁଥିବ ଓ ମହାମାୟା କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଉପାସନା କରୁଥିବ, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା' ରାଜ୍ୟର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଘଟୁଥିବ ।

ପିତା ବିଷ୍ଣୁ ଓ ମାତା ଧରିତ୍ରୀଙ୍କ ବରରେ ବଳୀୟାନ ହୋଇ ନରକାସୁର କାମରୂପର ରାଜା କିରାତରାଜା “ଘଟକ”ଙ୍କୁ ବଧ କଲା ଓ ସମଗ୍ର କାମରୂପ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ହେଲା ।

ନରକାସୁର ବିଦର୍ଭ ରାଜକନ୍ୟା ମାୟାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲା । ସେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ପାଳନ କରି ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ମାତୃଜାତି ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ଆସୁଥିଲା ।

ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ ଶେଷରେ ନରକାସୁର “ଶୋଣିତପୁର” ରାଜ୍ୟର ରାଜାଙ୍କ ସହିତ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପରେ ସେ ଅସୁର ସ୍ୱଭାବର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପଡିଲା । ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ତାର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ କୃଷି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ନରକାସୁରର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ଦେବଗଣ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲେ । ସେମାନେ ନରକାର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ତଥା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଜାତିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ଦେବଗଣଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ଯେ, ସେମାନେ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ନରକାସୁରର ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ପାରିବେ । ଦେବଗଣ ମହାମାୟା ଦେବୀ କାମାକ୍ଷାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାରୁ ଦେବୀ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ କଲେ ଓ ଉଚିତ୍ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହିଲେ ।

‘କାଳିକା ପୁରାଣ’ର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅନୁଯାୟୀ, ଦିନେ ବଶିଷ୍ଠ ମହର୍ଷି ମହାମାୟା କାମାକ୍ଷାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ କାମାକ୍ଷା ପୀଠକୁ ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ନରକାସୁର ମହର୍ଷି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ଏଥିରେ ବାଧା ଦେଲା । ବଶିଷ୍ଠ କ୍ରୋଧିତ ହୋଇ ନରକାସୁରକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଇ କହିଲେ, ତୁ ଯେତେଦିନ ଜୀବିତ ରହିଥିବୁ ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଗତଜନନୀ ମାତା କାମାକ୍ଷା ଏହି ପୀଠରୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ରହିବେ ।

ଏକଦା ନରକାସୁର ପଶୁ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଦେବୀଙ୍କ ରୂପରେ ବିମୋହିତ ହେଲା ଓ ତାଙ୍କୁ ପତ୍ନୀ ରୂପରେ ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକଟ କଲା ।

ନରକାସୁରର ମୃତ୍ୟୁକାଳ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିବା ଉପଲବ୍ଧି କରି ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା କହିଲେ, ଗୋଟିଏ ରାତି ମଧ୍ୟରେ ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଚାରୋଟି ସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମିତ ସୋପାନ ପଥ ଓ ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରି ପାରିଲେ ତାଙ୍କୁ ପତ୍ନୀ ରୂପରେ ପାଇ ପାରିବ । ନହେଲେ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ଅବଶ୍ୟସ୍ୟାବୀ । ନରକାସୁର ଗର୍ବରେ ପ୍ରମତ୍ତ ହୋଇ ଦେବୀଙ୍କ ସର୍ତ୍ତରେ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ଚାରୋଟି ସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମିତ ସୋପାନ ପଥ ନିର୍ମାଣ କରି

ବିଶ୍ରାମ ଗୃହ ନିର୍ମାଣର ଆୟୋଜନ କଲା । ମହାମାୟା କାମାକ୍ଷୀ ଦେବୀ ନରକାସୁରର କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ନିରୁପାୟ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ଏକ ମାୟା କୁକୁଟ ଦ୍ଵାରା ରାତ୍ରି ଶେଷ ହେବାର ସଙ୍କେତ ଦେଇ ନରକାସୁରକୁ କହିଲେ, ତୁ ମୋର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭଗ୍ନ କରିଛୁ । ରାତ୍ରି ପାହି ଯାଇଛି ।

ମାୟା କୁକୁଟର ଧ୍ଵନି ଶୁଣି ନରକାସୁର କୁହ ହୋଇ କୁକୁଟର ପକ୍ଷାତ୍ୟାବନ କଲା ଓ ତାକୁ ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀର ଅପର ପାର୍ଶ୍ଵରେ ବଧ କଲା । ଏହାପରେ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ ନରକାସୁରକୁ ବଧ କଲେ । ନରକାସୁରର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାହାର ପୁତ୍ର ଭଗଦତ୍ତ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ହେଲା ।

ଭଗଦତ୍ତର ବଂଶ ଲୋପ ପାଇବା ପରେ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଗଲା । ଏବେ ମଧ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ପାହାଡ଼ର ଚଉଦିଗରେ ଚାରିଟି ପ୍ରସ୍ତର ଦ୍ଵାରପଥ ରହିଛି । ଏହା ବ୍ୟାଘ୍ର ଦ୍ଵାର, ହନୁମନ୍ତ ଦ୍ଵାର, ସ୍ଵର୍ଗ ଦ୍ଵାର ଏବଂ ସିଂହ ଦ୍ଵାର ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଛି ।

କାମାକ୍ଷୀ ପୀଠର ଉଦ୍ଧାର

ନରକାସୁରର ହାନ ଆଚରଣ ଏବଂ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଶାପରେ ଦେବୀଙ୍କ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅପ୍ରକଟ ହୋଇ ରହିଲା ।

କାଳକ୍ରମେ କାମଦେବଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କାମାକ୍ଷୀ ମନ୍ଦିରର ଉପରିଭାଗ ବିଧର୍ମୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଧ୍ଵଂସ ପାଇ ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପରେ ପରିଣତ ହେଲା । ତାହା କ୍ରମେ ନିଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟ ଓ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଚରାଭୁଇଁ ପାଲଟି ଗଲା । ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କେବଳ କୌତ ଜାତିର ଲୋକେ ବାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

୧୪୯୦ ମସିହାରେ କୁଚବିହାର ରାଜ୍ୟର ମହାରାଜା ବିଶ୍ଵସିଂହ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ମହାରାଜା ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ । ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଥିବା ଅହୋମ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରାଚୀନ କାମରୂପର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଛୋଟ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟର ରାଜାମାନେ ବିଶ୍ଵସିଂହଙ୍କର ବଶତା ସ୍ଵୀକାର କରିଥିଲେ ।

ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠାରୁ ଜଣାଯାଏ, ଏକଦା କୁଚବିହାର ରାଜ୍ୟର ମହାରାଜ ବିଶ୍ଵସିଂହ ଅହୋମ ରାଜ୍ୟର ରାଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଲିପ୍ତ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଶ୍ଵସିଂହ ଓ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଶିବ ସିଂହ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ ନରକାସୁର ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବା ଶିଳାପଥରେ ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ରାତ୍ରିର ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ତୃଷ୍ଣାରେ ଆତୁର ହୋଇ ଦୁଇଭାଇ ଜଳ ଅନ୍ଵେଷଣରେ ଚତୁର୍ଦିଗରେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ଜଳର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ କି କାହାରି ଦର୍ଶନ ଲାଭ ହେଲା ନାହିଁ । ଦୁଇ ଭାଇ ବିଷର୍ଷ ମନରେ ଫେରି ଆସିଲା ବେଳେ କିଛି ଦୂରରେ ଏକ ବଟବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ଥିବା ଏକ ଉଚ୍ଚ ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପ ନିକଟରେ ପୂଜାମଗ୍ନ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ

ଦେଖି ଦୁଇଭାଇଙ୍କ ମନରେ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ସେମାନେ ସେହି ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଅତି କରୁଣ ନୟନରେ ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଗାଁ ରହିଲେ ।

ସେହି ବୁଢ଼ା ହିଁ ଥିଲେ ମାତା କାମାକ୍ଷୀ । ସେ ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ପଥଶ୍ରାନ୍ତ ଦୁଇ ଭାଇଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ ଝରଣା ନିକଟକୁ ନେଇଗଲେ ଓ ଜଳପାନ କରି ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ବିଶ୍ରାମ କରିବାକୁ କହିଲେ ।

ଦୁଇଭାଇ ବିଶ୍ୱସିଂହ ଓ ଶିବ ସିଂହ ବୃକ୍ଷା ନିବାରଣ କରି କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ ନେବା ପରେ ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ମାଗିଲେ ଓ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପକୁ ପୂଜା କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ବୁଢ଼ା କହିଲେ ଯେ, ସେହି ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପ ଆରାଧ୍ୟ ଦେବୀ ମାଆ କାମାକ୍ଷୀଙ୍କ ପୀଠସ୍ଥଳୀ । ଭକ୍ତି ସହକାରେ ଯେ କେହି ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲେ ତାହାର ଜନ୍ମା ପୁରଣ ହୁଏ । ଦୁଇଭାଇ ବୁଢ଼ାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଭକ୍ତି ସହକାରେ ନତଜାନ୍ତୁ ହୋଇ ପୀଠଦେବୀ କାମାକ୍ଷୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ମାନସ ପୂଜା କଲେ ଏବଂ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ସୈନ୍ୟଦଳ ସହ ତାଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ଯେପରି ନିଷ୍ପତ୍ତିକ ହେବ ସେଥିପାଇଁ କରୁଣା ଭିକ୍ଷା କଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେଠାରେ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରି ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରିବେ ବୋଲି ମାନସିକ କଲେ ।

କରୁଣାମୟୀ ମାଆ କାମାକ୍ଷୀଙ୍କ କୃପାରେ ମାତ୍ର କିଛି ସମୟ ପରେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସୈନ୍ୟଦଳ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲେ । ମାତା କାମାକ୍ଷୀଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜା ବିଶ୍ୱ ସିଂହ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ଠାରୁ ବୁଝିବାରୁ ବୁଢ଼ା କହିଲେ, ଦେବୀ କାମାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ ହେଲେ ଛାଗବଳି, ସିନ୍ଦୂର, ଫୁଲ, ରକ୍ତ ବସ୍ତ୍ର ଓ ଅଳଙ୍କାରାଦି ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ମହାରାଜ ବିଶ୍ୱସିଂହ ସୈନ୍ୟଦଳ ସହିତ ନିଜ ରାଜ୍ୟ କୁଚ ବିହାରକୁ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ଫେରି ଆସିଲା । ରାଜା ଏକ ପଣ୍ଡିତ ସଭା ଡକାଇ ନିଜର ସମସ୍ତ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କଲେ ଓ ଆଗାମୀ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ପାଇଁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଲୋଡ଼ିଲେ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣାଦି ଆଲୋଚନା କରି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ ଯେ, ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପଟି ମହାମାୟା କାମାକ୍ଷୀ ଦେବୀଙ୍କ ପୀଠ ସ୍ଥଳୀ । ମହାରାଜ ବିଶ୍ୱସିଂହ ମାନସିକ ପୁରଣ ପାଇଁ ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତଙ୍କ ସହିତ ନୀଳାଚଳକୁ ଗମନ କଲେ । ସେଠାରେ ଶିବିର ସ୍ଥାପନ କରି ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କଲେ ଓ ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପ ଖନନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଫଳରେ ମୃତ୍ତିକା ସ୍ତୁପରୁ କାମଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ଧୂସାବଶେଷ, ମନ୍ଦିରର ନିମ୍ନଭାଗ ଓ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରୁ ଯୋନି ମୁଦ୍ରା ସହ ମୂଳ ପୀଠ ଆବିଷ୍କୃତ ହେଲା । ଏ ସମସ୍ତ ଦେଖି ମହାରାଜ ବିଶ୍ୱସିଂହ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସେ ଅର୍ଦ୍ଧଭଗ୍ନ ମନ୍ଦିରର ଉପରି ଭାଗରେ ଜଟା ଦ୍ୱାରା ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ଯେତେ ଡିଆରି କଲେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ମିତ ଅଂଶ ଖସି

ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ସେ ଏକ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲେ, ଜଣେ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ କୁମାରୀ କନ୍ୟା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ଦିର କଥା କଣ ହେଲା ।

ମହାରାଜ ଭୀଷଣ ହୋଇ କହିଲେ, ସନ୍ତାନର ଅପରାଧ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଏତେ ସୁନା ! କେଉଁଠୁ ଆଣିବି ? ଭକ୍ତର ଭକ୍ତିରେ ମାତା କାମାକ୍ଷୀ ସବୁଷ୍ଟ ହୋଇ କହିଲେ, ପ୍ରତି ଜଟାରେ ରତିଏ କରି ସୁନା ଦିଅ । ମାତାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ପରେ ରାଜାଙ୍କ ନିଦ୍ରାଭଙ୍ଗ ହେଲା । ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ କଥା ସେ ପଣ୍ଡିତ ସଭାକୁ ଜଣାଇଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ପ୍ରତି ଜଟାରେ ରତିଏ କରି ସୁନାଦେଇ ମନ୍ଦିର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ । ତାପରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ।

ନରନାରାୟଣ ଓ ଚିଲାରାୟ

ମହାରାଜ ବିଶ୍ୱସିଂହଙ୍କ ପରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ନରନାରାୟଣ ୧୫୩୪ ମସିହାରେ ରାଜସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଚିଲାରାୟଙ୍କୁ ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଲେ । ଉଭୟ ଭାଇ ବୀର ଥିଲେ । ସେମାନେ ଅହୋମ ରାଜ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ଜୟକରି ଆସାମ ରାଜ୍ୟକୁ ଏକ ବିଶାଳ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିଥିଲେ ।

ସେନାପତି ଚିଲାରାୟ ଏକ ଯୁଦ୍ଧରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲାବେଳେ ୧୫୫୩ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗଳାର ସୁଲେମାନଙ୍କ ସେନାପତି କଳାପାହାଡ଼ କାମରୂପ ଆକ୍ରମଣ କରି କାମାକ୍ଷୀ ମନ୍ଦିର ସହିତ ଆହୁରି ବହୁ ଦେବଦେବୀ ମନ୍ଦିର ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଲା ।

ମହାରାଜ ନରନାରାୟଣ ଓ ତଦାୟ ଗୁଡ଼ା ତଥା ସେନାପତି ଚିଲାରାୟ ଗୌତ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରି ଯୁଦ୍ଧଯାତ୍ରା ପୂର୍ବରୁ ନୀଳାଚଳର ଦେବୀ କାମାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ଦେବୀ ମନ୍ଦିରର ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖର ସାମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଦେବୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ ଯେ, ଯୁଦ୍ଧରେ ଜୟଲାଭ କଲେ ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ସଂସ୍କାର କରିବେ ।

ରାଜା ନରନାରାୟଣ ଗୌତ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ସେନାପତି ଚିଲାରାୟଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଚିଲାରାୟ ପରାଜିତ ହୋଇ ସୁଲେମାନଙ୍କ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । କାରାଗାରରେ ରହି ବନ୍ଦୀ ଚିଲାରାୟ କାମାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ଦେବୀ ସ୍ୱପ୍ନାଦେଶ ଦେଲେ ଯେ, ପରଦିନ ନବାବ ସୁଲେମାନଙ୍କ ମାଆଙ୍କୁ ସର୍ପ ଦଂଶନ କରିବ । କେହି ତାଙ୍କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସେମାନେ ତୋର ସାହାଯ୍ୟ ନେବେ । ତୁ ଭଲ କରିଦେବୁ ବୋଲି କହିବୁ । ତୋରି ଚିକିତ୍ସାରେ ସୁଲେମାନଙ୍କ ମାଆ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବେ । ତୋତେ ଆଉ ବନ୍ଦୀ ଭାବରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ସତକୁ ସତ ସୁଲେମାନଙ୍କ ମାତାଙ୍କୁ ପରଦିନ ସର୍ପ ଦଂଶନ କଲା । ସୁଲେମାନଙ୍କ ଲୋକମାନେ ସବୁ ଦିଗରୁ ହତାଶ ହୋଇ ଚିଲାରାୟଙ୍କୁ ସର୍ପ ଦଂଶନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସୁଲେମାନଙ୍କ ମାତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଚିଲାରାୟ ମାତା କାମାକ୍ଷାଙ୍କ କରୁଣା ବଳରେ ନବାବଙ୍କ ମାତାଙ୍କୁ ସର୍ପ ଦଂଶନରୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲେ ।

ନବାବଙ୍କ ମାତା ଏହାପରେ ଚିଲାରାୟଙ୍କୁ ପୁତ୍ର ସ୍ୱେହ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଚିଲାରାୟଙ୍କୁ ଆଉ କାରାଗାର ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ପଡିଲା ନାହିଁ । ସେ ସସମ୍ମାନେ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ଏହାପରେ ନରନାରାୟଣ ଓ ତଦାୟ ଭ୍ରାତା ଚିଲାରାୟ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧଭଗ୍ନ ମନ୍ଦିରର ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ କଲେ । ଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ପାଇଁ ବଙ୍ଗ, କାଶୀ, ମିଥଳା ଓ କାନ୍ୟାକୁବ୍ଜରୁ ପୂଜକମାନଙ୍କୁ ଅଣାଇ ମନ୍ଦିର ପାଇଁ ଜମି ଖଞ୍ଜି ଦେଇଥିଲେ ଓ ମନ୍ଦିର ପରିଚାଳନାର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ।

କଥୁତ ଅଛି, ମାତା କାମାକ୍ଷାଙ୍କ ପୂଜା ଲାଗି ୩୪୫ ଜଣ ପୂଜକ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ବିଧିବିଧାନ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ।

ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ମାତା କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଚଳନ୍ତି ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ମନ୍ଦିର ସଂସ୍କାରର ସାକ୍ଷୀ ରୂପେ ନରନାରାୟଣ ଓ ଚିଲାରାୟ ଉଭୟ ଭ୍ରାତାଙ୍କ ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି ।

ନରନାରାୟଣଙ୍କୁ ଦେବୀଙ୍କ ଅଭିଶାପ

ପ୍ରବାଦ ଅଛି, “କେନ୍ଦୁ କଳାଇ” ନାମକ ଜଣେ ସିଦ୍ଧ ପୂଜକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରତିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଆରତୀ ବେଳେ ଘଣ୍ଟା ଧ୍ୱନି ସହ ଭକ୍ତି ବିଗଳିତ ମନରେ ମାତାଙ୍କର ଷ୍ଟୋତ୍ରପାଠ କଲାବେଳେ, ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା ଆସି ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଉଥିଲେ । ମହାରାଜ ଏହି ସମ୍ବାଦ ପାଇବା ପରେ ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀରୁ ନୀଳାଚଳ ପାଠକୁ ଆସି ଭକ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେବୀଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରାଇ ଦେବୀ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ, ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଚାହିଁଲେ ଦେବୀଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗରାଜରେ ଦର୍ଶନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତେବେ ଭକ୍ତି ସହକାରେ ତାଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଦର୍ଶନ ଦେବେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୂଜକ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମହାରାଜା ନରନାରାୟଣ ନିଜ କଥାରେ ଅଟଳ ରହିଲେ । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେବୀଙ୍କର ଦର୍ଶନ କରାଇ ଦେବୀ ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଶେଷରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜଣକ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ରାଜା ନରନାରାୟଣଙ୍କୁ ଦେବୀ ଦର୍ଶନର ସମୟ ଓ ପଥ ବତାଇ ଦେଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ, ଆରତୀ ବେଳେ ଯେତେବେଳେ ଘଣ୍ଟା ଧ୍ୱନି ସହ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେବୀଙ୍କ ଷ୍ଟୋତ୍ର ପାଠରେ ନିମଗ୍ନ ଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ମାତା କାମାକ୍ଷା ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଭାବରେ ଭକ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବିର୍ଭୂତା ହେଲେ । ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ମହାରାଜ ନରନାରାୟଣ

ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଜାତିତ ମୁତାବକ ମନ୍ଦିରର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ ଗବାକ୍ଷ ପଥରେ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ । ମହାମାୟା ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଜାଣିପାରି ପୂଜକ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ମୁଷିକାଘାତ କରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତି ପାଲଟି ଯିବାକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ । ମହାରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଇ କହିଲେ, ତୁମ୍ଭେ କିମ୍ବା ତୁମ୍ଭ ବଂଶର ଅନ୍ୟ କେହି ଯଦି ମନ୍ଦିର ଦର୍ଶନ ଦୂରେଥାଉ, ନୀଳାଚଳର ପାଦଦେଶ ସ୍ପର୍ଶ କରିବ ତେବେ ସର୍ବଶେଷ ବିନାଶ ହେବ । ଏହା କହି ମାତା କାମାକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ।

ଦେବୀଙ୍କ ମୁଖରୁ ଅଭିଶାପ ପାଇ ରାଜା ନରନାରାୟଣ ମର୍ମାହତ ହୋଇ ଫେରି ଗଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ନରନାରାୟଣଙ୍କ ବଂଶର କେହିହେଲେ କାମାକ୍ଷା ପୀଠ ନୀଳାଚଳକୁ ଆସିଲେ ନାହିଁ ।

କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିରର ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା

ନରନାରାୟଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ପୂର୍ବ ପ୍ରାନ୍ତର ମହାପ୍ରତାପଶାଳୀ ଅହୋମ୍ ରାଜା ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ପ୍ରାନ୍ତର ମୁସଲମାନ ଶାସକମାନେ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।

ଅହୋମ୍ ରାଜାମାନେ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାର କରି ପ୍ରାୟ ଛଅଶହ ବର୍ଷକାଳ ସେଠାରେ ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ଚଳାଇ ଥିଲେ । “ଅହୋମ୍” ଶବ୍ଦରୁ କାମରୂପ ରାଜ୍ୟ “ଆସାମ” ରୂପରେ ନାମିତ ହେବା କୁହାଯାଏ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆସାମ ତଥା କାମରୂପର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ନିର୍ମିତ ପରିଖା ବେଷିତ ପ୍ରାଚୀର, ଦୁର୍ଗ, ଭଗ୍ନ ମନ୍ଦିର, ରାଜଭବନ, ରାଜପଥ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଜଳାଶୟ ପୂର୍ବତନ ଅହୋମ୍ ରାଜବଂଶର ଅକ୍ଷୟ କାର୍ତ୍ତିକୁ ଉଦ୍ଧାବିତ କରି ରଖିଛି । ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ଶିଳାଲିପି ଓ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ତାମ୍ରଲିପି ରହିଛି । ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଅହୋମ୍ ରାଜାମାନେ ଦଶ ମହାବିଦ୍ୟାର ମନ୍ଦିର ଓ ଶିବ ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କାର କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ନୀଳାଚଳ ପର୍ବତ ଉପରେ ମାତା କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ନାଟ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । ଦେବଦେବୀଙ୍କ ପୂଜା ପାଠ ଓ ପର୍ବପର୍ବାଣି ପାଇଁ ଏବଂ ସେବାୟତମାନଙ୍କ ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ବହୁ ଅର୍ଥ ଓ ଜମି ଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଅହୋମ୍ ବଂଶୀୟ ରାଜାମାନେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି କାମରୂପ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେବଦେବୀ ମନ୍ଦିରରେ ଯେଉଁ ସେବା ପୂଜାର ନିୟମ ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ, ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ସେହି ଐତିହାସିକ ଓ ପ୍ରାଚୀନ ସେବା ନୀତି ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଆସୁଛି ।

ଗୌହାଟୀ / ଗୁଆହାଟୀ ଓ କାମରୂପ କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର

ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ଗୁଆ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଗୁଆର ଏକ ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟାବସାୟିକ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳ (ହାଟ) ହୋଇଥିବାରୁ ସ୍ଥାନର ନାମ ଗୁଆହାଟୀ ବା ଗୌହାଟୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ।

ଗୌହାଟୀ ସହର ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୬ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତ ରହିଛି । ଏହି ପର୍ବତର ନାମ ନାଳାଚଳ । ନାଳାଚଳ ପର୍ବତର ଶିଖର ଦେଶରେ କାମରୂପା କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର । କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ପ୍ରତିଦିନ ଶହ ଶହ ଭକ୍ତ ବହୁ ଶ୍ରମ ଓ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଶକ୍ତିପୀଠ କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିରକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ତନ୍ତ୍ର ଉପାସନା, ଆରାଧନା ଓ ଶକ୍ତି ସାଧନାର ପୀଠ ରୂପେ କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି । “କାଉଁରୀ କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିର” ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଜଣାତ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ଯେ, ଏହି ଶକ୍ତିପୀଠରେ ତନ୍ତ୍ରମନ୍ତ୍ର ଯାଦୁ ବିଦ୍ୟା ଓ କାଉଁରୀ ବିଦ୍ୟା ଶିକ୍ଷା କଲେ ତାହା ଅତିରେ ଫଳବତୀ ହୋଇଥାଏ ।

ପୂର୍ବ କାଳରେ କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ, ନାରକାସୁର ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ନିର୍ମିତ ଚାରିଟି ପ୍ରସ୍ତର ସୋପାନ ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉତ୍ତର ଓ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ନିର୍ମିତ ସୋପାନ ବିପଦସଙ୍କୁଳ, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଓ ବୁଦୁବୁଦୁକିଆ ଜଙ୍ଗଲରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯିବାରୁ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଗଲା ।

ଗୌହାଟୀ ରେଳଷ୍ଟେସନଠାରୁ ପ୍ରାୟ ତିନି କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ନାଳାଚଳ ପର୍ବତ । ପର୍ବତର ପୂର୍ବ ପଟେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ନାରକାସୁର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସୋପାନ ପଥ ଅକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ରାସ୍ତା ଦେଇ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଯାତାଯାତ କରନ୍ତି ।

ନାଳାଚଳ ପର୍ବତର ନିମ୍ନ ଦେଶରେ ପବିତ୍ର ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ ପ୍ରବାହିତ । ପ୍ରକୃତିର ଅପରୂପ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଭରପୁର ନାଳାଚଳ ପର୍ବତକୁ ଦେଖିଲେ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭରିଉଠେ । କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଦେବୀଙ୍କ କ୍ରୀଡ଼ା ପୁଷ୍କରିଣୀ “ସୌଭାଗ୍ୟ କୁଣ୍ଡ” ଅବସ୍ଥିତ । କୁହାଯାଏ, ଏହା ଜନ୍ମକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ତୀର୍ଥ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ବିଧି ପୂର୍ବକ ସୌଭାଗ୍ୟ କୁଣ୍ଡର ପଶ୍ଚିମ ତୀରରେ ସ୍ନାନ, ତର୍ପଣ, ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଓ ମୁଣ୍ଡନ କରିବା ବିଧେୟ । ସୌଭାଗ୍ୟ କୁଣ୍ଡ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ପୃଥ୍ବୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣର ଫଳଲାଭ ହୁଏ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ।

କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ମାତ୍ରେ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଷ୍ଟଧାତୁ ନିର୍ମିତ ଚଳନ୍ତି କାମେଶ୍ୱର ଓ କାମେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏହାକୁ “ହରଗୌରୀ” ମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । କାମାକ୍ଷା ମନ୍ଦିରକୁ ସର୍ବଦା ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଭିଡ଼ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ଢେଙ୍କାନାଳର ପୂର୍ବତନ ରାଜା ଓ ସାଂସଦ ଶ୍ରୀ କାମାକ୍ଷାପ୍ରସାଦ ସିଂହଦେଓ ଦେବୀ କାମାକ୍ଷାଙ୍କ କୃପାରୁ ଭୂମିଷ୍ଠ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଦେବୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ପ୍ରାୟତଃ ଆସାମ ପରିଦର୍ଶନରେ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ନରକାସୁର କଥା

ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ତଳର କଥା-

ସେତେବେଳେ ଆସାମ ଅଞ୍ଚଳର ନାଁ ଥିଲା ‘ପ୍ରାଗ୍ ଜ୍ୟୋତିଷପୁର’ । ପୁରାଣରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ନାଁ ରଖା ଯାଇଥିଲା “କାମରୂପ” । କାମରୂପକୁ ଆଦିବାସୀ (ଅସୁର) କାର୍ତ୍ତା ଜାତିର ଜଣେ ରାଜା ଶାସନ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ନାଁ ଥିଲା ‘ଘଟକ’ । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୀର ଓ ସାହସୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ କେହି ହରାଇ ପାରୁ ନଥିଲେ ।

ଘଟକଙ୍କ ପରାକ୍ରମ ଦେଖି ପ୍ରବଳ ପରାକ୍ରମୀ ‘ନରକାସୁର’ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପୋଷଣ କଲା । ଉତ୍ତର ବିହାରର ରାଜା ଜନକ ନରକାସୁରର ଲାଳନ ପାଳନ କରୁଥିଲେ । ସେ ସ୍ୱୟଂ ବିଷୁଙ୍କ ପୁତ୍ର ବୋଲି ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲା ।

ନରକାସୁର ହଠାତ୍ କାମରୂପ ଆକ୍ରମଣ କରି ରାଜା ଘଟକଙ୍କୁ ପରାଜିତ କଲା । ଏହାପରେ ସେ କାମରୂପର ରାଜା ହେଲା ।

ନରକାସୁର କାମରୂପର ଆରାଧ୍ୟା ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲା । ଏହା ଦେଖି ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା ନରକାସୁରର ଗର୍ବ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ସେ ନରକାସୁରକୁ କହିଲେ, ଯଦି ସେ ପର୍ବତ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ମନ୍ଦିର ତିଆରି କରାଇ, ତା’ ପାଖରେ ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇବ ଓ ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାପାଇଁ ସଡ଼କ ତିଆରି କରାଇ ଦେବ, ତାହା ହେଲେ ଯାଇ ତାକୁ ବିବାହ କରିବେ ।

ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ନରକାସୁର କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କହିଲା- ସକାଳ ପାହିବା ପୂର୍ବରୁ ତିନୋଟି ଯାକ କାମ ଶେଷ କରିଦେବ ।

ନରକାସୁରର ଆଦେଶ ପାଇ ତାର ଅଧୀନସ୍ଥ ସମସ୍ତେ କାମରେ ଲାଗିଗଲେ । ରାତି ସାରା ପ୍ରାଣମୂର୍ଚ୍ଛା କାମ ଚାଲିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କର ଭୟ, ସକାଳ ପାହିବା ପୂର୍ବରୁ ତିନୋଟି ଯାକ କାମ ଶେଷ ନହେଲେ ନରକାସୁର ନିଜ ହସ୍ତରେ ଦଣ୍ଡ ଦେବ । ତାର ଦଣ୍ଡ ନାତି ଖୁବ୍ କଠୋର । ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବାର ଆଶା ନାହିଁ ।

ଦେବୀ କାମାକ୍ଷା ଦେଖିଲେ, ନରକାସୁରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଯେଉଁ ପରି ଭାବରେ କାମ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି, ରାତି ପାହିବା ପୂର୍ବରୁ ହୁଏତ ତିନୋଟି ଯାକ କାମ ସରିଯାଇ ପାରେ । ତାହା ହେଲେ ଅବସ୍ଥା ଅନ୍ୟ ଆକାର ଧାରଣ କରିବ । ତେଣୁ ସେ ଅନୁଚର ବେତାଳଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ନରକାସୁରର ଏହି କାମରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ବେତାଳ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଆଦେଶକ୍ରମେ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ବିଘ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ବସିଲା । ସେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ଧାରଣ କରି ବିଭିନ୍ନ ଆଳରେ ବିଘ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ତେଣୁ

ଯେଉଁ ତିନୋଟି କାମ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ସକାଳ ପାହିବା ପୂର୍ବରୁ ଶେଷ ହୋଇଯିବା କଥା, ତାହା ଆଉ ଶେଷ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ନରକାସୁରର ପଣ ଅପୂରଣ ରହିଗଲା ।

ନରକାସୁର ନିଜ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପୂରଣ କରି ପାରି ନଥିବା ହେତୁ ଦେବୀ କାମାକ୍ଷାଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ ତାର କ୍ରୋଧ ସହସ୍ରଗୁଣ ବଢ଼ିଗଲା । କାମଗୁଡ଼ିକ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବା କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ, ବେତାଳର ବିଘ୍ନ ଯୋଗୁ ଏ ଅଘଟଣ ଦେଖାଦେଲା । ତେଣୁ ସେ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ବେତାଳକୁ ହତ୍ୟା କଲା ।

ଅନୁଚର ବେତାଳ ନରକାସୁର ହାତରେ ବଧ ହୋଇଥିବା ଦେଖି କାମାକ୍ଷା ଦେବୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୁଦ୍ରା ହେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ନରକାସୁରର ମନ ତଥାପି ମାନିଲା ନାହିଁ । ସେ କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ବଶିଷ୍ଠ ମୁନିଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଲା । ବଶିଷ୍ଠ ମୁନି ରାଗିଯାଇ ଉଭୟ ନରକାସୁର ଓ ଦେବୀ କାମାକ୍ଷାଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ।

ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଅଭିଶାପ ଅନ୍ୟଥା ହେବାର ନୁହେଁ । ତାହାରି ଫଳରେ ପରିଣାମ ଶୋଚନୀୟ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରି, ସ୍ୱୟଂ ଶିବ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି କାମାକ୍ଷା ଦେବୀଙ୍କ ଅଭିଶାପକୁ ଲାଘବ କରି ଦେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଏଣେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ନରକାସୁରର ଔଦ୍ବିତ୍ୟ ଶତଗୁଣିତ ହେଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ପାତାଳ ତିନିପୁରରେ ତାର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ କାହାରିକୁ ମାନିଲା ନାହିଁ କି କାହାରି କଥା ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ପାତାଳ ତିନି ପୁରରେ ଚଢ଼ଳ ପଡ଼ିଗଲା । ସମସ୍ତେ ଏକମନ ଏକ ଧାନରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ।

ଅବଶେଷରେ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅବତାର ଗ୍ରହଣ କରି ଅହଙ୍କାରୀ ନରକାସୁରକୁ ବଧ କଲେ ଓ ପୃଥିବୀକୁ ତାରି ଦୌରାତ୍ମ୍ୟରୁ ରକ୍ଷା କଲେ ।

ହୀରା-ମୋତି ଗଛ

ଆସାନ ରାଜ୍ୟର ଚମ୍ପାବତୀ ନଦୀ କୂଳରେ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କର ରାଜଧାନୀ ଥିଲା । ରାଜା ସେଠାରେ ସୁଖରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ ।

ସେ ସମୟରେ ମଣିଷ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାଷା ଶୁଣି ପାରୁଥିଲେ ଓ ବୁଝି ପାରୁଥିଲେ ।

ରାଜା ଦିନେ ମନ ଖୁସିରେ ନିଜ ବଗିଚାରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଦୁଇଟି କାଉ ଗଛ ତାଳରେ ବସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବା ଦେଖିଲେ । ଗୋଟିଏ କାଉର ରଙ୍ଗ ଧଳା ଥିଲା ଓ ଅନ୍ୟ କାଉର ରଙ୍ଗ କଳା ଥିଲା । ଧଳା କାଉ କଳା କାଉକୁ ପଚାରିଲା, ଆରେ ଭାଇ ! ତୁମେ ସବୁ ଏଠାରେ କେମିତି ଚଳୁଛ ? କଣ ସବୁ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁଛି ?

କଳା କାଉ କହିଲା, ଏ ରାଜ୍ୟରେ ଆମେ ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ଚଳୁଛୁ । ଏଠାରେ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ଭଲ ଜିନିଷ ମିଳୁନାହିଁ । କୀଟପତଙ୍ଗ ଓ ଲୋକଙ୍କ ଅଇଁଠା ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ଚଳୁଛୁ ।

ଏହା ଶୁଣି ଧଳା କାଉ କହିଲା, ଆମେ କିନ୍ତୁ ଭଲରେ ଅଛୁ । ଆମକୁ ହୀରାମୋତି ଖାଇବାକୁ ମିଳୁଛି । କାରଣ ଆମ ଦେଶରେ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଅଛି ।

କଳା କାଉ ପଚାରିଲା, ତୁମ ରାଜ୍ୟ କେଉଁଠି ?

ଧଳା କାଉ କହିଲା, ଆମ ରାଜ୍ୟ ସାତ ସମୁଦ୍ର ସେପାରିରେ ଅଛି ।

ଏହା ପରେ କଳା କାଉ ଓ ଧଳା କାଉ ଗଛତାଳରୁ ଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ।

ରାଜା ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମନ ସେହି ହୀରାମୋତି ଗଛ ଉପରେ ଥିଲା । ଭାବିଲେ, ଯେପରି ହେଉ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣି ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ଲଗାଇବେ ।

ରାଜା ଦରବାରକୁ ଆସି ସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ । କହିଲେ, ଯିଏ ସାତ ସମୁଦ୍ର ସେପାରିରେ ଥିବା ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣିଦେବ, ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଧନ ଦେବି । ସେ ମୋ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ସାତସମୁଦ୍ର ପାରି ହେବାର ବଳ ଓ ସାହସ କାହାରି ନଥିଲା । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ରୁପ୍ତ ରହିଲେ । ରାଜା ବିରକ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଡକିଦେଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ଘୋଷଣା କଲେ, ଯିଏ ହୀରା ମୋତି ଗଛଟିଏ ଆଣିବ, ସେ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବ ।

ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ଅତି ଗରିବ ଲୋକ ବାସ କରୁଥିଲା । ତାର ଦୁଇଟି ପତ୍ନୀ ଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭରୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟା ପୁଅ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭରୁ ଛ'ପୁଅ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ଛ' ପୁଅଯାକ ମୋଟା ଓ ବଳବାନ ଥିଲେ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମ ପତ୍ନୀ ଅପେକ୍ଷା ଦ୍ଵିତୀୟ ପତ୍ନୀ ଅଧିକ ଆଦର ପାଉଥିଲା ।

ଛ'ପୁଅ ରାଜାଙ୍କ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ଖୁସି ହେଲେ । ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଯାଇ କହିଲେ, ଆମେ ସାତ ସମୁଦ୍ର ପାରି ହୋଇ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣିଦେବୁ ।

ସେମାନଙ୍କ ବଳୁଆ ଚେହେରା ଦେଖି ରାଜା ଭାବିଲେ, ହୁଏତ ସେମାନେ ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଆଣି ପାରିବେ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଯାତ୍ରା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଖଜଣା ଅଧିକାରୀ ସେମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଓ ଖାଇବା ପିଇବା ପାଇଁ ବହୁତ ଜିନିଷ ଯୋଗାଡ଼ କରିଦେଲା । ହାତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଅନେକ ଟଙ୍କା ପଇସା ନେଇ ସେମାନେ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣିବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

ଅନ୍ୟ ଛୋଟା ଭାଇର ନାଁ 'ରୋହଜ' । ସେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲା ଯେ, ଛ'ଭାଇ ଯାକ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି, ସେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପରି ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ମା'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା, ମା, ମୋତେ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅ । ମୁଁ ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଆଣିବାକୁ ଯିବି ।

ଏହା ଶୁଣି ଛୋଟା'ର ମା କହିଲା, ପୁଅରେ ! ତୁ ଛୋଟା ପିଲା । ଏ କାମ ତୋ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ସବୁ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯାଆନ୍ତୁ । ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଛୋଟା ରୋହଜ ଅତି ବସିବାରୁ ଶେଷରେ ତା ମା ତାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।

ଛୋଟା ରୋହଜ ଏହାପରେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ରାଜା ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଲୋଭରେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ଖଜଣାଖାନାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, ଏ ବାଳକ ଯାହା ମାଗିବ ଦେବ ।

ରୋହଜ କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ କିଛି ଖାଇବା ଜିନିଷ ନେଇ ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ସୁସ୍ଥସବଳ ଘୋଡ଼ା ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ କାହାରି ପ୍ରତି ନର ଦେଲା ନାହିଁ । ସେଠାରେ ଥିବା ସବୁଠୁ ଦୁର୍ବଳ ଘୋଡ଼ାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସିଲା ।

ଦୁର୍ବଳ ଘୋଡ଼ା ଛୋଟା ରୋହଜ ପ୍ରତି ବହୁତ ଖୁସି ହେଲା । କହିଲା, ମୋତେ ବାନ୍ଧି ସଙ୍ଗରେ ଆଣିବା ଦ୍ଵାରା ତୁମେ ଖୁବ୍ ଭଲ କାମ କରିଛ । ମୁଁ ତୁମର ଉପକାରରେ ଆସିବି । କିନ୍ତୁ ମୋ ଖୁରାରେ ଗୋଟିଏ ସୁନାଖୁଲ ପଶି ଅଟକି ଯାଇଛି । ତାକୁ ପ୍ରଥମେ ବାହାର କରି ପକାଅ ।

ରୋହଜ ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ଲୁହାରିର ଲୁହାଶାଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା ପାଖରୁ ଚିମୁଟା ଆଣି ନିଜ ହାତରେ ଘୋଡ଼ା ଖୁରାରୁ ସୁନାଖୁଲ କାଢ଼ି ପକାଇଲା । ଘୋଡ଼ା ଆଶ୍ଚୟ ହେଲା ଓ ରୋହଜକୁ ପିଠି ଉପରେ ବସାଇ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ରୋହଜ ଯମରାଜଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ।

ଯମରାଜଙ୍କ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ଥିଲା । ଯମରାଜ ସେହି ଝିଅ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବରପାତ୍ରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲେ । ରୋହଜକୁ ଦେଖି ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେ, ସେ ଜଣେ ଭାଗ୍ୟବାନ ଯୁବକ । ଏହା ଦେଖି ତାଙ୍କର ଝିଅ ସଙ୍ଗରେ ରୋହଜର ବିବାହ କରାଇ ଦେଲେ ।

ଝିଅକୁ ରୋହଇ ସଙ୍ଗରେ ବିଦାୟ ଦେଲାବେଳେ ଝିଅକୁ ଗୋଟିଏ ବରଦାନ କରି କହିଲେ, ଯଦି ତୁ କୌଣସି ମୃତଲୋକର ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେବୁ, ସେ ଜୀବନ ପାଇ ଉଠି ବସିବ ।

ଏହାପରେ ରୋହଇ ଯମରାଜଙ୍କର ଝିଅକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସିଲା । ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ସେହି ଘୋଡ଼ା ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେମାନେ ଯାତ୍ରାର ଚତୁର୍ଥ ଦିନ କପୋତ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

କପୋତ ରାଜା ରୋହଇକୁ ଦେଖି ଜାଣି ପାରିଲା ଯେ, ସେ ଜଣେ ଭାଗ୍ୟବାନ ଯୁବକ । ତେଣୁ କପୋତ ରାଜା ତାର ଝିଅକୁ ରୋହଇ ସଙ୍ଗରେ ବିବାହ କରାଇ ଦେଲା । ତାପରେ ଯୌତୁକ ସ୍ୱରୂପ ସେ ଝିଅ ସଙ୍ଗରେ ଦୁଇଟି କୁହୁକ ବିଦ୍ୟା ଜାଣିଥିବା କପୋତ ଦାନ କଲା ।

ଏହାପରେ ସେମାନେ ସର୍ପ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସର୍ପରାଜ ସେହିପରି ରୋହଇକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ ଯୁବକ ବୋଲି ଜାଣିପାରି, ତା' ସଙ୍ଗରେ ନିଜ କନ୍ୟାର ବିବାହ କରାଇ ଦେଲା । ଯୌତୁକ ସ୍ୱରୂପ ସେ ନିଜ କନ୍ୟା ସଙ୍ଗରେ ଦୁଇଟି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନାଗସାପ ଉପହାର ଦେଲା ।

ଏହାପରେ ରୋହଇ ନିଜର ତିନୋଟି ଯାକ ପତ୍ନୀକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଘୋଡ଼ାପିଠିରେ ବସିଲା । ସେମାନେ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଇ ଛଅଶା ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରୋହଇକୁ ଦେଖି ଛଅଶା ରାଜା ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲା ଓ ନିଜ କନ୍ୟାକୁ ରୋହଇ ପରି ଭାଗ୍ୟବାନ ଯୁବକ ସଙ୍ଗରେ ବିବାହ କରାଇ ଦେଲା । ଯୌତୁକ ସ୍ୱରୂପ ସେ ସାତ ସମୁଦ୍ର ସେପାରିରୁ ଆଣିଥିବା ଗୋଟିଏ ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଉପହାର ଦେଲା । ସେହି ଗଛ ଗୋଟିଏ ସୁନା ଫରୁଆ ଭିତରେ ରଖା ଯାଇଥିଲା । ତାକୁ ରୋହଇ କେବଳ ଫିଟାଇ ପାରିବ ବୋଲି କୁହାଗଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ହୀରାମୋତି ଗଛ ପାଇବା ପରେ ରୋହଇର ଯାତ୍ରା ସମାପ୍ତ ହେଲା । ସେ ତାର ପତ୍ନୀମାନଙ୍କୁ ଓ ପତ୍ନୀମାନେ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା ଜିନିଷ ପତ୍ରକୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଜାହାଜରେ ବୋଝାଇ କରି ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

+

+

+

ଏଣେ ରୋହଇର ଛଅ ଭାଇ ଯାକ ହୀରାମୋତି ଗଛ ନ ପାଇ ଏଣେ ତେଣେ ଘୁରି ବୁଲୁଥିଲେ । ବାଟରେ ସେମାନେ ରୋହଇ ବସିଥିବା ଜାହାଜକୁ ଦେଖିଲେ । ପୁଣି ଦେଖିଲେ, ରୋହଇ ସଙ୍ଗରେ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅଛନ୍ତି । ଛୋଟା ଲୋକ ପାଖରେ ଏତେ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଥିବା ଦେଖି ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ପୁଣି ରୋହଇର ହସଖୁସି ଦେଖି ଭାବିଲେ, ସେ ନିଶ୍ଚୟ ହୀରା ମୋତି ଗଛ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଫେରୁଛି ।

ଏହାପରେ ଛ'ଭାଇଯାକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ରୋହଇ ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ରୋହଇକୁ ଭଲମନ୍ଦ କଥା ପଚାରି ଖୁବ୍ ସ୍ନେହ କଲେ । କହିଲେ, ଆମେ ବି ଘରକୁ ଫେରୁଛୁ । ଯଦି ଅନୁମତି ଦେବ, ତୁମରି ଜାହାଜରେ ବସିବୁ । ରୋହଇ ଛ'ଭାଇଙ୍କର ସ୍ନେହ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ କଥାରେ ଭଲିଗଲା । ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଜାହାଜରେ ବସିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା । କିନ୍ତୁ ରୋହଇର

ଭାଗ୍ୟ ଖରାପ । ଭାଇମାନେ ଶତ୍ରୁତା କରି ରୋହଜକୁ ଜାହାଜରୁ ଖସାଇ ଦେଲେ । ରୋହଜ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ପଡ଼ି ଉବୁଟୁରୁ ହୋଇ ମରିଗଲା । ତାର ପତ୍ନୀମାନେ ରୋହଜର ଏପରି ଦଶା ଦେଖି ପାଟି କରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭାଇମାନେ ସେମାନଙ୍କ କାନ୍ଦକୁ କାନକୁ ନେଲେ ନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ଯମରାଜାଙ୍କର କନ୍ୟା ଛଅଭାଇଙ୍କ ଆଗରେ ହାତଯୋଡ଼ି କହିଲା, ତୁମର ଭାଇତ ମରିଗଲେଣି । ତାଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା କରିବାକୁ ହେବ । ଶବକୁ ଜାହାଜରେ ନେଇ ଘରକୁ ଯିବା । ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା କରିବାକୁ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଅ । ଛ' ଭାଇ ଯମରାଜାଙ୍କର ଝିଅର କଥା ଶୁଣିଲେ । ସେମାନେ ରୋହଜର ଶବ ଆଣି ଜାହାଜ ଉପରେ ଲଦିଲେ । ଜାହାଜ ଯଥାରୀତି ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଛ' ଭାଇଯାକ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣିଛନ୍ତି ଜାଣି ରାଜା ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ସେହି ହୀରାମୋତିଗଛ ଦେଖାଇବାକୁ କହିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସୁନା ଫରୁଆର ମୁହଁ ଛ' ଭାଇଙ୍କ ହାତରେ ଖୋଲିଲା ନାହିଁ ।

ଏହା ଦେଖି ଯମରାଜାଙ୍କ ଝିଅ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କଲା ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଯାହା ସବୁ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା, ସେ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଜଣାଇ ଦେଲା । ତାପରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ନିଜ ସ୍ୱାମୀର ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ରଖି ତାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ରୋହଜ ଏହାପରେ ସୁନା ଫରୁଆ ଖୋଲି ହୀରାମୋତି ଗଛ ଆଣି ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦେଲା । ରାଜା ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଦେଖି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ । ସେ ରୋହଜକୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ କରିଦେଲେ । ଛ'ଭାଇ ଯାକ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ସେମାନେ କାରାଗାରକୁ ଗଲେ ।

ରୋହଜ ମନ୍ତ୍ରୀପଦରେ ରହି, ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସୁଖରେ ରହିଲା ।

+

+

କିଛିଦିନ ଭଲରେ ଭଲରେ କଟିଗଲା ।

ରୋହଜର ସଂସାର ହସ ଖୁସିରେ ଭରିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ସୁଖପରେ ଦୁଃଖର ଦିନ ଆସିଲା ।

ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ନାପିତ ଥିଲା । ସେ ବଡ଼ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ ଥିଲା । ରୋହଜର ଆନନ୍ଦ ଦେଖି ଈର୍ଷାରେ ଜଳିଗଲା । ରୋହଜ କିପରି ବିପଦରେ ପଡ଼ିବ, ସେଇ କଥା ହିଁ ଦିନରାତି ଭାବି ହେଲା ।

ଦିନେ ଉକ୍ତ ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତ ରାଜାଙ୍କର କେଶ ପ୍ରସାଧନ କରୁ କରୁ କହିଲା, ମହାରାଜା ! ଆପଣଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ହୀରା ମୋତି ଗଛ ଆଣିବାକୁ କହିଲେ କାହିଁକି ? ସେ କାମତ ଖୁବ୍ ସହଜ । ତାଠାରୁ ଆହୁରି କଠିନ କାମ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ତହିଁରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ବି ଜଣା ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ।

ରାଜା କହିଲେ, କି କାମ କହିଲ ।

ନାପିତ କହିଲା, କାମଟା ଯେ ଖୁବ ବଡ଼, ସେ କଥା ମୁଁ କହୁନାହିଁ । ତେବେ ତଦ୍ୱାରା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ପରୀକ୍ଷା ହୁଅନ୍ତା । ଦି'ଶଗଡ଼ ସୋରିଷ ନେଇ ଗୋଟିଏ କ୍ଷେତରେ ବୁଣି ଦିଅନ୍ତୁ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ, ରାତିକ ଭିତରେ କ୍ଷେତରୁ ସବୁତକ ସୋରିଷ ଗୋଟାଇ ଶଗଡ଼ରେ ରଖି ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଥିରୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି କେତେ ଜଣାପଡ଼ିବ ।

ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ନାପିତର କଥା ପାଇଲା । ଭାବିଲେ, ହୀରା ମୋତି ଗହ୍ମ ଆଣିବା ଠାରୁ ସୋରିଷ ଗୋଟାଇ ରଖିବା କଷ୍ଟକର କଥା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦି'ଶଗଡ଼ ସୋରିଷ ନେଇ କ୍ଷେତରେ ବୁଣାଇ ଦେଲେ । ତାପରେ ରୋହଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଡାକି ଆଦେଶ ଦେଲେ, ରାତିକ ଭିତରେ ସବୁତକ ସୋରିଷ ଗୋଟାଇ ଶଗଡ଼ରେ ଭର୍ତ୍ତିକର । କରି ନପାରିଲେ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ ।

ରୋହଇ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ପତ୍ନୀମାନେ ମନ ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ କହିଲା, ମୁଣ୍ଡ ରହିବାର ଆଶା ନାହିଁ । ତା'ପରେ ସେ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ କଥା ଶୁଣାଇ ଦେଲା । କପୋତ ରାଜାର ଝିଅ ରୋହଇ ମୁହଁରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ କହିଲା, ଏଇଥି ପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତା ? ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇ ଯାଅ । ସକାଳ ପାହିଲା ବେଳକୁ ସବୁକଥା ଠିକ୍ ହୋଇଯାଇଥିବ ।

ଏହାପରେ କପୋତ ରାଜାର ଝିଅ, ସଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ଦୁଇ କପୋତକୁ ପାଖକୁ ଡାକି, କ୍ଷେତରୁ ସୋରିଷ ଗୋଟାଇବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲା । କୁହୁକ ମସ ଜାଣିଥିବା କପୋତ ଦୁଇଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ଅବଂଷ୍ଟ କପୋତକୁ ଡାକି ଆଣିଲେ । ସମସ୍ତେ ମିଶି ସୋରିଷ ଗୋଟାଇବା କାମରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ସକାଳ ପାହିଲା ବେଳକୁ ଦୁଇଟି ଯାକ ଶଗଡ଼ ସୋରିଷରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ।

ରାଜା ଏହା ଦେଖି ଭାବିଲେ, ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ରୋହଇ ପ୍ରକୃତରେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତର ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ସେ ସୁଯୋଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲା । ଦିନେ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ନାପିତ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ କହିଲା, ରୋହଇ ଯଦି ରାତିକ ଭିତରେ ନଅର ପାଖରେ ଦୁଇଟି ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇ ଦେଇ ପାରିବେ, ତାହାହେଲେ ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦକୁ ଭାଙ୍ଗନ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

ନାପିତ ଏପରି ଭଙ୍ଗରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଏକଥା ପ୍ରକାଶ କଲା ଯେ, ତାର କଥା ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରୋହଇକୁ ଡାକି କହିଲେ, ମହଲ ଆଗରେ ଦୁଇଟି ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇ ଦିଅ । ରାତିକ ଭିତରେ ପୋଖରୀ ଖୋଳା ସରିଥିବ । ପୋଖରୀରେ ପାଣି ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବ । ନୋହିଲେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବ ।

ରୋହକ ମନ ମାରି ଘରକୁ ଫେରିଲା ଓ ପତ୍ନୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ କଥା ପ୍ରକାଶ କଲା । ସବୁକଥା ଶୁଣିବା ପରେ ନାଗରାଜାଙ୍କ ଝିଅ କହିଲା, ଏଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରୁଛ କାହିଁ ? ନିଶ୍ଚିତରେ ଶୁଅ । ସକାଳ ପାହିଲା ବେଳକୁ ପୋଖରୀ ଖୋଲା ସରିଥିବ ।

ନାଗରାଜାଙ୍କ ଝିଅ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ସାପ ଦୁଇଟିକୁ ଡକାଇଲା ଓ ପୋଖରୀ ଖୋଲିବାକୁ କହିଲା । ସେମାନେ ଯାଇ ହଜାର ହଜାର ସାପକୁ ଡାକି ଆଣିଲେ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ରାତିକ ଭିତରେ ଦୁଇଟି ପୋଖରୀ ଖୋଲି ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ରାଜା ଦେଖିଲେ ନଅର ଆଗରେ ଦୁଇଟି ପୋଖରୀ ଖୋଲା ହୋଇଛି । ତହିଁରେ ଅକାତ କାତ ପାଣି ଭରି ରହିଛି । ସେ ରୋହକକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଲେ । ଏହାପରେ ରୋହକର ଦିନଗୁଡ଼ିକ ସୁଖରେ କଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତ ମନରେ ସୁଖ ନାହିଁ । କଣ କଲେ ରୋହକ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରିବ, ସେହି ଚିନ୍ତା ହିଁ ତା' ମନକୁ ଘାରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦିନେ ସେ ଏକ ଚକ୍ରାନ୍ତ କଲା । ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଧାଇଁ ଯାଇ କହିଲା, ମହାରାଜ ! ଅପରାଧ କ୍ଷମା କଲେ କଥାଟିଏ ଜଣାଇବି । ରାଜା ଅଭୟ ପ୍ରଦାନ କରି କହିଲେ, କୁହ !

ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତ କହିଲା, ମହାରାଜ ! ଆପଣଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଅନେକ ଦିନ ହେଲା କାଳ ହୋଇ ଗଲାଣି । ତାଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର କଣ ବୁଝିଲେ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ, ସେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ଆପଣଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବେ । ତାଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝି ଆସିବେ । ଫେରିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗୁଳି ଚିହ୍ନ ନେଇ ଆସିବେ । ଏହା କଲେ ବୁଝିବି, ଆପଣଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ।

ନାପିତର କଥା ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରୋହକକୁ ଡକାଇ ପଠାଇଲେ ଓ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ବୁଝି ଆସିବାକୁ କହିଲେ । ଆହୁରି କହିଲେ, ମୋ ପିତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଫେରିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କ ହାତର ଆଙ୍ଗୁଳି ଚିହ୍ନ ନେଇ ଆସିବ ।

ନାପିତ ଏହା ଶୁଣି ଭାବିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ରକ୍ଷା ପାଇବ ନାହିଁ । ଏଥର ତାର କାଳ ପୂରିଲା । ରୋହକ ମୁଁହ ଖୁଣ୍ଟାଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା ଓ ପତ୍ନୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ କଥା କହିଲା ।

ସବୁ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ ଯମରାଜାଙ୍କର କନ୍ୟା କହିଲା, ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ । ମୋତେ ମୋର ପିତା ଗୋଟିଏ ବର ଦେଇଛନ୍ତି । ମୁଁ ମଲା ଲୋକକୁ ବଞ୍ଚାଇ ପାଇବି । ଆପଣ ନିଜ ଶରୀରରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ କରାଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରନ୍ତୁ । ତାପରେ ସ୍ୱର୍ଗ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରିବେ । ତାଙ୍କର ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା ବୁଝିବା ପରେ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳିର ଚିହ୍ନ ନେଇ ଆସିବେ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜୀବିତ କରାଇ ଦେବି । ଆପଣ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଖବର ଦେବେ ।

ଜତ୍ୟବସରରେ ନାପିତ ଲୁଚି ରହି ରୋହଜର ସବୁ କଥା ଦେଖୁଥିଲା । ରୋହଜ କିପରି ଭାବରେ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯିବେ, ସେହି ବିଷୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉଦ୍‌ଗ୍ରାବ ଥିଲା ।

ଯମରାଜାଙ୍କ କନ୍ୟାର କଥା ମାନି ରୋହଜ ନିଜ ଅଙ୍ଗରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ କରାଇଲା । ତାପରେ ସ୍ୱର୍ଗ କାମ ସାରି ଫେରିଲା ବେଳକୁ, ଯମରାଜାଙ୍କ କନ୍ୟା ତା' ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଜୀବନ ଦାନ କଲା ।

ରୋହଜ ଏହାପରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖାକରି କହିଲା, ମହାରାଜା ! ଆପଣଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରି । ତାଙ୍କ ହସ୍ତର ଅଙ୍ଗୁଳି ଚିହ୍ନ ବି ଆଣିଛି । ସେ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଆରାମରେ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଇଠି ନାପିତ ଅଭାବରୁ ତାଙ୍କର କେଶ ପ୍ରସାଧନ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ନିଶଦାଡ଼ି ସବୁ ଲମ୍ବି ଗଲାଣି । ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ପଠାଇଛନ୍ତି, ଯଦି ନାପିତଟିଏ ପଠାଇ ପାରନ୍ତେ ତାହା ହେଲେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

ରାଜା ରୋହଜ ନିକଟରୁ ପିତାଙ୍କ ଖବର ପାଇ ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ରୋହଜକୁ ରହିବା ପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ ଘର ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ତାପରେ ନିଜର ନାପିତକୁ ତକାଇ କହିଲେ, ସ୍ୱର୍ଗକୁ ଯାଇ ପିତାଙ୍କ କେଶ ପ୍ରସାଧନ କରି ଆସ ।

ରାଜାଙ୍କର ଆଦେଶ ଲଂଘନ କରିବା ନାପିତ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ସେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ରାଜି ହେଲା । ତାପରେ ଘରକୁ ଆସି ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା, ମୁଁ ମୋ ଦେହରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ କରାଇ ମରିବି । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସ୍ୱର୍ଗ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର କେଶ ପ୍ରସାଧନ କରିବି । କିଛି ସମୟ ପରେ ତୁମେ ମୋ ଦେହରେ ହାତ ବୁଲାଇବ । ମୁଁ ବଞ୍ଚିଯିବି ।

ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତ ନିଜ ଅଙ୍ଗରେ ସର୍ପ ଦଂଶନ କରାଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା । ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ତାର ମୃତ ଶରୀର ଉପରେ ଯେତେ ହାତ ବୁଲାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଆଉ ବଞ୍ଚିଲା ନାହିଁ ।

ଲୋକମାନେ ଦୁଇଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା' ଶବ ପାଖରେ ଜଗି ବସିଲେ । ଦୁଇଦିନ ପରେ ମଧ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତ ଆଖି ଖୋଲି ନ ଚାହିଁବାରୁ, ତାକୁ ମଶାଣିକି ନେଇ ପୋତି ଦେଲେ ।

ରାଜା ଭାବିଲେ, ତାଙ୍କ ପିତା ନାପିତକୁ ସ୍ୱର୍ଗପୁରରେ ନିଜ ପାଖରେ ରଖି ନେଇଛନ୍ତି । କେଶ ପ୍ରସାଧନ ପାଇଁ ଅସୁବିଧା ଭୋଗୁଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ନାପିତକୁ ଦେଖି ରଖି ନେଲେ ।

ଏପରି ଭାବରେ ଦୁଷ୍ଟ ନାପିତର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ରୋହଜ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ବାସ କଲା । ସେ ତାର ବୁଢ଼ି ମାଆ ଓ ବୁଢ଼ା ବାପାଙ୍କୁ ଆଣି ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଲା । ତାପରେ ରାଜାଙ୍କୁ କହି ଭାଇମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଖାଲାରୁ ମୁକ୍ତକରିଲା ।

ଭାଇମାନେ ରୋହଜ ପାଖରେ କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କଲେ ଓ ତାରି କଥା ମାନି ଚଳିଲେ ।

ସମସ୍ତେ ସୁଖରେ ରହିଲେ ।

ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ କଥା

ବହୁ ବର୍ଷ ତଳର କଥା-

ଆସାମ ଦେଶରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି କାହିଁରେ ହେଲେ ଉଣା ନଥିଲା । ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନେ ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ରାଜ କର୍ମଚାରୀମାନେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଥିଲେ । ତଥାପି ରାଜାଙ୍କର ମନରେ ସୁଖ ନଥିଲା । କାରଣ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ସର୍ବଦା ଚିନ୍ତିତ ଥିଲେ ।

ଦିନେ ରାଜା ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ଶିକାର କରିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଯାଉ ଯାଉ ବାଟ ଭୁଲି ଗଭୀର ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ରାଜାଙ୍କୁ ଶେଷ ଲାଗିଲା । ଏଣେ ଘୋଡ଼ା ମଧ୍ୟ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ରାଜା ଘୋଡ଼ାକୁ ଗଛ ଛାଇରେ ବାନ୍ଧି ପାଣି ପିଇବାକୁ ଗଲେ ।

ରାଜା ପାଣି ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ଅରଣ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ପତ୍ର କୁଡିଆ ଦେଖିଲେ । ସେଇଠି ଜଣେ ବାବାଜୀ ଥିଲେ । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ପାଣି ଦେଇ ପାଖରେ ବସାଇଲେ । ତାପରେ ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଦେଖି ମନର କଥା ଜାଣିଲା ପରି ପଚାରିଲେ, ବାପ ! ତୁମେ ଚିନ୍ତିତ ଥିବା ପରି ଜଣାଯାଉଛି । କଥା କଣ ?

ବାବାଜୀଙ୍କ କଅଁଳ କଥା ଶୁଣି ରାଜା ମନର ଦୁଃଖ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ । କହିଲେ, ମୁଁ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପୁତ୍ର କନ୍ୟା ନଥିବା ଯୋଗୁ ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗ କରୁଛି । ଏହା ଶୁଣି ବାବାଜୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡେ ଚେର ଦେଇ କହିଲେ, ଏହାକୁ ନେଇ ରାଣୀଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେବ । ତାଙ୍କର ପିଲାପିଲି ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା, ତୁମର ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନକୁ ମୋତେ ଦେବ ।

ରାଜା ବାବାଜୀର କଥା ମାନି ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ସେ ରାଣୀଙ୍କୁ ଚେର ଖୁଆଇବାରୁ ତାଙ୍କର ପୁଅ ହେଲା । ପୁଅ ମୁହଁ ଦେଖି ରାଜା ରାଣୀ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ପୁତ୍ର ସ୍ନେହରେ ଭୋଳ ହୋଇ ରାଜା ସେହି ବାବାଜୀଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା କଥା ଭୁଲିଗଲେ । ପୁତ୍ରକୁ ଦୁଇବର୍ଷ ହେବାପରେ ରାଜାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ସନ୍ତାନ ହେଲା । ରାଜା ତାଙ୍କର ଉଭୟ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁଇପୁଅ ବଢ଼ି ବଡ଼ ହେଲେ । ବଡ଼ ପୁଅଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଷୋହଳ ବର୍ଷ ପୂରିଲା, ଦିନେ ଅତୀତକ ସେହି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କଲେ । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ପୂର୍ବ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କଥା ମନେ ପକାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷା ନକଲେ, ବାବାଜୀ ଅନିଷ୍ଟ କରି ପାରନ୍ତି ଭାବି, ରାଜା ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପୁଅଙ୍କୁ ବାବାଜୀ ହାତରେ ଦାନ କଲେ ।

ବଡ଼ ପୁଅର ବୁଝିବା ସୁଝିବା ଜ୍ଞାନ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ବାପାଙ୍କର କଥା ଅମାନ୍ୟ ନକରି ବାବାଜୀ ସଙ୍ଗରେ ଚାଲିଲା । ରାସ୍ତା ଜଣାପଡିବ ବୋଲି, ସେ ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ଲୁଗାରୁ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଚିରି ରାସ୍ତାତମାମ ପକାଇ ଥିଲା ।

କିଛି ସମୟପରେ ରାଜକୁମାର ଓ ବାବାଜୀ ଗୋଟିଏ କୁଡିଆଁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହି କୁଡିଆଁ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଗୁପ୍ତଦ୍ୱାର ଥିଲା । ବାବାଜୀ ଜଣକ ଗୁପ୍ତଦ୍ୱାର ଖୋଲି ପାତାଳପୁରକୁ ଚାଲିଲା । ରାଜକୁମାର ମଧ୍ୟ ବାବାଜୀ ପଛରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଶେଷରେ ବାବାଜୀ ଓ ରାଜକୁମାର ଯାଇ ଗୋଟିଏ କାଳୀ ମନ୍ଦିରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କାଳୀଙ୍କ ଆଗରେ ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀ ବଢ଼ା ହୋଇଥିଲା । ବାବାଜୀ ରାଜକୁମାରକୁ ସେଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ଗାଧୋଇବାକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ରାଜକୁମାରକୁ ସେହି ମନ୍ଦିର ଅଡୁଆ ଲାଗିଲା । ସେ ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି କେଉଁଠି କଣ ଅଛି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଆଉ ଏକ ନିବୁଜ ଘର ଥିଲା । ରାଜକୁମାର ସେହି ନିବୁଜ ଘରର କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଖିଲା, କାନ୍ଥ ଦେହରେ ମଣିଷର କଟାମୁଣ୍ଡମାଳ ଝୁଲୁଛି । ରାଜକୁମାରକୁ ଦେଖି ସେହି କଟାମୁଣ୍ଡମାନେ ଚହଚହ ହୋଇ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରାଜକୁମାର ସେଇଠୁ ଚାଲିଆସି ଆଉ ଏକ ନିବୁଜ ଘରର କବାଟ ଫିଟାଇଲା । ଦେଖିଲା, ସେହି ଘରେ ଏକ ମସ୍ତବତ ଲୁହାର ପାତ୍ର ଅଛି । ତହିଁରେ ମଣିଷ ରକ୍ତ ରହିଛି ।

ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ରାଜକୁମାର ଆତଙ୍କ ଗଣିଲା । କିନ୍ତୁ ଘର ଭିତରୁ ପଳାଇ ଯିବାର ବାଟ ନଥିଲା । ସେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଖୋଜୁଥାଏ, ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ସେହି ବାବାଜୀ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ରାଜକୁମାରକୁ ଆଦେଶ କଲା, କାଳୀ ମାଆ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାର । ରାଜକୁମାର ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଲା ବେଳେ ସେହି ବାବାଜୀ ରୂପୀ ରାକ୍ଷସ ଖଣ୍ଡାରେ ତାର ମୁଣ୍ଡ କାଟିଦେଲା ।

+ + +

କିଛିଦିନ ପରେ ଯେତେବେଳେ ସାନଭାଇ ବଡ଼ଭାଇକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ, ତା' ମନରେ ଚିନ୍ତା ପଶିଲା । ଦିନେ ସେ ବଡ଼ଭାଇକୁ ଖୋଜିବ ବୋଲି ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ବାହାରି ପଡିଲା । ରାସ୍ତାରେ ସେ ବଡ଼ ଭାଇ ପିନ୍ଧିଥିବା ପୋଷାକର କନା ଖଣ୍ଡଗୁଡିକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ସେହି କନାଖଣ୍ଡ ଅନୁସରଣ କରି ସେ ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର କୁଡିଆଁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାପରେ ଗୁପ୍ତପଥ ଦେଇ କାଳୀ ମନ୍ଦିରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳେ ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ତା' କୁଡିଆଁରେ କି କାଳୀ ମନ୍ଦିରରେ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିଲା ।

ସାନ ରାଜକୁମାର କାଳୀ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ଥିବା ନିବୁଜ ଘରର ଦୁଆର ଖୋଲି ଯେତେବେଳେ ଘର ଭିତରେ ଛିଡ଼ା ହେଲା, କାନ୍ଥର କଟାମୁଣ୍ଡମାନେ ଚହଚହ ହୋଇ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସାନ ରାଜକୁମାର ଦେଖିଲା, ତା' ବଡ଼ଭାଇର କଟାମୁଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଥ ଦେହରେ ଝୁଲୁଛି ।

ବଡ଼ ରାଜକୁମାରର ମୁଣ୍ଡ ତାର ସାନ ଭାଇ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲା, ଭାଇ ! ତୁ ପୁଣି ଏଠାକୁ ଆସିବୁ କେମିତି ? ତୋତେ ସେହି ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ଏଠାକୁ ଧରି ଆଣି ନାହିଁ ତ ? ମନେରଖ, ସେ ବାବାଜୀ ନୁହେଁ ଯେ ରାକ୍ଷସ । ମୋ ମୁଣ୍ଡ କାଟିଲା ପରି, ତୋର ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଝୁଲାଇବ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ମୋର ମାନିବୁ । ସେ ଯେତେବେଳେ ତୋତେ ନେଇ କାଳୀଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିବାକୁ କହିବ, ତୁ କହିବୁ, ମୁଁ ରାଜପୁତ୍ର । ମୋତେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରି ଆସେ ନାହିଁ । ତୁମେ ମୋତେ କିପରି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିବାକୁ ହେବ ଶିଖାଇ ଦିଅ । ଆଉ ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ଯେତେବେଳେ କାଳୀଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିବ, ତୁ ସେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡାରେ ତା' ମୁଣ୍ଡ କାଟି ଦି'ଗଡ଼ କରିଦେବୁ । ତାପରେ ଦେବାଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ପାତ୍ରରୁ ଅମୃତ ଜଳ ଆଣି ଆମ ମୁଣ୍ଡରେ ଛିଞ୍ଚିଦେଲେ, ଆମେ ବଞ୍ଚିଯିବୁ ।

ସାନ ରାଜକୁମାର ବଡ଼ଭାଇର କଥା ମନେ ରଖି ଘର ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ସେଇଠି ପହଞ୍ଚି ଏକ ନୂତନ ଯୁବକକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ବାବାଜୀର ଖୁସି ଦେଖେ କିଏ ? ଭାବିଲା, ବିନା ପରିଶ୍ରମରେ ଦେବୀ ବଳି ପାଖକୁ ଆସିଛି । ସେ କହିଲା, ତୁମେ କିଏ ? ଏଠାକୁ କାହିଁକି ଆସିଛ ?

ସାନ ରାଜକୁମାର କହିଲା, ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ ପୁଅ । ତୁମେ ମୋର ବଡ଼ଭାଇଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସିଥିଲ । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆସିଛି ।

ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ କହିଲା, ତୁମର ବଡ଼ ଭାଇ ବାହାରକୁ ଯାଇଛି । ତୁମେ ଆସ, ଦେବୀ କାଳୀଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିବ । ବଡ଼ଭାଇ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ଦେଖା କରିବ ।

ସାନ ରାଜକୁମାର ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ସଙ୍ଗରେ କାଳୀଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଗଲା । ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ କହିଲା, କାଳୀଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାର । ତୁମର ଭଲ ହେବ । ଏହାଶୁଣି ସାନ ରାଜକୁମାର କହିଲା, ମୁଁ ରଜାପୁଅ । କାହାରିକୁ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିନାହିଁ । କେମିତି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିବାକୁ ହେବ ଶିଖାଇ ଦିଅ । ବାବାଜୀ ଏମିତି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିବ କହି, ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ନୁଆଁଇଲା ବେଳେ, ସାନ ରାଜକୁମାର ଖଣ୍ଡା ବାହାର କରି ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର ମୁଣ୍ଡ କାଟିପକାଇଲା । ତାପରେ ଦେବାଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ପାତ୍ରରୁ ଅମୃତ ପାଣି ନେଇ କଟା ମୁଣ୍ଡମାନଙ୍କ ଉପରେ ପକାଇବାରୁ ସମସ୍ତେ ଜୀବନ ପାଇ ବଞ୍ଚିଗଲେ ।

ଏହାପରେ ଦେଖାଗଲା, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେଶର ରାଜକୁମାର ଥିଲେ । ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ଆଣି ଦେବାଙ୍କ ପାଖରେ ବଳି ଦେଇଥିଲା ।

+

+

+

ସେହି ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ଥିଲା । ସେ ଜାଣି ପାରିଲା ଯେ, ତାର ବଡ଼ ଭାଇ ଉପରେ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଛି । ଭାଇଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଧାଇଁ ଆସିଲା ବେଳେ, ସେ ସାନ ରାଜକୁମାରର ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଗଲା ।

ସାନ ରାଜକୁମାର ସେହି ନାରୀର ମନୋଭାବ ବୁଝି ନେଲା ଏବଂ ତାକୁ ଜୀବନରେ ମାରିଦେବ ବୋଲି ଖଣ୍ଡା ଉଠାଇଲା । ଏହା ଦେଖି ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର ଭଉଣୀ, ସାନ ରାଜକୁମାରର ପାଦତଳେ ପଡ଼ି କହିଲା, ମୋତେ ମାରନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମର ଉପକାର କରିବି । ମୋର ସାହାଯ୍ୟରେ ତୁମେ ଜୀବନରେ ଉନ୍ନତି କରିବ । ଏହା ଶୁଣି ସାନରାଜକୁମାର ସେହି ନାରୀକୁ ଆଉ ମାରିଲା ନାହିଁ ।

ଏହା ପରେ ସାନ ରାଜକୁମାର ବଡ଼ଭାଇ ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜକୁମାରମାନଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ସେହି ନାରୀର କହିବା ମୁତାବକ ତାରି ଅନୁସରଣ କଲା ।

ସେ ଦୁହେଁ ଯାଇ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଏକ ମସ୍ତକତ ପଥର ଥିଲା । ନାରୀଜଣକ ସେହି ପଥର ଉଠାଇ ଦେବାରୁ ତା'ତଳକୁ ଏକ ରାସ୍ତା ଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ଉଭୟେ ସେହି ରାସ୍ତାରେ ଓହ୍ଲାଇ ଏକ ନିର୍ଜନ ପ୍ରାସାଦରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର ଭଉଣୀ ସାନରାଜକୁମାରକୁ କହିଲା, ଏହି ନିର୍ଜନ ପ୍ରାସାଦରେ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକୁମାରୀ ଅଛି । ସୁନ୍ଦରୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମୂକ । ତା' ବାପା ତାକୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଖେଳଣା ଦେଇ ଏଇ ପ୍ରାସାଦରେ ରଖିଛି । ଖେଳଣାଗୁଡ଼ିକ ହୀରା ମୋତି ମାଣିକରେ ତିଆରି । ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ ପାଖରେ କେତେକ ଅରୁଣ ବାଜା ଅଛି । ଯେତେବେଳେ ରାଜକୁମାରୀ କଥା କହିବାରେ ସମର୍ଥା ହେବ, ସେତେବେଳେ ସେହି ଅରୁଣ ବାଦ୍ୟମାନ ବାଜି ଉଠିବେ । ମୂକ ରାଜକୁମାରୀକୁ କଥା କୁହାଇ ପାରିଲେ ଅନେକ ଲାଭ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ ପାଖରେ ବସି କାହାଣୀ ଶୁଣାଅ । ତୁମର କାହାଣୀ ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ସେ ଯେପରି କଥା କହିବ, ସେହି ଉପାୟ ମୁଁ କରୁଛି ।

ପ୍ରାସାଦ ଭିତରେ ପଶିବା ପରେ ରାଜକୁମାର ଦେଖିଲା, ସତକୁ ସତ ସେହି ଘର ଭିତରେ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକୁମାରୀ ଅଛି ।

ଭଣ୍ଡ ବାବାଜୀର ଭଉଣୀ ଗୋଟିଏ ମାଛି ହୋଇ ରାଜକୁମାରୀର କେଶ ଉପରେ ବସି ରହିଲା ।

ରାଜକୁମାର ସେହି ମୂକ ରାଜକୁମାରୀର ପାଖରେ ବସି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର କାହାଣୀ କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ ରୁପତାପ୍ତ ବସି ରାଜକୁମାରର କାହାଣୀ ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ରାଜକୁମାର ମୂକ ରାଜକୁମାରୀର କେଶ ଉପରେ ବସିଥିବା ମାଛିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କାହାଣୀ କହୁଥିଲା ଓ ମାଛି ହୁଁକାର ମାରୁଥିଲା । ରାଜକୁମାର ଦୁଇଟି କାହାଣୀ ଶୁଣାଇ ସାରିବା ପରେ ଯେତେବେଳେ ତୃତୀୟ କାହାଣୀଟି ଆରମ୍ଭ କଲା, ସେତେବେଳେ ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ ଆଲସ୍ୟର ହାଲ ମାରିଲା । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ମୂକ ରାଜକୁମାରୀର ମଥା ଉପରେ ବସିଥିବା ମାଛିଟି ଉଡ଼ି ଆସି ତାରି ମୁହଁରେ ପଶିଗଲା ଓ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପେଟ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜକୁମାର ମାଛିକୁ ନୁହେଁ, ସେହି ମୂକ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କାହାଣୀ ଶୁଣାଇଲା । ତୃତୀୟ କାହାଣୀ ଶେଷ ହେବା ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, ରାଜକୁମାରି ! ତୁମେ ମୋର କାହାଣୀ ଶୁଣିଲତ ?

ମୂକ ରାଜକୁମାରୀ ପକ୍ଷରୁ ତାରି ପେଟରେ ପଶିଥିବା ମାଛି କୋରରେ ହୁଁକାର ଛାଡ଼ିଲା ।

ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ ମୂକ ରାଜକୁମାରୀର ପାଖରେ ଥିବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଯାଦୁ ବାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ବାଜି ଉଠିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜକୁମାରୀର ମୁହଁ ମଧ୍ୟ ଖୋଲିଗଲା ଓ ସେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଲା ।

ଇତ୍ୟବସରରେ ରାଜକୁମାରୀର ପେଟରେ ଥିବା ମାଛିଟି ସୁଯୋଗ ପାଇ ପାଟି ବାଟେ ବାହାରକୁ ଉଡ଼ି ଆସିଲା ।

ମୂକ ରାଜକୁମାରୀର ପିତା ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ତା'ଙ୍କ ଝିଅ କଥା କହିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛି, ସେ ଆପେ ଆପେ ଆସି ରାଜକୁମାରୀ ଓ ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ଦେଖାକଲେ । ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ଝିଅର ବିବାହ କରାଇ, ଅନେକ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି, ହାତୀ, ଘୋଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଉପହାର ଦେଲେ ।

ରାଜକୁମାର ଯେତେବେଳେ ତାର ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରି ଆସିଲା, ତାର ବାପା ମା, ବଡ଼ ଭାଇ, ରାଜ କର୍ମଚାରୀ ତଥା ରାଜ୍ୟବାସୀମାନେ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କଲେ ।

ବୋକା ଜ୍ଞାତ

ବହୁ ବର୍ଷ ତଳର କଥା ।

ଆସାମ ପ୍ରଦେଶର ଗୋଟିଏ ପଲ୍ଲୀ ଗାଁରେ ଜଣେ ନିର୍ବୋଧ ଯୁବକ ବାସ କରୁଥିଲା । ସେ ପାଖ ଗାଁର ଜଣେ ସାଦାସିଧା ଝିଅକୁ ବିବାହ କରିଥିଲା ।

ଦିନେ ଶ୍ଵଶୁର ଆସି ଜୁଆଁକୁ ଭୋଜି ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ଯୁବକଟି ଆନନ୍ଦରେ ଶ୍ଵଶୁରଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଗ୍ରହଣ କଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା, ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଭଲ ଭାବରେ ଖିଆପିଆ ହୋଇନାହିଁ । ଶ୍ଵଶୁର ଘରକୁ ଗଲେ ଭଲ ଭୋଜନ ମିଳିବ ।

ଶ୍ଵଶୁର ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଚାଲି ଯିବା ପରେ ଜୁଆଁ ଶ୍ଵଶୁର ଘରକୁ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ପର ଦିନ ରାତିରେ ଶ୍ଵଶୁର ଘରେ ଖାଇବା ପିଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ଵଶୁର କହିଥିଲେ, ସହଳ ଆସିବ । ଆମେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବୁ ।

ପରଦିନ ସକାଳ ପାହିଲା । ଜୁଆଁ ଭାବିଲା, ବେଳ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଶ୍ଵଶୁର ଘରକୁ ଚାଲିଯିବି । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ଭାବିଲା, ବେଳ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଶ୍ଵଶୁର ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଶାଶୁ ଶ୍ଵଶୁର ଭାବିବେ, ଜୁଆଁଟା ଖାଉରିଆଟାଏ । ତେଣୁ ବେଳକୁତକୁ ପହଞ୍ଚିଲେ ହେଲା ।

ସେ ଦିନସାରା ଯୁବକଟି ବେଶ ଭୂଷଣ ହୋଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଧୋତି, ଜାମା, ପଗଡ଼ି ଓ ଅଣ୍ଟାରେ କମରପଟି ଭିତ୍ତି ସେ ଶ୍ଵଶୁର ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳେ ବେଳ ବୁଡ଼ି ନଥାଏ । ଚାରିଆଡ଼େ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ବିଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ଜୁଆଁ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା, ତା' ଛାଇ ତାରି ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଛି । ତାକୁ ଏ କଥା ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲା, ଶ୍ଵଶୁର ମୋତେ କେବଳ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଆଉ କେହି ଯିବା ଭଲ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯଦି ମୋ ଛାଇକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବି, ଶାଶୁ ଶ୍ଵଶୁର ଭାବିବେ କଣ ? ପଛକୁ ବୁଲି ପଡ଼ି ସେ ତାର ଛାଇକୁ କହିଲା, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସ ନାହିଁ । ମୁଁ ଶ୍ଵଶୁର ଘରକୁ ଭୋଜି ଖାଇବାକୁ ଯାଉଛି । କାହାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ଏହା କହି ଜୁଆଁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । କିନ୍ତୁ କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପଛକୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ, ଛାଇଟି ପୁଣି ତାର ଅନୁସରଣ କରୁଛି । ସେ ରାଗିଯାଇ କହିଲା, ଥରେ କହିଲି ପରା ଫେରିଯା ବୋଲି । ତୋ' ମୁହଁରେ କଣ ଲାଜ ନାହିଁ ? ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆସିବା ଭଲ ହେବ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତଥାପି ସେତେବେଳେ ଛାଇଟି ତା ପଛ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଜୁଆଁ ତାର ଜାମା ପଗଡ଼ି କାଢ଼ି ଛାଇ ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । କହିଲା, ଏଇଥିପାଇଁ ଆସୁଥିଲୁ ନାଁ ଯାକୁ ନେଇ

ଫେରି ଯା । ମୋତେ ଆଉ ହିନସ୍ତାରେ ପକାନ୍ତା । ଏଥର ଯିବୁ ନା ନାହିଁ, କହି କୁଆଁର
 ଯେତେବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, ଛାଇ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଥିବା ଦେଖାଗଲା । କୁଆଁର
 ଭାବିଲା, ତା' ଛାଇ ନୀରବରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଫେରିଯିବ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ସେ
 ମନ ଖୁସିରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା' ଦେହରେ ଆଉ ଜାମା ପଗଡ଼ି ନଥାଏ । ସେ ଏକା
 ଏକା ଚାଲିଥାଏ ।

ଏତିକିବେଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବୁଡ଼ି ବୁଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ତେଣେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ଆସୁଥାଏ । କୁଆଁର
 ବିଚରା ଅନ୍ଧାରକଣା । ରାତିରେ ତାକୁ ବାଟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କିଛି କ୍ଷଣପରେ ଦେଖିଲା,
 ତା' ଛାଇ ତାରି ପିଛା ଧରିନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି ଆସୁଥିବା ହେତୁ ତାକୁ ସମାନ ରାସ୍ତା ଜାଲଜାଲୁଆ ଦେଖାଗଲା ।
 ତଥାପି ସେ ଅନ୍ଧାଜ କରି ପାଦ ପକାଇ ଆଗକୁ ଚାଲିଥାଏ ।

କ୍ରମେ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା । କୁଆଁର ବିଚରା ବାଟ ନପାଇ ରାସ୍ତା ମନ୍ଦିରେ ଅନ୍ତକରି
 ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଲା । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଶୁଣୁର ଘରର କାବରା ଗାଈ ପଟକ ତା'
 ଆଗରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲା ।

କୁଆଁର ମନ ମହା ଖୁସି । ଭାବିଲା ଏଇ ଗାଈର ପିଛାଧରି ସେ ଅକ୍ଳେଶରେ ଶୁଣୁର
 ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଯିବ । ଏହା ଭାବି ସେ ଗାଈର ଲାଞ୍ଜ ଧରି ଶୁଣୁର ଘର ଗୁହାଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ କୁଆଁର ବିଚରା ନାକେଦମ୍ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଭାବିଲା, ଏପରି
 ଅବସ୍ଥାରେ ଶାଶୁ ଶୁଣୁରକୁ ମୁହଁ ଦେଖାଇବ କେମିତି । କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ନପାରି
 ସେ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ସେଇ ଗାଈ ଗୁହାଳରେ ହିଁ ରୁପଚାପ୍ ବସି ରହିଲା ।

କ୍ରମେ ରାତି ହେଲା । ଶୁଣୁର ଖାଇପିଇ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଶାଶୁ କୁଆଁର ପାଇଁ
 ଅପେକ୍ଷା କଲା । ଅଧିକ ରାତି ହେବାରୁ ସେ ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷାଘର କବାଟ ବନ୍ଦକରି ଶୋଇବାକୁ
 ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦକଲା ବେଳେ ସେ ବାସନରେ ରଖିଥିବା ଅଇଁଠା
 ଜିନିଷ ଓ ପରିବା ବାହାରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । କୁଆଁର ବିଚରାର ଭାଗ୍ୟ ଖରାପ, ତାହା
 ଯାଇ ତାରି ଦେହ ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ହେଲା । କୁଆଁର ବିଚରା ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହେଲା
 ବେଳକୁ, ଶାଶୁର ନଜରରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଆସି ଦେଖିଲା, କୁଆଁର ଗୁହାଳ ଘରେ ଛିଡ଼ା
 ହୋଇଛି । ତାକୁ ଆଦର କରି ଘର ଭିତରକୁ ଡାକିନେଲା ଓ ହାତ ଗୋଡ଼ ଧୋଇବାକୁ
 ପାଣିଢ଼ାଳ ଦେଇ ଖାଇବା ପାଇଁ ବାଢ଼ି ଦେଲା ।

କୁଆଁର ଖାଇ ବସିଲା ବେଳେ ଶାଶୁ କହିଲା, ବାପ ! ତୁମର ଅନେକ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ ।
 ଅଧିକ ରାତି ହେବାରୁ ଏବେ ଖିଆପିଆ ସାରି ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଥିଲୁ । ଆମ ମନରେ ଭାରି
 ଦୁଃଖ ହେଉଥିଲା । ଯାହା ହେଉ, ପହଞ୍ଚିଗଲା ।

କୁଆଁର ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲା, ହଁ, ଘରୁ କାମ ଧାମ ସାରି ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ଡେରି ହେଲା । ବାଟରେ ତୁମ ଘରର ଗାଈକୁ ଦେଖିଲି । ସେ ପଳାଇ ଯାଉଥିଲା । ତାକୁ ଆଣି ଗୃହାଳରେ ବାନ୍ଧି ଦେଉଥିଲି, ତୁମ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହେଲା ।

ଗାଈକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆସିଥିବା ଶୁଣି ଶୁଣୁର ଭାରି ଖୁସି ହେଲେ ।

କୁଆଁର ତା ଆଳିରୁ ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଛି, ବିଲେଇଟିଏ ଆସି ତୁମ୍ଭଟାମ୍ଭ ପାଖରେ ବସି ସେହି ଆଳିରୁ ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲା । ବିଚରା କୁଆଁର ଅନ୍ଧାରକଣା । ସେ ସେହି ବିଲେଇକୁ ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଏହି ସମୟରେ ଘରେ ନୂଆ ଲୋକର ପାଟି ଶୁଣି ପଡ଼ୋଶୀ ସାମାନ୍ୟ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲେ । ଦେଖିଲେ, କୁଆଁର ଓ ବିଲେଇ ଗୋଟିଏ ଆଳିରୁ ଖାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆଖି ଠରାଠରି ହେଲେ ।

ଶାଶୁ ଏହା ଦେଖି ସହି ପାରିଲା ନାହିଁ । କହିଲା, କୁଆଁର ବାବୁ, ବିଲେଇକୁ ଘଉଡ଼ି ଦେଉ ନାହିଁ ? ସେ ତୁମ୍ଭେ ଆଳିରୁ ଖାଇ ଯାଉଛି ଯେ ।

କୁଆଁର ନିଜକୁ ଅନ୍ଧାର କଣା ବୋଲି ପ୍ରକାଶ ନକରି କଥା ବାଁରେଇ କହିଲା, ଘର ବିଲେଇଟା ତ ! ସଙ୍ଗରେ ଖାଉ । ସେଥିରେ କଣ ଅଛି ?

କିନ୍ତୁ ଶାଶୁ ସେହି ବିଲେଇକୁ ଘଉଡ଼ି ଦେଲା । କୁଆଁରକୁ ବାଡ଼ିଟିଏ ଦେଇ କହିଲା, ବିଲେଇ ଆସିଲେ ଏଥିରେ ଘଉଡ଼ି ଦେବ ।

କୁଆଁର ସେଇ ବାଡ଼ିକୁ ବାଁ ହାତରେ ଧରି ଖାଇବାରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଲା ।

କିଛି ସମୟରେ ଶାଶୁ ଡରକାରି ଆଣି କୁଆଁର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବିଚରା ଅନ୍ଧାରକଣା କୁଆଁର ଭାବିଲା, ପୁଣି ସେହି ବିଲେଇ ଆସିଲା । ସେ ବାଡ଼ି ଉଠାଇ ଶାଶୁକୁ ଅସଲ ପାହାରେ ପକାଇଲା । ଶାଶୁ ମରିଗଲି, ମରିଗଲି, କହି କୁଆଁର ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ।

କୁଆଁର ଏହା ଦେଖି ଲାଜରେ ସଜ୍ଜିଗଲା । ସେ ଶାଶୁକୁ କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କରି କହିଲା, ଖାଉ ଖାଉ ମୋତେ ନିଦ ଆସିଗଲା । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି, ପୁଣି ସେହି ବିଲେଇ ଆସି ଆଳି ପାଖରେ ବସୁଛି । ତୁମକୁ ବିଲେଇ ଭାବି ଜୋରରେ ପାହାରେ କଷି ଦେଲି । ମୋତେ କ୍ଷମା କର ।

ଶାଶୁ ଏହା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । କହିଲା, କିଛି କଥା ନାହିଁ । ମୋତେ ତ ମାରିନ ! ବିଲେଇ ଭାବି ମାରୁଥିଲା । ପାହାର ମୋ ପିଠିରେ ଅଚାନକ ପଡ଼ିଲା । ସେଥିରେ କଣ ଅଛି ? ତୁମ ପାଇଁ କ୍ଷାରି ଆଣିଛି । ଖାଅ !

କ୍ଷାରି କଥା ଶୁଣି କୁଆଁର ମୁହଁରୁ ଲାଳ ଗଡ଼ିଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଳିର ସବୁ କ୍ଷାରିତକ ହାପୁଡ଼ି ଦେଲା । ପଚାରିଲା, କ୍ଷାରି କେଉଁଠି ରଖିଛ କି ?

ଶାଶୁ ବୁଝିଲା, କୁଆଁରକୁ କ୍ଷାରି ଭଲ ଲାଗୁଛି । ସେ ଆହୁରି ଦୁଇଟିନିଅର କ୍ଷାରି ଆଣି କୁଆଁର ଆଳିରେ ଅଙ୍କଡ଼ି ଦେଲା । କହିଲା, ରୋଷାଇଘର ଭିତରେ ମାଟି ହାଣ୍ଡିରେ କ୍ଷାରି ରହୁଛି ।

କିନ୍ତୁ ଯେତେ କ୍ଷୀରି ଖାଇଲେ ବି କୁଆଁର ମନ ବୁଝୁ ନଥାଏ । ଭାବିଲା, ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ରୋଷାଇ ଘରେ ଥିବା ସବୁତକ କ୍ଷୀରି ଖାଇ ଶେଷ କରି ଦେବ ।

ଘରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ଶବ୍ଦରେ ଘର ପୂରି ଉଠିଲା । କୁଆଁର ଏହି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ସେ ଅଣ୍ଟାଳି ଅଣ୍ଟାଳି ରୋଷାଇ ଘରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ହାତରେ ବାଡ଼ି ଧରି ତାରି ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ଚାଲିଥିଲା । ଦେଖିଲା କ୍ଷୀରି ହାଣ୍ଡିକୁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଝୁଲାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସେ ହାତରେ ଧରିଥିବା ବାଡ଼ିକୁ ହାଣ୍ଡି ଉପରେ କଟାଡ଼ି ଦେଲା । ତାରି ଫଳରେ ହାଣ୍ଡିରେ କଣା ହୋଇ କ୍ଷୀରି ଝରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କୁଆଁର ଖୁସି ମନରେ କ୍ଷୀରି ଚାଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କିନ୍ତୁ କ୍ଷୀରି ଧାର ତାର ଦେହସାରା ଝରି ଯାଉଥାଏ । ତା' ଦେହ କ୍ଷୀରୀରେ ଭିଜି ଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତହିଁ ପ୍ରତି କୁଆଁର ଖୁଆଳ ନଥାଏ । କ୍ଷୀରି ଚାଟି ସାରିବା ପରେ ତା' ଦେହର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେ ଅଥୟ ହେଲା । ଏଇ ଦେହରେ ବିଛଣାକୁ ଯିବ ବା କେମିତି ? ତେଣୁ ସେ ଦେହଟାକୁ ପୋଛି ନେବା ପାଇଁ ଲୁଗାଖଣ୍ଡେ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅଣ୍ଟାଳି ହେଉ ହେଉ କୁଆଁର ତୁଳା ଗଦା ଉପରେ କଟାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ଧଳା ମେଝାଟିଏ ପରି ଦେଖା ଯାଉଥିଲା ।

ତୁଳା ଗଦାରୁ ଆସି ବିଛଣା ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ, ବିଚରା କୁଆଁର ମେଝାଶାଳରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ହାଲିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏଣେ ନିଦରେ ଆଖି ମଡେଇ ଯାଉଥାଏ । ମନକୁ ମନ କହିହେଲା, ବିଛଣା ପାଖକୁ ଯାଉଛି କିଏ ? ଏଇଠି ଶୋଇପଡେ । ସକାଳ ପାହିଲେ ଦେଖାଯିବ ।

ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ ଶୁଶୁର ଘରେ ଚୋର ପଶିଲେ । ସେମାନେ ପ୍ରଥମେ ଘର ଭିତରେ ପଶିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନେ କବାଟ ପାଖରେ ଶୋଇଥିବାରୁ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏହାପରେ ଚୋରମାନେ ମେଝାଶାଳ ଭିତରେ ପଶିଲେ । ଶେଷରେ ମେଝା ଚୋରାଇବାକୁ ଠିକ୍ କରି ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମେଝା ଦେହ ଉପରେ ହାତ ବୁଲାଇଲେ । ଯେଉଁ ମେଝାର ଲୋମ ଉପୁଡ଼ି ଯାଏ, ସେହି ମେଝାକୁ ଉତ୍ତମ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ଯେଉଁ ମେଝାର ଲୋମ ଉପୁଡ଼ି ଆସୁଥିଲା, ସେହି ମେଝାକୁ କାନ୍ଦେଇ ସେମାନେ ଚାଟିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଚୋର ମେଝା ବାଛୁ ବାଛୁ କୁଆଁର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା ଦେହରେ ହାତ ବାଜିବାରୁ, ଦେହରେ ଲାଗିଥିବା ତୁଳାତକ ଉପୁଡ଼ି ଆସିଲା । ଚୋରଟି ଭାବିଲା, ସେଇଟି ଗୋଟିଏ ଭଲ ମେଝା । ତାକୁ କାନ୍ଦରେ ବୋହି ଚୋରଟି ମନ ଖୁସିରେ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା ।

ଚୋରମାନେ ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ନଈ ପାରି ହେବାକୁ ପାଣିରେ ପଶିଲେ । କୁଆଁରକୁ ମେଝା ବୋଲି ମନେ କରି କାନ୍ଦେଇ ଯାଉଥିବା ଚୋରଟି କ୍ରମେ ଛାତିଏ ପାଣିରେ ପଶିଲା । କୁଆଁର

ବିଚରା ଚୋରର କାନ୍ଦ ଉପରେ ଶୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତା' ମୁଣ୍ଡରେ ପାଣି ବାଜିବାରୁ ତାର ଗଭୀର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପାଟିକଲା, ହେ ଚୋରଭାଇ ! ମୋତେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଉଠାଅ । ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଯେ ପାଣି ଲାଗୁଛି ।

ଚୋର ମେଷା ମୁହଁରୁ ମଣିଷ କଥା ଶୁଣି ହତବଦେଇ ଗଲା । ଭାବିଲା, ଏଇଟା ମେଷା ନୁହେଁ କୌଣସି ଭୂତ ପ୍ରେତ । ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ତାକୁ କାନ୍ଦରୁ ଉଠାଇ ନଇ ପାଣିରେ ଭସାଇ ଦେଲା ଓ ପାଟିକରି ଧାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅନ୍ୟ ଚୋରମାନେ ମଧ୍ୟ ମେଷାମାନଙ୍କୁ କାନ୍ଦରୁ ପକାଇ ଦେଇ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଧାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ଶୁଣୁର ମେଷା ଚୋରି ହୋଇ ଯାଇଥିବା ଦେଖି ଚୋରଙ୍କର ପିଛା ଧରିଥାଏ ।

ସକାଳ ପାହିବାକୁ ଅଳ୍ପ ଡେରିଥାଏ ।

ଶୁଣୁର ଗୁଣବାନ କୁଆଁଙ୍କୁ ପାଣି ଭିତରୁ ଉଠୁଥିବା ଦେଖି ଭାବିଲା, କୁଆଁଙ୍କ ଚୋରମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଗୋଡ଼ାଇ ତାର ଚୋରି ଯାଇଥିବା ମେଷାମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲା । ସେ କୁଆଁଙ୍କର ଅନେକ ସମ୍ମାନ କଲା ଓ ନିଜେ ତା' ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ଆସିଲା ।

ନାରଙ୍ଗୀ ରାଜକୁମାରୀ

ବହୁ ବର୍ଷ ତଳର କଥା-

ଆସାମ ଦେଶରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ରାଣୀ । ବଡ଼ ରାଣୀଙ୍କର ପୁଅଟିଏ ଜନ୍ମ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସାନ ରାଣୀଙ୍କର ନାରଙ୍ଗୀ ଝିଅ ହେଲା । ବଡ଼ରାଣୀ ସୁଖରେ ରହିଲେ । ସେ ଭାବିଲେ, ପୁଅ ବଡ଼ ହେଲେ ରାଜ୍ୟାତା ହେବେ । ସାନରାଣୀଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ନଥିଲା । ମନକୁ ମନ କହି ହେଉଥିଲେ, କେତେ ମାଆ, ପୁଅ ଝିଅ ଜନମ କରି ସୁଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ତାଙ୍କ ପେଟରୁ ନାରଙ୍ଗୀ ଫଳଟିଏ ଜନ୍ମ ହେଲା । ସେ ତାକୁ ନେଇ କରିବେ କଣ ?

ନାରଙ୍ଗୀର ବୟସ ବଢ଼ିଲା । ସେ କ୍ରମେ ବଡ଼ ହେଲା । ସେ ସବୁବେଳେ ତା' ମାଆର ପଛ ପଛ ଗୋଡ଼ାଉ ଥାଏ । ସାନରାଣୀ ଯୁଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତି, ନାରଙ୍ଗୀ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଏ । ସାନରାଣୀ ତା' ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଯେତେ ଗାଳି ମନ୍ଦ କଲେ ବି, ନାରଙ୍ଗୀ ତାଙ୍କର ପିଛା ଛାଡ଼ୁ ନଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଅନେକ ବର୍ଷ ବିତିଗଲା ।

ଦିନକର କଥା-

ନାରଙ୍ଗୀ ସେତେବେଳେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ତା' ବୟସ ଷୋହଳ ବର୍ଷ । ସେ ଦେଖିଲା, ପାଖରେ ମା ନାହାନ୍ତି କି ଲୋକବାକ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଗତି ଗତି ଯାଇ ପୋଖରୀ ହିଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ପାଖ ରାଜ୍ୟର ରାଜକୁମାର ସେହି ପୋଖରୀକୁ ମାଛ ମାରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ରାଜକୁମାର ତାହିଁ ରହିଛନ୍ତି, ନାରଙ୍ଗୀ ଫଳ ହଠାତ୍ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସେ ପୋଖରୀ ତୁଠକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗାଧୋଇଲା । ତା'ପରେ ପୋଖରୀ ହିଡ଼ରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ତା' ମୁଣ୍ଡର ଲମ୍ବା କେଶକୁ ଖରାରେ ଶୁଖାଇଲା । ତାପରେ ହଠାତ୍ ନାରଙ୍ଗୀ ଫଳରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଗତି ଗତି ଚାଲିଗଲା ।

ରାଜକୁମାର ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳି ଯାଇଥିଲା । ସେ ମାଛମରା ଛାଡ଼ି ଲୁଚି ଲୁଚି ରାଜକୁମାରୀର ଗତିବିଧି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲା । ନାରଙ୍ଗୀର ରୂପ ଯୌବନ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଠିକ୍ କଲା, ତାକୁ ବିବାହ କରିବ ।

ରାଜକୁମାର ମନର କଥା ମନରେ ରଖି ଘରକୁ ଫେରିଲା । କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ମନ ଦୁଃଖରେ ବିଛଣାରେ ଶୋଇଲା । ଯିଏ ଯେତେ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ଖାଇଲା ନାହିଁ ।

ରାଜା ରାଣୀ ଉଭୟ ପୁଅକୁ ଖୁବ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ସେମାନେ ରାଜକୁମାରର ବିଛଣା ପାଖରେ ବସି ଅନେକ ପ୍ରକାର ବୁଝାଇଲେ । ତାପରେ ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ଦୁଃଖର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ରାଜକୁମାର କହିଲା, ନାରଙ୍ଗୀକୁ ବିବାହ କରିବ ।

ରାଜାରାଣୀ ଏ କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ପାଖ ରାଜ୍ୟକୁ ଲୋକ ପଠାଇ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ।

ରାଜା ଓ ସାନରାଣୀ ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ନାରଙ୍ଗୀର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିବା ଦେଖି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ସେମାନେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜି ହୋଇଗଲେ ।

ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ନାରଙ୍ଗୀର ବିବାହ ଖୁବ୍ ଧୁମ୍‌ଧାମ୍‌ରେ ହେଲା ।

ରାଜକୁମାର ନାରଙ୍ଗୀକୁ ଆଣି ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଲା ସେ ଭାବିଲା, ନାରଙ୍ଗୀ ଯେତେବେଳେ ନାରୀ ରୂପରେ ବାହାରିବ, ତା' ସଙ୍ଗରେ ଖୁସି ଗପ କରିବ ।

କିନ୍ତୁ ବହୁଦିନ ପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜକୁମାର ନାରଙ୍ଗୀର ନାରୀ ରୂପ ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ରହିଲା । କଥା ହେଲା, ରାଜକୁମାର ଘରଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କେଉଁଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲା ବେଳେ, ନାରଙ୍ଗୀ ତାର ଅସଲ ରୂପ ଧରେ । ରାଜକୁମାରର ବଳକା ଖାଦ୍ୟସବୁ ଖାଇ ପୁଣିଥରେ ନାରଙ୍ଗୀ ଖୋଳ ଭିତରେ ପଶିଯାଏ । ରାଜ କୁମାର ଭାବେ, ତାର ବଳକା ଖାଦ୍ୟ ଅନ୍ୟ କେହି ନେଇଯାଉଛି । ନାରଙ୍ଗୀ ଯେ ଅସଲ ରୂପ ଧରି ସେହି ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଛି, ରାଜକୁମାର ସେ କଥା ମୋଟେ ଜାଣି ପାରେ ନାହିଁ ।

ଦିନେ ରାଜକୁମାର ଘରେ ଅଛି, ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀ ଭିକ ମାଗିବାକୁ ଆସିଲା । ରାଜକୁମାର ନିଜେ ଯାଇ ତାକୁ ଟଙ୍କାଟିଏ ଦେଲା । ବୁଢ଼ୀ ଏକାବେଳେକେ ଟଙ୍କାଟିଏ ପାଇ ରାଜକୁମାର ଉପରେ ସନ୍ତୋଷ ହେଲା । ସେ ରାଜକୁମାରର ଉଦାସ ମନୋଭାବ ଦେଖି ପଚାରିଲା, ବିବାହ ତ କରିଛ, ଦୁଃଖ କଣ ? ରାଜକୁମାର ମନ ଖୋଲି ବୁଢ଼ୀ ଭିକାରୁଣୀ ଆଗରେ ତାର ନାରଙ୍ଗୀ ସ୍ତ୍ରୀ କଥା କହିଗଲା ।

ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, ଏଇଥିପାଇଁ ଦୁଃଖ କରୁଛୁ ? ଆଜି ରାତିରେ ଘରେ ନିଆଁ ରଖି ଶୋଇବ । ପାଖରେ ଦହି ରଖୁଥିବ । ତୁମେ ଶୋଇ ସାରିବା ପରେ ନାରଙ୍ଗୀ ନାରୀ ରୂପ ଧରିବ । ସେତେବେଳେ ନାରଙ୍ଗୀ ଖୋଳପାଟା ପଡ଼ିରହିଥିବ । ତୁମେ ହଠାତ୍ ବିଛଣାରୁ ଉଠି ନାରଙ୍ଗୀ ଖୋଳପାରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେବ । ତାହା ପୋଡ଼ିଯିବା ପରେ ନାରଙ୍ଗୀ ତେଣେ ବେହୋସ ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବ । ମନରେ ଦୁଃଖ ନକରି ତୁମେ ନିଜ ହାତରେ ଦହି ନେଇ ନାରଙ୍ଗୀର ମୁଣ୍ଡରେ ଘଷିବ । ଦେଖିବ, ନାରଙ୍ଗୀ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନାରୀ ହୋଇ ତୁମ ପାଖରେ ରହିବ ।

ରାଜକୁମାର ସେଦିନ ରାତିରେ ନିଆଁ ଓ ଦହିରଖି ଶୋଇ ଯାଇଥିବାର ଛଳନା କଲା । ନାରଙ୍ଗୀ ଅସଲ ରୂପ ଧରି ତା' ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହେବା ମାତ୍ରେ, ସେ ନାରଙ୍ଗୀ ଖୋଳପାକୁ ନିଆଁରେ ପକାଇ ପୋଡ଼ି ଦେଲା । ଖୋଳପା ପୋଡ଼ିଯିବା ପରେ, ନାରଙ୍ଗୀ ବେହୋସ ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ରାଜକୁମାର ତା' ମୁଣ୍ଡରେ ଦହି ଲଗାଇ ଘଷିବାକୁ ଲାଗିଲା । ନାରଙ୍ଗୀର ଚେତା ଫେରିଲା ଓ ନାରୀ ରୂପରେ ରହିଗଲା ।

ରାଜକୁମାର ଏତେ ଦିନକେ ନାରଙ୍ଗୀକୁ ପାଇ ସୁଖୀ ହେଲା ।

ରାଜା ଓ ରାଣୀ ପୁଣିଥରେ ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ନାରଙ୍ଗୀ ରାଜକୁମାରୀର ବାହାଘର କରାଇଲେ । ରାଜ୍ୟ ସାରା ଉତ୍ସବ ଚାଲିଲା । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିଲେ ।

ଅନ୍ଧ ଓ କୁବୁଜା କଥା

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣକ କୁବୁଜା ଥିଲା । ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଭୀର ବନ୍ଧୁତା ଥିଲା । ଅନ୍ଧ ଦେଖି ପାରୁ ନଥିଲା ଓ କୁବୁଜା ନିଜର କୁବୁଜ ଯୋଗୁଁ ଚାଲିପାରୁ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଦୁହେଁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ବସି ସୁଖ ଦୁଃଖ ହେଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଦୟା କରି ଯିଏ ଯାହା ଦାନ କରୁଥିଲା, ତହିଁରେ ପେଟ ପୋଷୁଥିଲେ । କୁବୁଜା ରନ୍ଧାବନ୍ଧା କରୁଥିଲା ।

ଦିନେ ଅନ୍ଧ ଲୋକଟି କୁବୁଜାକୁ କହିଲା, ଆରେ ଭାଇ ! ଏ ଗାଁରେ ଆଉ ଚଳି ହେଉ ନାହିଁ । ଲୋକେ ଆଗର ପରି ଆଉ ଦାନ ଦକ୍ଷିଣା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଆମେ ଭୋକରେ ମରିଯିବା । ଚାଲ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଁକୁ ପଳାଇଯିବା । ଭଗବାନ ଚାହିଁଲେ ଆମର ଦୁଃଖ ଦୂର ହେବ ।

କୁବୁଜା ଏ କଥା ଶୁଣି ହସିଲା । କହିଲା, ଆରେ ଅନ୍ଧ ଭାଇ ! କେବେଠୁ ଏତେବଡ଼ କଥା କହି ଶିଖିଲୁଣି ? ଆମେ ପୁଣି ଏ ଗାଆଁ ଛାଡ଼ି ଆଉ କୁଆଡ଼େ ଯିବା ? ଦେଖୁଛୁତ, ତୋର ଆଖି ନାହିଁ । ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯିବା ଆସିବା କରି ପାରୁ ନାହିଁ । ସେଥିରେ କହୁଛୁ, ଗାଁ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବା । ଲୋକେ ଶୁଣିଲେ କଣ କହିବେ ?

ଅନ୍ଧ କହିଲା, ଆରେ, ସେମିତି କଣ କହୁଛୁ ? ପ୍ରଥମେ ମୋ କଥାଟା ଶୁଣି ସାର । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଭାବିଛି । ତୁ ମୋର କାନ୍ଧ ଉପରେ ବସି ବାଟ କଢ଼ାଇବୁ । ମୁଁ ଚାଲିବି । ମୋର ଗୋଡ଼ ଦି'ଟା ମଜଭୁତ ଅଛି । ଆଉ ତୋର ଆଖି ଦି'ଟା ଭଲ ଅଛି । ଅସୁବିଧା କଣ ? କଣ କହୁଛୁ କହ ।

କୁବୁଜା ଏହା ଶୁଣି ଚିକିଏ ଭାବିଲା । ତାପରେ କହିଲା ଆଛା, ତୋ କଥା ହେଉ । କାଲି ସକାଳୁ ବାହାରି ପଡ଼ିବା । ଅନ୍ୟ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଭାଗ ପରାମ୍ପା କରିବା । କଣ ହେଉଛି ଦେଖାଯାଉ ।

ପରଦିନ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ବାହାରିଲେ । କୁବୁଜା ଅନ୍ଧର କାନ୍ଧ ଉପରେ ବସି ବାଟ କଢ଼ାଇଲା । ସେମାନେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚାଲିବା ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଦଉଡ଼ା ପଡ଼ିଥିବା ଦେଖି କୁବୁଜା ଅନ୍ଧକୁ କହିଲା, ଆରେ ଭାଇ ! ସାମନାରେ ଦଉଡ଼ାଟିଏ ପଡ଼ିଛି । ତାକୁ ଗୋଟାଇ ଆଣ । ପଛକୁ କାମରେ ଲାଗିବ । ଅନ୍ଧ କୁବୁଜାର କଥା ମାନି ଦଉଡ଼ାକୁ ଗୋଟାଇ କୁବୁଜା ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

ଆଉ କିଛି ଦୂର ଯିବା ପରେ, କୁବୁଜା ଏକ କଇଁଚ ଦେଖିଲା । କଇଁଚଟି ନାଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଥିଲା । କୁବୁଜା କହିଲା, ଆରେ ଭାଇ ! ମୋତେ ଚିକିଏ ଓହ୍ଲାଇ ପକା । ରାସ୍ତାରେ କଇଁଚ ଅଛି । ତାକୁ ଆଣି ପାଖରେ ରଖିବା । ପଛକୁ କାମରେ ଲାଗିବ ।

ଅନ୍ଧ କୁବୁଜାକୁ କାନ୍ଧରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଓହ୍ଲାଇ କହିଲା, ସତ କଥା । କେତେବେଳେ କେଉଁ ଜିନିଷ କି ପ୍ରକାର କାମରେ ଲାଗିବ, ସେ କଥା କିଏ ଜାଣେ ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଦଉଡ଼ା ଓ କଇଁଚ ନେଇ ଚାଲିଲେ । ବାଟରେ ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଲା । ଏଣେ ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । କୁବ୍‌ଜା କହିଲା, ଆରେ ଭାଇ ! ଆଗରେ ଗୋଟିଏ କୁଡ଼ିଆ ଘର ଦେଖାଯାଉଛି । ଏଣେ ରାତି ମାଡ଼ି ଆସିଲାଣି । ଚାଲ ଦେଖିବା, ସେଠାରେ ରହିବାକୁ ସୁବିଧା ମିଳିବ କି ନାହିଁ ।

ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ କୁଡ଼ିଆ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ ଘର ଭିତରକୁ ମାଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି, କୁବ୍‌ଜା ତାରି ଭିତରେ ଏକ ରାକ୍ଷସକୁ ଶୋଇଥିବା ଦେଖି ଡରିଗଲା । ସେ ଅନ୍ଧର କାନ ପାଖରେ କହିଲା, ଚାଲ ଏ ଘରୁ ପଳାଇ ଯିବା । ଅସୁର ଶୋଇଛି । ଆମକୁ ଦେଖିଲେ କଥାରେ ଖାଇଯିବ ।

ଅନ୍ଧ ଓ କୁବ୍‌ଜା ଘର ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ବାହାରପଟୁ କବାଟ ଲଗାଇ ଦେଲେ ।

ସେମାନଙ୍କ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିବା ଶବ୍ଦଶୁଣି ରାକ୍ଷସର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଉଠି ଦେଖିଲା, ବାହାରପଟୁ କବାଟ ବନ୍ଦ ଅଛି । ଏହାଦେଖି ରାକ୍ଷସଟି ମନେ ମନେ ଡରିଗଲା । ସେ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ପାଟିକଲା । କହିଲା, କବାଟ ନ ଖୋଲିଲେ କଥାରେ ଖାଇଯିବି ।

ଅନ୍ଧ ଓ କୁବ୍‌ଜା ରାକ୍ଷସର ପାଟି ଶୁଣି ଡରିଗଲେ । ତଥାପି ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସେମାନେ ଏକ ଉପାୟ ସ୍ଥିର କଲେ । ବଡ଼ ପାଟିରେ କହିଲେ, ପାଟିଗୋଳ କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ତୋ କଥା ଶୁଣି ଆମେ ଡରିବା ଲୋକ ନୋହୁ । ଆମେ ଚାହିଁଲେ ତୋତେ ଫୁଟ୍‌କି ମାରି ଉଡ଼ାଇ ଦେବୁ ।

ରାକ୍ଷସ ଏହା ଶୁଣି ଆଉ ଟିକିଏ ଡରିଗଲା । ତଥାପି ସାହସ ବାନ୍ଧି କହିଲା, ତୁମେ ଯେ ମୋଠୁ ବଳବାନ, ତାର ପ୍ରମାଣ କଣ ?

ଦୁଇବନ୍ଧୁ କହିଲେ, ତୁ ଯେ ଖୁବ୍ ବଳବାନ, ପ୍ରଥମେ ତାର ପ୍ରମାଣ ଦେ ।

ଏହାଶୁଣି ରାକ୍ଷସ ତା' ମୁଣ୍ଡରୁ ଏକ ଟାଆସା ଓ ଲମ୍ବା କେଶ ଉଠୁଡ଼ାଇ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଉ ଦେଉ କହିଲା, ମୋ ମସ୍ତକର କେଶ ଦେଖ । ଏଥିରୁ ମୋର ବଳ କେତେ ଜାଣି ପାରିବ ।

ରାକ୍ଷସର କଥା ଶୁଣି ଦୁଇବନ୍ଧୁ ପରିହାସର ହସ ହସିଲେ । ସେମାନେ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା ଦଉଡ଼ାକୁ ରାକ୍ଷସ ପାଖକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ କହିଲେ, ଏଥର ଆମ ମସ୍ତକର କେଶ ଦେଖ ।

ରାକ୍ଷସଟି ସେହି ଦଉଡ଼ା ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲା । ମନେ ମନେ କହିଲା, ବାପ୍‌ରେ ବାପ୍ । କେତେ ଫମାଚା ଆଉ ଶକ୍ତ କେଶ ।

ଅନ୍ଧ ଓ କୁବ୍‌ଜା ଏଥର କହିଲେ, ତୋ ମୁଣ୍ଡର କେଶ ତ ଦେଖିଲୁ । ତୋ ମୁଣ୍ଡର ଉକୁଣିଟିଏ ଦେଖାଇଲୁ ।

ରାକ୍ଷସ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରୁ ଏକ ଉକୁଣି କାଢ଼ି ଦୁଇବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲା ।

ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ରାକ୍ଷସ ମୁଣ୍ଡର ଉକୁଣିକୁ ହାତରେ ଫୁଟାଇ ମାରିଦେଲେ । ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା । ଏହାପରେ କଇଁଟଟାକୁ ରାକ୍ଷସ ପାଖକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ କହିଲେ, ତୋ ମୁଣ୍ଡର ଉକୁଣି ଦେଖିଲୁ । ତାକୁ ହାତରେ ଚାପି ଫୁଟାଇ ଦେଲୁ । ଏଥର ଆମ ମୁଣ୍ଡର ଉକୁଣିକୁ ମାରିଲୁ !

ରାକ୍ଷସ କର୍ଜଟକୁ ଉକୁଣି ଭାବି ଡରିଗଲା । ତଥାପି ନିଜର ବଳ ପରାକ୍ରମ ଦେଖାଇବ ବୋଲି ତାକୁ ତାର ଦୁଇ ଶକ୍ତ ହାତରେ ଦଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ କର୍ଜଟର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେଲା ନାହିଁ । ଭାବିଲା, ଯାହାର ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଏତେ ମୋଟା ଓ ଶକ୍ତ, ଯାହା ମୁଣ୍ଡର ଉକୁଣିକୁ ହାତରେ ଦଳିଲେ ବି କିଛି ହେଉନାହିଁ, ସେମାନେ କେତେ ବଳବାନ ହୋଇ ନଥିବେ । ସେମାନଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ସେ ଛଟପଟ ହେଲା ।

ଦୁଇବନ୍ଧୁ ପାଟିକଲେ, ଏଥର କଣ କହୁଛୁ କହି ! ଆମେ ଡୋଡେ ଜୀବନରେ ନ ମାରି
ଛାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ ।

ରାକ୍ଷସ ଡରିମରି ବିକଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲା, ଦୟାକରି ମୋତେ ଏଠାରୁ ଯିବାକୁ ଦିଅ । ମୋତେ ମାର ନାହିଁ । ମୋ ଜୀବନ ରଖିଲେ ତମକୁ ମୋର ସବୁ ଧନ ସମ୍ପଦ ଦାନ କରିବି ।

ଅନ୍ଧ ଓ କୁବ୍‌ଜା ତାହା ହିଁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ କବାଟ ଖୋଲି ଦେଲେ ଓ କବାଟ କୋଣରେ ଲୁଚି ରହିଲେ ।

ରାକ୍ଷସ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଘରୁ ବାହାରି, ଏକ ମୁହାଁ ହୋଇ ଧାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅରବିଏ ବି' ଆଖି ଫେରାଇ ପଛକୁ ଚାହିଁଲା ନାହିଁ ।

ରାକ୍ଷସ ପଳାଇ ଯିବା ପରେ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଘର ଭିତରେ ପଶି ଭିତରପଟୁ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଭିତରେ ଅନେକ ଖାଇବା ଜିନିଷ ଥିଲା । ତାକୁ ପେଟ ପୂରାଇ ଖାଇ ଆରାମରେ ଶୋଇଗଲେ । ସକାଳୁ ସେମାନେ ରାକ୍ଷସର ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଖୋଜିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଦେଖିଲେ, ଗୋଟିଏ ପେଡ଼ି ଭିତରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ହାତୀ-ଲାଲା-ମୋତି-ମାଣିକ ଅଛି । ତାକୁ ଗଣ୍ଠିକି କରି ବାନ୍ଧିଲେ ଓ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

$$+ \quad + \quad +$$

ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ଗାଁ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ କୁବ୍ଜା ତାର ଅନ୍ଧ ବନ୍ଧୁକୁ କହିଲା, ଏଇ ଗଛ ତଳେ ଟିକିଏ ବସିଯିବା ଚାଲ । ଅନେକ ବାଟ ଚାଲିଲୁଣି । ଭାରି କଷ୍ଟ ହେଉଥିବ । ପୁଣି ଜିନିଷପତ୍ରତକ ଆମ ଦିହାଁଙ୍କ ଭିତରେ ଭାଗବଣ୍ଟା କରିଦେବା ଭଲ । ପଛକୁ ଆଉ କଥା ନୁଥିବ ।

ଦୁହେଁ ଗଛ ଛାଇରେ ବସି ଗପ ସପ କଲେ । କ୍ଳାନ୍ତି ମରିବା ପରେ କୁବ୍ଜା ଧନ ବାଣିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏତିକିବେଳେ ତା ମନକୁ ପାପ ଛୁଇଁଲା । ଭାବିଲା, ଅନ୍ଧତା କିଛି ଦେଖି ପାରନ୍ତି । ସମାନ ଭାଗ କରୁଛି ବୋଲି କହି, ତା'ଠାରୁ ଅଧିକା ଧନ ନେଇ ଯାଇ

ହେବ । ସେ ସେହି ହୀରା-ମୋତି-ମାଣିକ୍ୟ ପ୍ରଭୃତିର ଗଣ୍ଡିଲି ଫିଟାଇ ଦୁଇ ଗଦା କଲା । ଗୋଟିଏ ଗଦାରେ କମ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ଗଦାରେ ବେଶୀ ଜିନିଷ ବାଡ଼ିଲା । ଭାବିଲା, ସେ ବଡ଼ଗଦାଟା ମାରିନେବ । କହିଲା, ଦୁଇ ଗଦା କରି ରଖିଛି । ଯେଉଁ ଗଦା ଚାହୁଁଛି, ସେହି ଗଦା ନେ ।

ଅନ୍ଧ ସେହି ଗଦାକୁ ହାତ ମାରିଲା, ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ଧନ ଥିଲା ।

ଏହା ଦେଖି କୁବ୍‌ଜା ମନେ ମନେ ଭାବିଲା, ବୋଧହୁଏ ଅନ୍ଧର ଆଖିକୁ ସାମାନ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉଛି । ନହେଲେ ସେ ବଡ଼ଗଦାଟା ବାଛନ୍ତା କିପରି ? ସେ ଆଉଥରେ ଧନତକ ଏକାଠି କରି ଦୁଇ ଭାଗ କଲା ଓ ଅନ୍ଧକୁ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ବାଛିବାକୁ କହିଲା । କିନ୍ତୁ କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଅନ୍ଧ ପୁଣି ଥରେ ବଡ଼ ଭାଗ ଥିବା ଗଦାକୁ ବାଛିଲା ।

ଅନ୍ଧର ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି କୁବ୍‌ଜା ଖୁବ୍ ରାଗିଗଲା । ସେ ଭାବିଲା, ଲୋକଟି ଅନ୍ଧ ନୁହେଁ । ସେ କେବଳ ଛଳନା କରୁଛି । ଏହା ଭାବି ସେ ଅନ୍ଧର ଆଖିକୁ ମୁଠାଏ ବାଲିରେ ଘସି ପକାଇଲା । ଭାବିଲା, ଏଥର ଅନ୍ଧର ଆଖି ପୂରାପୂରି ଫୁଟିଯିବ । ସେ ଆଉ ଚାହିଁ ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଫଳ ହେଲା ଓଲଟା । ଅନ୍ଧର ଆଖିରେ ପରଳ ପଡ଼ିଥିଲା । ବାଲିରେ ଘସିବାରୁ ଆଖିର ଉପର ଛେଦ ଫାଟିଗଲା । ତା ଆଖିକୁ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଗଲା ।

ଅନ୍ଧ ଆଖିକୁ ଦୃଶ୍ୟ ହେବାପରେ, ସେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିଲା ଯେ କୁବ୍‌ଜା ଅସମାନ ଭାଗ କରି ତାକୁ ଠକି ଦେବାକୁ ବସିଛି, ସେ ମଧ୍ୟ କୁବ୍‌ଜାର ପିଠିରେ ଖୁବ୍ କୋରରେ ଲାତ ମାରିଲା ।

କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଅମଙ୍ଗଳ ମନାସି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଫଳାଫଳ ମଙ୍ଗଳଜନକ ହୁଏ ।

ଅନ୍ଧର ଲାତରେ କୁବ୍‌ଜାର କୁଜ ସଳଖି ଗଲା । ସେ ଭଲ ମଣିଷ ହୋଇଗଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଉଭୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଲାଭ ହେଲା । ସେମାନେ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା ଧନକୁ ସମାନ ଦୁଇ ଭାଗ କରି ବାଣି ନେଲେ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କଳହ ହେଲା ନାହିଁ ।

ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳ

ବହୁ ଦିନ ତଳର କଥା-

ସେତେବେଳେ ପଶୁମାନେ ମଣିଷମାନଙ୍କଠାରୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପାରୁଥିଲେ ।

ସେ ସମୟରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ରାଜା ଶିକାର କରିବାକୁ ବାହାରିଥିଲେ । ଦୁଇ ତିନୋଟି ରାଜ୍ୟ ବୁଲି ସାରିବା ପରେ ସେ ଆଉ ଏକ ରାଜ୍ୟର ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳେ ଅନ୍ଧାର ମାତି ଆସୁଥିଲା । ରାସ୍ତା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଥିବାରୁ ରାଜା ଖୁବ୍ ସାବଧାନତା ସହକାରେ ଯାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଘୋଡ଼ା ମଧ୍ୟ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ।

ଯାଉ ଯାଉ ରାଜା ଦେଖିଲେ, ରାସ୍ତା ମଝିରେ ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳଟିଏ ବସିଛି । ଶୁଗାଳକୁ ଦେଖି ଘୋଡ଼ା ଜତସ୍ତତଃ ହେଲା । ରାଜା ଏହା ଦେଖି କହିଲେ, ଆରେ ଶୁଗାଳ ! ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ କାହିଁକି ? ତୋତେ ଦେଖି ମୋ ଘୋଡ଼ା ଚମକିଛି । ରାସ୍ତାରୁ ଉଠ ।

ଶୁଗାଳ କିନ୍ତୁ ଉଠିଲା ନାହିଁ । ସେଇଠି ଶୋଇ ଶୋଇ କହିଲା, ମୁଁ ଏଠୁ କୁଆଡ଼େ ହେଲେ ଯିବି ନାହିଁ । ତୁମେ ରାସ୍ତା କଟାଇ ଯାଇପାର ।

ରାଜା ଭାବିଲେ, ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ଆସୁଛି । ଶୁଗାଳ ସଙ୍ଗରେ ଝଗଡ଼ା କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ସେ ନିଜ ଘୋଡ଼ାକୁ ବୁଲାଇ ଆଉ ଏକ ରାସ୍ତାରେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କହିଲେ ଠିକ୍ ଅଛି । ଏବେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଆସୁଛି । ସେଇଥିପାଇଁ ଛାଡ଼ିଦେଲି । ଫେରିଲା ବେଳେ ତୋତେ ଦେଖି ନେବି । ସେତେବେଳେ ତୁ ମୋର ପାଦତଳେ ପଡ଼ି କ୍ଷମା ମାଗିବୁ ।

ଶୁଗାଳ କହିଲା, ହଁ ହଁ, ଚାଲିଯାଅ । ଯେବେ ମନ ହେବ, ଫେରିବ । ସେତେବେଳେ ଦେଖିବା, କିଏ କାହାର ପାଦତଳେ ପଡ଼ୁଛି ।

ଶୁଗାଳର ଉତ୍ତର ଶୁଣି ରାଜାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଖରାପ ଲାଗିଲା । ମନକୁ ମନ କହିଲେ, ସାମାନ୍ୟ ଶୁଗାଳଟିଏ ହୋଇ ଅପମାନଜନକ କଥା କହିଲା ! କିନ୍ତୁ ସେ କଥା ବୁଝିବାକୁ ବେଳ କାହିଁ ? ସେ ନୀରବରେ ଆଗକୁ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରାଜା ଜଙ୍ଗଲ ପାରି ହୋଇଛନ୍ତି, ଗୋଟିଏ ଗାଁ ପଡ଼ିଲା । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲୀଘରଟିଏ ଥିଲା । ରାତି ହେବା ଆଗରୁ ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥଳ ଖୋଜିନେବା ଭଲ ଭାବି, ରାଜା ସେହି ତେଲୀଘର ଭିତରେ ପଶିଲେ । ତେଲ ଘଣା ପାଖରେ ଘୋଡ଼ାକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ସେ ଗୃହସ୍ଥ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖାକଲେ । ତେଲୀଲୋକ ରାଜାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ ଦୟାପରବଶ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଜାଗା କରିଦେଲା । ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଯାଇଥିବାରୁ ରାଜା ନିଶ୍ଚିତରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ତେଲୀ ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖିଲା, ତେଲଘଣା ପାଖରେ ସୁସ୍ଥ ସୁନ୍ଦର ଘୋଡ଼ାଟିଏ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ସେ ଖୁସି ହୋଇ ପାଟିକଲା, “ମୋ ତେଲଘଣା ଘୋଡ଼ା ଜନ୍ମ କରିଛି । ଦେଖିବ

ଆସ ।” ପାଖରେ ଥିବା ଲୋକମାନେ ଆସି ତେଲୀ ଘରେ ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ଘଣ୍ଟା ପାଖରେ ଘୋଡ଼ା ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଦେଖି ସେମାନେ ତେଲୀର ଭାଗ୍ୟକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ଘୋଘୋ, ପାଟିତୁଣ୍ଡ ଶୁଣି ରାଜାଙ୍କ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ସବୁ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ ତେଲୀକୁ କହିଲେ, ଆରେ ! ସେ ପରା ମୋ ନିଜ ଘୋଡ଼ା । ସେମିତି କଣ ହେଉଛି ?

ରାଜାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ତେଲୀ ହାତ ହଲାଇ କହିଲା, ରଖ ହୋ ତମ କଥା ! ଭାରି କହିଲା ବାଲା ହୋଇଛି । ରାତିରେ ଜାଗା ଦେଲି ବୋଲି ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା କହିଯାଉଛି । ମୋ’ ଘଣ୍ଟା ଘୋଡ଼ା ଜନମ କଲା, ଆଉ ତୁମେ କହୁଛୁ ସେ ଘୋଡ଼ା ତୁମର ! ଏଇଠୁ ଆଗେ ବାହାରିଲ !

କିନ୍ତୁ ରାଜା ତାଙ୍କର ଘୋଡ଼ା ନ ନେଇ ଯିବେ କୁଆଡ଼େ ? ସେ ସେହି ତେଲୀକୁ ନାନା କଥା କହି ବୁଝାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ତେଲୀକୁ ଲୋଭ ଗ୍ରାସ କରିଥିଲା । ସେ ରାଜାଙ୍କ କଥାରେ କାନ ଦେଲା ନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ରାଜା ଓ ତେଲୀ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେହି ଦେଶର ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ସେ ଦେଶର ରାଜା ନ୍ୟାୟୀ ଥିଲେ । ସେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର କଥା ମନ ଦେଇ ଶୁଣିଲେ । ପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ସେ ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ତେଲୀ ତା’ ଗାଁରୁ ଅନେକ ସାକ୍ଷୀ ନେଇ ଆସିଲା । ସେମାନେ କହିଲେ, ଘୋଡ଼ାଟି ତେଲୀର ତେଲଘଣା ପାଖରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ସେମାନେ ଦେଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାଜା ସେହି ଘୋଡ଼ାକୁ ଘଣ୍ଟା ପାଖରେ ବାନ୍ଧିବାର କେହି ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ତେଲଘଣା ଘୋଡ଼ା ଜନ୍ମ କରିଛି, ଏକଥା ତେଲୀ ମଧ୍ୟ କହିଛି ।

ତେଲୀର ଓ ତାର ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କଥା ଶୁଣିବା ପରେ, ରାଜା ଘୋଡ଼ାର ମାଲିକ ବୋଲାଉଥିବା ଲୋକ ମୁହଁରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ସାକ୍ଷୀ ପ୍ରମାଣ ମାଗିଲେ । ଘୋଡ଼ାର ମାଲିକ କହିଲେ, ମୁଁ ବିଦେଶୀ ଲୋକ । ସାକ୍ଷୀ ପ୍ରମାଣ କାହିଁ ପାଇବି ? ତେବେ, ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଆସିଲା ବେଳେ ଶୁଗାଳଟିଏ ଶୋଇଥିଲା । ସେ ମୋତେ ଓ ମୋର ଘୋଡ଼ାକୁ ଦେଖିଛି । କହିବେ ଯଦି, ସେହି ଶୁଗାଳକୁ ଡାକି ଆଣିବି ।

ରାଜା କହିଲେ, ସେଇଯା କର । ସେ ଶୁଗାଳ ହେଉ କି ମଣିଷ ହେଉ, ତାର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

ଘୋଡ଼ାକୁ ଫେରି ପାଇବା ଆଶାରେ ରାଜା ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ବାଟରେ ଶୋଇଥିବା ଶୁଗାଳକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଗଲେ । ଭାଗ୍ୟ ଭଲ, ଶୁଗାଳଟି ପୂର୍ବ ସ୍ଥାନରେ ଶୋଇ ରହିଥିଲା । ରାଜାକୁ ଦେଖି ପରିହାସ କରି କହିଲା, ଖାଲି ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିଲ ଯେ ! ତୁମ ଘୋଡ଼ା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? ତାକୁ ଅଭାବରେ ପଡ଼ି ବିକି ଦେଇ ନାହିଁ ?

ରାଜା ଶୁଗାଳର କଥା ଶୁଣି ଲଜିତ ହେଲେ । ଭାବିଲେ, ଦୁନିଆରେ କାହାକୁ ହେଲେ ଉପହାସ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସେ ଶୁଗାଳକୁ କହିଲେ, ଭାଇ ! ମୋତେ କ୍ଷମା କର ।

କାରଣ କାଲି ତୁମକୁ ଉପହାସ କରି କତା କତା ଦି'ପଦ ଶୁଣାଇ ଦେଇଥିଲି । ସେ କଥା ମନରେ ଧର ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଅସୁବିଧାରେ ପଡି ଯାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ତୁମର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହୁଁଛି ।

ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳ ଦୟାଳୁ ଥିଲା । ସେ ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ସବୁ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ କହିଲା, ତୁମକୁ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ଆଜି ତୁମେ ଫେରିଯାଅ । ମୁଁ କାଲି ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବି । ତୁମେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକଥା କହିଦିଅ ।

ରାଜା ଶୁଗାଳ ଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଇ ଫେରିଗଲେ ।

ପରଦିନ ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳ ରାଜାଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ବାହାରିଲା । ପ୍ରଥମେ ସେ ଏକ ପୋଖରୀକୁ ପଶି ହିତ ପାଖରେ ଥିବା କାଦୁଅରେ ଗଡିଗଲା । ତାପରେ ପାଉଁଶ ଗଦାରେ ଶୋଇ ଯାଇ, ନିଜ ଦେହରେ ପାଉଁଶ ବୋଳି ହେଲା । ସେହି ଦେହରେ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖାକଲା ।

ରାଜା ଶୁଗାଳକୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ, ଆରେ ଏ କଣ ? ତୁମ ଦେହ ଏମିତି କଣ ଦିଶୁଛି ?

ଶୁଗାଳ କହିଲା, ମହାରାଜ ! କଣ କରିବି ଆଉ କହନ୍ତୁ ! ମୋ ଉପରେ ବିପତ୍ତି ପଡିଛି । କାରଣ, ଆଜି ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା । ତାକୁ ଲିଭାଇ ଲିଭାଇ ଦେହସାରା ପାଉଁଶ ବୋଳି ହୋଇଯାଇଛି ।

ରାଜା ଶୁଗାଳର କଥା ଶୁଣି ହସିଲେ । କହିଲେ, ପାଗଳ ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ ତ ? ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା କଣ ସମ୍ଭବ ?

ଶୁଗାଳ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲା, ମୋର ଅପରାଧ କ୍ଷମା କରିବେ ମହାରାଜ ! ଯଦି ତେଲଘଣା ଘୋଡା ଜନ୍ମ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ସମୁଦ୍ରରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା ଅସମ୍ଭବ ହେବ କାହିଁକି ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜା ସବୁକଥା ବୁଝିଗଲେ । ସେ ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝି ପାରି ତେଲାକୁ ଡାକି ଗାଳିମନ୍ଦ କଲେ ଓ ରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଘୋଡା ଫେରାଇ ଦେଲେ ।

ରାଜା ବୁଢ଼ା ଶୁଗାଳକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଗଲେ ।

ତିନି ପକ୍ଷିତ

ବହୁ ବର୍ଷ ତଳର କଥା—

ସେତେବେଳେ ନବଦ୍ୱୀପ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷର ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା । ଲୋକେ ଦୂରଦୂରାନ୍ତରୁ ସେଠାକୁ ଆଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ ।

ଥରେ ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ତିନିଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ନବଦ୍ୱୀପ ଯାତ୍ରା କଲେ । ସେମାନେ ସେଠାରେ କିଛି ବର୍ଷ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରିବା ପରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରି ନିଜ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଲେ । ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟାରେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ ସେମାନେ ପଣ୍ଡିତ ଉପାଧିରେ ଭୁଷିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ତିନିଜଣ ଯାକ ପଣ୍ଡିତ ସାଙ୍ଗହୋଇ ଆସୁଥିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ନିକଟରେ ସେମାନେ ଏକ ପଶୁର ପଦଚିହ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ।

ସେହି ପଦଚିହ୍ନ ଦେଖି ପ୍ରଥମ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ମୁଁ ଏ ପଦଚିହ୍ନ ପରୀକ୍ଷା କରି ଜାଣି ପାରୁଛି, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ମହିଷାର ପଦଚିହ୍ନ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଣ୍ଡିତ ପଦଚିହ୍ନ ପରୀକ୍ଷା କରି କହିଲେ, ଉକ୍ତ ମହିଷା ନିଶ୍ଚୟ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇଛି ।

ତୃତୀୟ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ଉକ୍ତ ମହିଷାର ଅଣ୍ଡିରା ବାହୁରା ଜନ୍ମ ହେବ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଅନୁମାନ କରି ନେବା ପରେ, ତିନି ମିତ୍ର ଯାକ ନିଜ ନିଜର ଅନୁମାନ ସତ କି ମିଛ ଜାଣିବା ପାଇଁ, ପଦଚିହ୍ନର ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

କିଛି ଦୂର ଚାଲିବା ପରେ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ, ମହିଷାଟିଏ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଶୋଇଛି ଏବଂ ତା' ପାଖରେ ଅଣ୍ଡିରା ବାହୁରାଟିଏ ବସିଛି । ସେମାନେ ଏହାଦେଖି ମନେ ମନେ ଖୁସି ହେଲେ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁମାନ ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ।

ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ ରାଜାଙ୍କ ସିପାହୀମାନେ ମହିଷାକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କାରଣ ଗତ କିଛିଦିନ ହେଲା ଉକ୍ତ ମହିଷା ଘରକୁ ଫେରି ନଥିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ତାକୁ ଖୋଜିବା କାମରେ ସିପାହୀମାନେ ଲାଗି ଯାଇଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମହିଷା ପାଖରେ ତିନି ପକ୍ଷିତ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଦେଖି ସିପାହୀମାନେ ଭାବିଲେ, ସେହି ତିନି ଚୋର ରାଜାଙ୍କ ମହିଷାକୁ ଚୋରାଇ ଆଣିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତିନି ପକ୍ଷିତଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ହାଜର କଲେ ।

ରାଜା ତିନିମିତ୍ରଙ୍କୁ ଦେଖି ଓ ସିପାହୀମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବିନା ବିଚାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ଦେଖିଲେ, ଅତୀତକ ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇଛି । ବନ୍ଦୀ ହେବାର କାରଣ ସୁଦ୍ଧା ସେମାନେ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କଲେ । ତାପରେ ପ୍ରଥମ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ଏ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ସେହି ଧରଣର ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ସେ ସେହି ଧରଣର କାମ ବି କରୁଛନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ସେ ତ ଆମକୁ ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ପଠାଇ ଠିକ୍ ସେହି ଧରଣର କାମ କଲେ । ଏଥିରୁ ବହୁ କଥା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଗଲା ।

ବନ୍ଦୀଶାଳାର ପ୍ରହରୀ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର କଥା ଶୁଣି କିଛି ହେଲେ ବୁଝି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲା ଓ ବନ୍ଦୀମାନେ ଯେପରି ଭାବରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ, ସେହି କଥା ଅବିକଳ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କଲା ।

ରାଜା ମଧ୍ୟ ତିନି ପଣ୍ଡିତଙ୍କର କଥା ଶୁଣି କିଛି ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ତିନି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଧରି ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରହରୀକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ତିନି ପଣ୍ଡିତ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ।

ରାଜା କହିଲେ, ତୁମେ ତିନି ବନ୍ଦୀ ମୋ ନାମରେ କି କଥା ହେଉଥିଲା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କହ । ନହେଲେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବ ।

ପଣ୍ଡିତମାନେ ଭାବିଲେ, ସେମାନେ ଯେଉଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବ । ଯଦି ସେ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରା ନଯାଏ, ତାହାହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡକାଟ ହେବ । ତାହାହେଲେ, ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସବୁକଥା କହିଦେବା ଭଲ ।

ଏପରି ଭାବରେ ବିଚାର କରି ପ୍ରଥମ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ମୋର କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା, ଏହି ରାଜ୍ୟର ରାଜା ସେହି ଧରଣର, ଅର୍ଥାତ୍ ରାଜା ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି ବଳବଦ୍ଧ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ମୋର କହିବାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସେ ସେହି ଧରଣର କାମ ବି କରୁଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ବିନା ବିଚାରରେ ବଳବଦ୍ଧ ଘାସ ଖାଇଲା ପରି କାମ କରୁଛନ୍ତି ।

ତୃତୀୟ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ମୋର କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା, ରାଜାବଳବଦ୍ଧ ପରି ମୂର୍ଖ କାମ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହା କହି ସାରିବା ପରେ ତିନି ପଣ୍ଡିତ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ।

ରାଜା ତିନି ପଣ୍ଡିତଙ୍କର କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ମୋତେ ବଳବଦ୍ଧ କହିଲ କାହିଁକି ?

ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରଥମ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, ମହାରାଜ ! ଆମେ ତିନିଜଣ ଜାତିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛୁ । ନବଦ୍ୱୀପରୁ ବିଦ୍ୟାଶିକ୍ଷା କରି ଫେରୁଥିଲୁ । ବାଟରେ ଆପଣଙ୍କ ମହିଷୀର ପଦଚିହ୍ନ ଦେଖିଲୁ । ତାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ମୁଁ କହିଲି, ଏହି ପଦଚିହ୍ନ ମହିଷୀର । ମୋର ଦ୍ୱିତୀୟ ମିତ୍ର କହିଲେ, ମହିଷୀ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇଛି । ତୃତୀୟ ମିତ୍ର କହିଲେ, ମହିଷୀର ଅଣ୍ଡିରା ବାହୁରୀ ଜନ୍ମ ହେବ । ତାପରେ ଆମେ ଆମ ଅନୁମାନର ସତ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପଦଚିହ୍ନର ଅନୁସରଣ କଲୁ । ଶେଷରେ ଦେଖିଲୁ ଆମର ଅନୁମାନ ଠିକ୍ ଅଛି । ମହିଷୀଟି ଅଣ୍ଡିରା ବାହୁରୀ ଜନ୍ମ କରିଥିଲା । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ସିପାହିମାନେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଆମକୁ ଧରି ଆଣିଲେ । ଆପଣ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଆମକୁ ଚୋର ମନେକରି ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ନିଜେ ବିଚାର କରି କହନ୍ତୁ, ଯେଉଁ ରାଜା ବିନା ବିଚାରରେ ଅପରାଧ କରି ନଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଶାସ୍ତି ଦିଅନ୍ତି, ସେ ବଳଦ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କଣ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ?

ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ରାଜା ଭାବିଲେ, ସେମାନେ ଠିକ୍ କଥା ହିଁ କହିଛନ୍ତି । ବିନା ବିଚାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ପଠାଇବା ଉଚିତ୍ ହୋଇନାହିଁ । ସେ ଏଥିପାଇଁ ଲଜ୍ଜା ଅନୁଭବ କଲେ ।

ଏହାପରେ ରାଜା ତିନି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମା ମାଗିଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ଧନ ସମ୍ପଦ ଦେଇ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।

ତିନି ପଣ୍ଡିତ ଖୁସି ହୋଇ ନିଜ ଗାଁକୁ ଫେରିଲେ ।

ସେହି ଦିନଠୁ ରାଜା ବିନା ବିଚାରରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷକୁ ଆଉ ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ଛେଳି ରାକ୍ଷସୀ

ବହୁ ବର୍ଷ ତଳର କଥା-

ଆସାମ ରାଜ୍ୟର ଗୌରାପୁର ନଗରରେ ଛ'ଜଣ ଯୁବକ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁତା ଥିଲା । ସେମାନେ ଘରେ ବାପ ମାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କଳି କରି ଘରୁ ବାହାରି ଗଲେ ।

ସେହି ଛଅ ଜଣ ଯୁବକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ପୁଅ ଥିଲା । ତାର ଉଚ୍ଚତ ସ୍ୱଭାବ ଯୋଗୁ ରାଜା ତାକୁ ଭଲ ପାଉ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚଜଣ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଗୌରାପୁର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।

ସେମାନେ ପୂର୍ବ ଦିନ ରାତିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି, ସକାଳ ପାହିବା ପୂର୍ବରୁ ଘର ଛାଡ଼ିଲେ । ସହର ପାରି ହୋଇ ଅନେକ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା ପାରିହେବା ପରେ ଜଙ୍ଗଲ ପଡ଼ିଲା । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ, କେଉଁଠୁ ଏକ ଛେଳି ଆସି ସେମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଛି । ସେମାନେ ମନେ କଲେ, ଛେଳିଟି ବୋଧହୁଏ ରାସ୍ତା ଭୁଲି ସେମାନଙ୍କ ପିଛା ଧରିଛି । କିନ୍ତୁ ପରେ ଦେଖିଲେ, ଯେତେ ଯାହା କଲେ ବି, ସେ ପାଖ ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଭାବିଲେ, ଛେଳିର ଦୁଧ ଖାଇ ହେବ । ତେଣୁ ତାକୁ ଆଉ ତଡ଼ିଲେ ନାହିଁ ।

ଛ'ଜଣ ଯାକ ଚାଲି ଯାଉ ଯାଉ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଗଛମୂଳେ ବିଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ଠିକ୍ କଲେ । ସେଇଠି ସେମାନେ ଛେଳିର ଦୁଧ ଖାଇ ପେଟ ପୂରାଇଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ଛେଳି ପାଖରୁ ସେମାନେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦୁଧ ପାଇଲେ । ତାକୁ ଖାଇ ଆରାମରେ ଶୋଇଗଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେହି ଛେଳିଟି ଏକ ରାକ୍ଷସୀ ଥିଲା । ସେ ଛେଳି ରୂପ ଧରି ସେମାନଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲା । ସମସ୍ତେ ଶୋଇ ପଡ଼ିବା ପରେ ତାର ଅସଲ ରୂପ ଧରି ଗୋଟିଏ ଯୁବକକୁ ମାରି ଖାଇଲା । ତା'ପରେ ଛେଳି ରୂପ ଧରି ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚଜଣ ଯୁବକଙ୍କ ପାଖରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ସକାଳ ପାହିଲା । ସମସ୍ତେ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ନାହିଁ । ଭାବିଲେ, ସେହି ଯୁବକଟି ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ହେଲା ଯେତିକି, ଉକ୍ତ ଯୁବକ ପ୍ରତି କ୍ରୋଧ ଆସିଲା ତତୋଧିକ । କିନ୍ତୁ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯାଇଥିବା ବନ୍ଧୁକୁ ବା କଣ କରାଯାଇପାରେ ? ମନର କଥା ମନରେ ମାରି ସେମାନେ ତହିଁ ଆରଦିନ ପୁଣିଥରେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ପରଦିନ ପୁଣି ଥରେ ସେହି ଛେଳି ଅବଶିଷ୍ଟ ପାଞ୍ଚଜଣ ଯୁବକଙ୍କର ପିଛା ଧରିଲା । ସେମାନେ ତାକୁ ଯେତେ ଘଉଡ଼ିଲେ ବି ପାଖ ଛାଡ଼ି ଗଲା ନାହିଁ । ରାତି ହେବାରୁ ପୁଣି ଥରେ ସେମାନେ ଏକ ସୁବିଧା ଜାଗା ଦେଖି ବିଶ୍ରାମ ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ସେ ଦିନ ମଧ୍ୟ

ସେମାନେ ଛେଳି ଦୁଧ ଖାଇ ପେଟ ପୂରାଇଲେ । ଦିନଯାକ ଚାଲିଥିବାରୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ନିଦ ଘୋଟି ଆସିଲା ।

ସମସ୍ତେ ଶୋଇଯିବା ପରେ, ଛେଳି ତାର ଅସଲ ରାକ୍ଷସୀ ରୂପ ଧରି ଆଉ ଜଣେ ଯୁବକକୁ ମାରି ଖାଇଗଲା ଓ ପୁଣି ଛେଳି ରୂପ ଧରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଚାରିଜଣ ଯୁବକଙ୍କ ପାଖରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ସକାଳ ପାହିବାରୁ ସମସ୍ତେ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲେ, ଆଉ ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ନାହିଁ । ଏବେ ସେମାନେ ମାତ୍ର ଚାରିଜଣ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଲା । ଭାବିଲେ, ସେହି ଯୁବକଟି ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ି ଘରକୁ ପଳାଇଗଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଚାରିଜଣ ଏକାଠି ବସି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ, କେହି କାହା ସାଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ । ଯେତେ ଯାହା ହେଲେ ବି ଏକାଠି ରହିବେ ।

ତୃତୀୟ ଓ ଚତୁର୍ଥ ଦିନ ରାତିରେ ବି ସେହି ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଛେଳିଟି ରାକ୍ଷସୀ ରୂପ ଧରି ଆଉ ଦି' ଜଣ ଯୁବକକୁ ମାରି ଖାଇଗଲା ଓ ଛେଳି ରୂପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବଶିଷ୍ଟ ରହିଲେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ଜଣ । ଛେଳି ତଥାପି ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଥିଲା । ସେମାନେ ସଙ୍ଗ ହୋଇ ପୁଣି ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ବାଟରେ ରାତି ହେବାରୁ ଗଛ ତଳେ ରହିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ଓ ଛେଳି ଦୁଧ ଖାଇ ପେଟ ପୂରାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ରାତିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ନିଛାଟିଆ ଲାଗିଲା । ରାତିରେ ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଅଧରାତି ଗତିଯିବା ପରେ ଛେଳିଟି ଅସୁରୁଣୀ ବେଶ ଧାରଣ କରି ଦୁହଁଙ୍କ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ ଉପରେ ମାଡ଼ି ବସିଲା । ଯୁବକଟି ପାଟି କରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ରାକ୍ଷସୀ ତାକୁ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ଜନ୍ମବଦ୍ଧରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ରହିଗଲା ରାଜକୁମାର । ସେ ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଦେଖି ଭୟରେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା' ପାଟି ଫିଟିଲା ନାହିଁ । ସେ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ କି କିଏ ପଡ଼ି ରହିଲା । ଦେଖିଲା, ରାକ୍ଷସୀ ତା' ସାଙ୍ଗକୁ ମାରି ଖାଇ ଯାଉଛି ।

ସକାଳ ପାହିବା ମାତ୍ରେ ରାଜକୁମାର ସେହି ଛେଳି ରାକ୍ଷସୀ କବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଧାଇଁବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଛେଳି ତା' ପିଛା ନ ଛାଡ଼ି ଗୋଡ଼ାଇଲା । ଶେଷରେ ରାଜକୁମାର ତା' ପିତାଙ୍କର ରାଜ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା ।

ରାଜକୁମାର ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରି ଛେଳି ରାକ୍ଷସୀର ସବୁ କଥା କହିଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ରାକ୍ଷସୀଟି ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପ ଧାରଣ କରି ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ରାଜା ସେହି ଛଦ୍ମବେଶୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଖି ନିଜ ପୁଅର କଥା ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ନାହିଁ । ଓଲଟି ସେ ସେହି ରାକ୍ଷସୀର ସୁନ୍ଦର ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧହୋଇ ତାକୁ ରାଣୀ କରିଦେଲେ ।

ରାଜକୁମାର ଏ ପ୍ରକାର ପରିଣତି ଦେଖି ମନ ଦୁଃଖ କଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି କରିବାର ଶକ୍ତି ତାର ନ ଥିଲା । ସେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ନିଜ ଘରେ ରହିଲା ।

ମାସକ ପରେ ଦେଖାଗଲା, ନଅରର ଦାସଦାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ ଉଣା ହୋଇଥାଏୁଛି । ରାଜାଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ହେଲା । ସେ ଭାବିଲେ, ହୁଏତ ତାଙ୍କ ଅବାଧପୁଅ ସତକଥା କହୁଥିଲା । ସେ ପୁଅକୁ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲେ, ଯଦି ରାଣୀର କିଛି ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦେଉ, ତାହା ହେଲେ ସିଂହାସନ ଦେଇଦେବି ।

ରାଜକୁମାର ସେହି ରାକ୍ଷସୀ ରାଣୀକୁ ଉଚିତ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦିନେ ସେ ନଈ କୂଳରେ ବସି ରାଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତା କରୁଛି, ଏପରି ସମୟରେ ଏକ ଛଅଶା ଆସି କହିଲା, ରାଜକୁମାର ! ମୁଁ ତୁମ ମନର ଉଦାସ ଭାବ ବୁଝୁଛି । ରାକ୍ଷସୀ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାର ଉପାୟ ମୁଁ କହି ଦେଉଛି । ତୁମେ ଏଇ ନଈ କୂଳେ କୂଳେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କର । ଚାରିଦିନ ପରେ ରାକ୍ଷସ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିବ । ସେଇଠି ରାଣୀ-ରାକ୍ଷସୀର ରହେ । ତା ନାଁ ମାଳତୀ । ରାଣୀ ହୋଇ ରହିଥିବା ରାକ୍ଷସୀର ନାଁ ଆଳତୀ । ତୁମେ ମାଳତୀ ରାକ୍ଷସୀ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିବ, ତୁମର ମା ନାଁ ଆଳତୀ । ସେ ଖୁସି ହୋଇ ତୁମକୁ ପାଖରେ ରଖିବ । ତାପରେ ତୁମେ ତୁମର ଉପାୟ କରିବ ।

ରାଜକୁମାର ଛଅଶର କଥା ମାନି ନଦୀ କୂଳ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଚାରିଦିନ ପରେ ସେ ରାକ୍ଷସ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ସେଇଠି ଯାଇ ଜାଣିଲା, ମାଳତୀ ସେହି ରାକ୍ଷସୀ ରାଜ୍ୟର ରାଣୀ ।

ଏହାପରେ ରାଜକୁମାର ମାଳତୀ-ରାକ୍ଷସୀ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରି ନିଜକୁ ଆଳତୀର ପୁଅ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଲା । ତାପରେ ଭୋ ଭୋ ହୋଇ କାନ୍ଦି କହିଲା, ମୋ ମାଁ ଖୁବ ଅସୁସ୍ଥ ଅଛି । ସେ ମରିବ କି ବଞ୍ଚିବ ଠିକଣା ନାହିଁ । ତା କଥା ଭାବି କାନ୍ଦ ମାଡୁଛି ।

ମାଳତୀ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲା ଯେ, ଯୁବକଟି ଆଳତୀର ପୁଅ, ସେ ଭାରି ଖୁସି ହେଲା । ତା' ମଥାରେ ହାତରଖି କହିଲା, ତୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ । ତୋର ମା ମରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ସେ ସହଜରେ ମରି ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ତା' ଜୀବନକୁ ମୋ ପାଖରେ ଥିବା ଫରୁଆ ଭିତରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଛି । ସେହି ଫରୁଆକୁ ନ ଭାଙ୍ଗିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ମରିବ ନାହିଁ । ଏହାପରେ ମାଳତୀ ରାକ୍ଷସୀ ରାଜକୁମାରକୁ ଆଦର କରି ନିଜ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକି ନେଲା ଓ ପେଟି ଫିଟାଇ ଫରୁଆଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଇଲା ।

ଫରୁଆମାନଙ୍କରେ ଆଳତୀ, ମାଳତୀ ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ରାକ୍ଷସ ଓ ରାକ୍ଷସୀଙ୍କର ଜୀବନ ରଖା ହୋଇଥିଲା ।

ସବୁ କଥା ଜାଣିବା ପରେ, ରାଜକୁମାର ନିଜ ପୋଷାକରେ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିବା ଏକ ଶାଣିତ ଛୁରା ବାହାର କରି ପ୍ରଥମେ ମାଳତୀର ଜୀବନ ଥିବା ଫରୁଆକୁ ଦି'ଗଡ଼ କରି କାଟି ଦେଲା । ଦେଖିଲା, ଫରୁଆ କଟା ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାଳତୀ ଜୀବନ ହରାଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଏହାପରେ ରାଜକୁମାର ଆଳତାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାକ୍ଷସ ରାକ୍ଷସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ରଖା ହୋଇଥିବା ଫରୁଆ ସବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି କାଟିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସବୁ ଫରୁଆ କାଟି ସାରିବା ପରେ ରାଜକୁମାର ଖୁସି ମନରେ ରାଜଧାନୀକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ଦେଖିଲା, ରାଣୀ-ଆଳତାର ବି' ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ।

ରାଜା ରାଜକୁମାରକୁ ଦେଖି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ନିଜ ପୁଅକୁ ସିଂହାସନରେ ବସାଇଲେ ।

ଏହି ଘଟଣା ପରେ ସେ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଯୁବକ ଘରଛାଡ଼ି ପଳାଇଲେ ନାହିଁ ।

ବାମନ ରାଜକୁମାର

ବହୁ ଦିନ ତଳର କଥା-

ଆସାମ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାତ ରାଣୀ । ସାତରାଣୀ ଖୁବ ସୁନ୍ଦରୀ । ରାଜ୍ୟରେ ଅକଳନ ଧନ ସମ୍ପଦ । ତଥାପି କାହାରି ମନରେ ସୁଖ ନଥାଏ । କାରଣ ରାଜାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ନଥାଏ । ନିଃସନ୍ତାନ ରାଜା ସବୁବେଳେ ସେହି କଥା ଭାବି ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ଥାଆନ୍ତି । ସନ୍ତାନ ଆଶାରେ ସେ ଅନେକ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରୁଥାନ୍ତି । ସାଧୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସେବା କରୁଥାନ୍ତି । ତଥାପି ସନ୍ତାନ ଲାଭ ହେଉ ନଥାଏ ।

ଦିନେ ରାତିରେ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ରାଜା ସପନ ଦେଖିଲେ, ଜଣେ ବୁଢ଼ାଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି, ବସ ! ମୁଁ ତୁମର କୁଳ ଦେବତା । ତେଣୁ ତୋର ଦୁଃଖ ସହି ପାରୁ ନାହିଁ । ତୋର ସନ୍ତାନ ନ ହେଲେ କୁଳ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେବ । କିଏ ମୋର ପୂଜା କରିବ ?

ରାଜା କୁଳ ଦେବତାଙ୍କର ପାଦତଳେ ପଡ଼ି କହିଲେ, ମୋର ବଂଶ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ମୋତେ ସନ୍ତାନ ଦିଅନ୍ତୁ । ନହେଲେ ଭାସିଯିବି ।

କୁଳ ଦେବତା କହିଲେ, ନିରାଶ ହୁଅନା । କାଲି ସକାଳେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ନଦୀକୁ ଯାଅ । ଓଦା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ହୁଅ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ତୋ' ହାତରେ ଏକ ପାତ୍ର ଦେବେ । ସେହି ପାତ୍ରରେ ସାତୋଟି ବରକୋଳି ଥିବ । ତାକୁ ନେଇ ସାତ ରାଣୀଙ୍କୁ ଦେବ । ବରକୋଳି ଖାଇଲେ ରାଣୀମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନ ହେବ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ରାଜା ନଦୀକୁ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ରାତିରେ କୁଳ ଦେବତା ଯେମିତି ସପନାଇ ଥିଲେ ସେହିପରି କଲେ । ଓଦା ଲୁଗାରେ ଦେବତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ପାତ୍ର ପଡ଼ିଲା । ତା ଭିତରେ ସାତୋଟି ବରକୋଳି ଥିଲା । ରାଜା ଆନନ୍ଦ ମନରେ ତାକୁ ନେଇ ରାଣୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦେଲେ । କହିଲେ, ସାତରାଣୀ ବାଣ୍ଟି ଖାଅ ।

ବରକୋଳି ଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସାତରାଣୀ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ଛଅରାଣୀ କଥାବାଣୀ କରି ସହଳ ସହଳ ଘରକୁ ଫେରିଲେ । ସାନ ରାଣୀ ନଦୀରୁ ଫେରିବାକୁ ଡେରିକଲା । ସାତରାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ସାତୋଟି ବରକୋଳି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଛଅରାଣୀ ଛଅଟି ବରକୋଳି ଖାଇ ସପ୍ତମ କୋଳିକୁ ଛେଟି କୁଟି ପକାଇ ଦେଲେ । କାରଣ ସେହି ସାନ ରାଣୀକୁ ରାଜା ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ଛଅ ରାଣୀଙ୍କର ତା' ପ୍ରତି ଈର୍ଷା ଥିଲା । ସେମାନେ ସାନ ରାଣୀକୁ ବରକୋଳି ଦେବାକୁ ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ ।

ସାନରାଣୀ ଡେରି କରି ନଦୀରୁ ଫେରିବା ପରେ ଦେଖିଲା, ବରକୋଳି-ପାତ୍ର ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ସେ ଅନ୍ୟ ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ତା' ଭାଗର କୋଳି କଥା ପଚାରିଲା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ କହିଲେ, ବରକୋଳି କଥା ଜାଣିନାହୁଁ ।

ସାନରାଣୀ ଆଉ କଣ କରନ୍ତା ? ତା' ବିରୁଦ୍ଧରେ ଛଅଜଣ ଯାକ ରାଣୀ କ୍ଷତଯନ୍ତ୍ର କରିଥିବା ବୁଝି ସେ ଚୁପ୍ ରହିଲା । ସେ ବସି ବସି ଅନେକ କାନ୍ଦିଲା । ଶେଷରେ ଦେଖିଲା, ଅଗଣାରେ ବରକୋଳିର ଚୋପା ପଡ଼ିଛି । ସେହି ଚୋପାକୁ ଧୋଇଧୋଇ ପାଟିରେ ପକାଇଲା ।

ଯଥା ସମୟରେ ଛଅରାଣୀ ଛ'ପୁଅ ପାଇଲେ । ସାନରାଣୀ ବି' ଏକ ବାମନ ପୁଅ ପାଇଲା ।

ରାଜା ଏହା ଦେଖି ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ଖୁସିରେ ମିଠେଇ ବାଣ୍ଟିଲେ । ସାତଦିନ ଧରି ରାଜ୍ୟ ସାରା ଉତ୍ସବ ଚାଲିଲା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ରାଜକୁମାରମାନେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବଡ଼ ରାଣୀମାନଙ୍କର ଛଅ ପୁଅ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବଢ଼ି ବଡ଼ ହେଲେ, କିନ୍ତୁ ସାନ ରାଣୀର ପୁଅ ବାମନ ହେଲା । ତେଣୁ ରାଜା ସାନରାଣୀକୁ ଭଲ ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

ଦିନେ ଜଣେ ସାଧୁ ଆସି ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ରାଜା ସାଧୁଙ୍କୁ ଅନେକ ସମ୍ମାନ ଦେଲେ ।

ସାଧୁ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ, ରାଜା ! ତୁମ ରାଜ୍ୟରେ କୌଣସି ଜିନିଷର ଅଭାବ ନାହିଁ । ନଅର ଧନ ସମ୍ପଦରେ ପୂରିଛି । ପ୍ରଜାମାନେ ସୁଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷର ଅଭାବ ମୁଁ ଦେଖୁଛି । ସେତକ ପୂରଣ ହେଲେ ଆଉ କିଛି ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ପୃଥିବୀରେ ମହାରାଜା ପାଳନ୍ତି ଯିବ ।

ରାଜା ପଚାରିଲେ, ମୋ ଜୀବନରେ ଅଭାବ କଣ ?

ସାଧୁ କହିଲେ, ତୁମ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗଛର ଅଭାବ ଅଛି । ସେଇଟି ସୁନା ଗଛ । ତହିଁରେ ରୂପାର ପାତ୍ର ଥାଏ । ତାର ସାତ ଡାଳରେ ମୟୂରମାନେ ନାଚୁଥାନ୍ତି । ତୁମେ ଏ ପ୍ରକାର ସୁନାର ଗଛ ଆଣି ନଅର ଭିତରେ ଲଗାଇଲେ ମହାରାଜା ପାଳନ୍ତି ଯିବ ।

ସାଧୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ରାଜା ତାଙ୍କର ସାତ ପୁଅଙ୍କୁ ଡକାଇ ସୁନା ଗଛ ଆଣିବାକୁ କହିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଇ ଛଅ କୁମାର ସୁନାଗଛ ଆଣିବାକୁ ବାହାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବାମନ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ମନା କଲେ । ସେମାନେ ଜାହାଜରେ ଖାଇବା ଜିନିଷ ନେଇ ବୋଝାଇ କଲେ ଓ ଗଛ ଖୋଜି ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବାମନ ରାଜକୁମାର ନିଜ ମାଆକୁ କୁହାବୋଲା କରି ରାଜି କରାଇ ଜାହାଜ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବା ପାଇଁ ଛଅ ଭାଇଙ୍କୁ ନେହୁରା ହେଲା । ଅନେକ କୁହାବୋଲା ପରେ

ବାମନ ଭାଇକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ସେମାନେ ରାଜି ହେଲେ । ଶୁଭ ଲଗ୍ନ ଦେଖି ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିଲା ।

କିଛି ଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଏକ ଆୟତୋଟା ପାଖରେ ଜାହାଜ ଅଟକାଇ ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଆୟଗଛ ଥିଲା । ଆୟ ଗଛରେ ପାଚିଲା ଆୟ ବୋଝାଇ ହୋଇଥିଲା । ଛଅ ଭାଇ ଯାକ ଆୟଗଛରେ ଚଢ଼ି ପାଚିଲା ଆୟ ଖାଇବାରେ ଧାନ ଦେଲେ । ବାମନ ଭାଇଟି ଗଛତଳେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଦେଖିଲା, ଗଛ ମୂଳେ ଏକ ସୁତଙ୍ଗ ଅଛି । ବାମନ ଭାଇଟି ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କୁ କହିଲା, ତୁମେ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ । ଆୟଗଛ ମୂଳର ସୁତଙ୍ଗ ତଳେ କଣ ଅଛି, ଦେଖି ଫେରି ଆସିବି ।

ଏହାପରେ ବାମନ ରାଜକୁମାର ଜାହାଜରୁ ଏକ ମସ୍ତବତ ଦଉଡ଼ି ଆଣି ଆୟଗଛରେ ବାନ୍ଧି ଦେଲା ଓ ତାକୁ ଧରି ଧରି ସୁତଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ଓହ୍ଲାଇଗଲା ।

ଅନେକ ତଳକୁ ଯିବା ପରେ, ବାମନ ରାଜକୁମାର ଗୋଟିଏ ସହର ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ସେଠାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଲୋକ ନାହାନ୍ତି । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଗଛ ଲାଗିଛି । କିନ୍ତୁ ଚଢ଼େଇଟିଏ ବି ନାହିଁ । ସହର ମଝିରେ ହାତଗଦାଟିଏ ରହିଛି ।

ବାମନ ରାଜକୁମାର ସତର୍କତା ସହକାରେ ପ୍ରତି ଘର ବୁଲି ଦେଖିଲା । ଶେଷରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର କୋଠା ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ଦେଖିଲା, ସେଇଠି ବି ଲୋକବାକ ନାହାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ କୋଠରିରେ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକୁମାରୀଟିଏ ଶୋଇଛି । ତା ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ବାଡ଼ି ଅଛି । ଗୋଟିଏ ବାଡ଼ି ଧଳା ରଙ୍ଗର, ଅନ୍ୟଟି କଳା ରଙ୍ଗର ।

ରାଜକୁମାର ଧଳା ରଙ୍ଗର ବାଡ଼ିକୁ ରାଜକୁମାରୀ ଦେହରେ ବଜାଇ ଦେବାରୁ ରାଜକୁମାରୀର ଆଖି ଖୋଲିଗଲା ।

ରାଜକୁମାରୀ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲା, ତା ଆଗରେ ବାମନ ରାଜକୁମାର ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ରାଜକୁମାରୀ ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ସେ ପଚାରିଲା, ତୁମେ କିଏ ? ଏଠାକୁ କିପରି ଆସିଲ ?

ବାମନ ରାଜକୁମାର ସବୁ କଥା ଫିଟାଇ କହିଲା ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, ଏ ସ୍ଥାନ ଭଲ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ଅସୁରମାନେ ରହନ୍ତି । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ଚାଲିଯାଅ । ନହେଲେ ସେମାନେ ଫେରିଲେ ତୁମକୁ କଣ୍ଠାରେ ଖାଇଯିବେ । ସେହି ଅସୁରମାନେ ହିଁ ମୋତେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ଦିନ ସାରା ସେମାନେ ମଣିଷ ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ରାତିରେ ଏଠାକୁ ଫେରି ଶୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ମଣିଷ ପାଇଁ କୌଣସି ଦୟା ନାହିଁ । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଯାଅ ।

ରାଜକୁମାର କହିଲା, ଏଠାକୁ ଅତି କଷ୍ଟରେ ଆସିଛି । ଫେରିଯିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ତୁମେ ମୋତେ ଦୟା କରି ତୁମ ପାଖରେ ଲୁଚାଇ ରଖ ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, ଆଜ୍ଞା, ଏଇଠି ମୋ ପାଖରେ ଲୁଚାଇ ରଖିବି । ତୁମେ କବାଟ କୋଣରେ ବୁଝିଚାପ୍ ରହିଯିବ । ତା ପୂର୍ବରୁ କଳା ବାଡିରେ ମୋତେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ଯାଅ । କଳା ବାଡି ମୋ ଦେହରେ ଲଗାଇଲେ ଶୋଇଯିବି । ସେମାନେ ଆସି ମୋ ଦେହରେ ଧଳା ବାଡି ବଜାଇ ଉଠାଇ ଦେବେ ।

ବାମନ ରାଜକୁମାର ସେହିପରି କଲା ।

ରାଜକୁମାରୀ ଶୋଇଯିବା ପରେ ସେ କବାଟ କୋଣରେ ଲୁଚି ରହିଲା ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଅସୁରମାନେ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଧଳା ବାଡି ହୁଆଇଁ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଉଠାଇ ଦେଲା । ଆଉ ଜଣେ କହିଲା, ମଣିଷ ଗନ୍ଧ ହେଉଛି ଯେ ! ଏଠାକୁ କିଏ ଆସିଛି କହ ? ତାକୁ ମାରି ଖାଇବୁ ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, ମଣିଷ ବୋଇଲେ ମୁଁ ତ ଏଠି ଅଛି । ମୋ ଗନ୍ଧ ତୁମ ନାକରେ ବାଜୁଥିବ । ଖାଇବାକୁ ମନ ଥିଲେ ଖାଇ ଯାଉନାହିଁ କାହିଁକି ?

ରାଜକୁମାର କବାଟ କୋଣରେ ଥାଇ ରାକ୍ଷସଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁ ଥାଏ । ତା' ଦେହ ଥରି ଉଠୁଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ସାରା ରାତି କଟିଗଲା । ରାକ୍ଷସମାନେ ସେହି ଘରେ ଶୋଇଲେ । ସକାଳ ହେବାରୁ ଜଣ ଜଣ କରି ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବା ପରେ ବାମନ ରାଜକୁମାର କବାଟ କୋଣରୁ ବାହାରି ଆସିଲା । ସେ ଧଳା ବାଡି ହୁଆଇଁ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଉଠାଇ କହିଲା, ମୁଁ ତୁମକୁ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କ କବଳରୁ ରକ୍ଷା କରି ସଙ୍ଗରେ ନେବି । ତୁମେ ଚାଲାକୀ କରି ସେମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ରହସ୍ୟ ବୁଝିନିଅ ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, ସେ କଥା ଜାଣି ହେବ କେମିତି ?

ବାମନ ରାଜକୁମାର ଓ ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜକୁମାରୀ ଏ ବିଷୟରେ ଅନେକ ଚିନ୍ତା କରି ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ବାହାର କଲେ । ରାଜକୁମାର ସେ ଦିନ ମଧ୍ୟ କବାଟ କୋଣରେ ଲୁଚି ରହିଲା ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବା ପରେ ପୁଣି ଥରେ ଅସୁରମାନେ ଫେରି ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଧଳା ବାଡି ହୁଆଇଁ ରାଜକୁମାରୀର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟ ଅନୁସାରେ, ରାଜକୁମାରୀ ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ଦେଖି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଅସୁରମାନେ ଏହା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଓ କାନ୍ଦିବାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ରାଜକୁମାରୀ କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ କହିଲା, ମୋତେ ଏଠାରେ ଏକୃତିଆ ରହିବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁନି । ତୁମେ ସମସ୍ତେ ସବୁବେଳେ ପଦାରେ ବୁଲୁଛ । ତୁମର କିଛି ହୋଇଗଲେ ମୋ କଥା ବୁଝିବ କିଏ ? ତୁମ ବିନା ମୋର ଆଉ କିଏ ଅଛି ?

ଅସୁରମାନେ ରାଜକୁମାରୀର କଥା ଶୁଣି ହସିଲେ । କହିଲେ, ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ କାହିଁକି ? ଆମର କିଛି ହେବ ନାହିଁ । ଆମର କେହି କିଛି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆମ ଜୀବନ ଆମ ହାତରେ ଅଛି । ଆମେ ତାକୁ ସାବଧାନ ସହକାରେ ସାଇତି ରଖୁଛୁ ।

ତାହା କଣ ସମ୍ଭବ ? ରାଜକୁମାରୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

ସବୁଠୁ ଛୋଟ ଅସୁରଟିଏ ବାହାରି ନିଜର ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇବାକୁ କହିଲା, ଆମ ଜୀବନ ଏକ କଳା ମାଛି ଦେହରେ ଅଛି । ସେହି ମାଛି ଏକ ସିନ୍ଦୂକ ଭିତରେ ଅଛି । ସେ ସିନ୍ଦୂକ ନଈ କୂଳର ବାଉଁଶ ବୁଢ଼ା ତଳେ ପୋତା ହୋଇଛି । ଜଣେ ଯଦି ଆମକୁ ମାରିବାକୁ ଚାହିଁବ, ନଈ କୂଳକୁ ଯାଇ ବାଉଁଶ ବୁଢ଼ାମୂଳ ଖୋଳିବ । ସେଇଠୁ ସିନ୍ଦୂକ କାଢ଼ି ବାହାର କରିବ । ସିନ୍ଦୂକକୁ ହାତରେ ଧରି ତା ଭିତରେ ଥିବା ଜୀବନ- ମାଛିକୁ ସାତଥର ଡାକିବ । ତାହା ହେଲେ ଯାଇ ମାଛିଟି ଆପେ ଆପେ ସିନ୍ଦୂକ ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିବ । ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଖଣ୍ଡାରେ କାଟି ଦିଗତ କରି, ତା' ଉକ୍ତକୁ ତଳେ ପଡ଼ିବାକୁ ନଦେଇ, ପାତ୍ରରେ ରଖି ପାରିଲେ ଯାଇ ଆମର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ।

ସବୁ କଥା କହି ସାରିବା ପରେ ଛୋଟ ଅସୁରଟି କହିଲା, ଆଉ କାନ୍ଦନା । ଆମେ ଏତେ ସହଜରେ ମରୁ ନାହିଁ ।

ତେଣେ ବାମନ ରାଜକୁମାର କବାଟ କୋଣରେ ଲୁଚି ରହି ଅସୁରମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ରହସ୍ୟ ଜାଣିଗଲା ।

ସକାଳ ପାହିଲା । ଅସୁରମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଚାଲିଗଲେ । ବାମନ ରାଜକୁମାର କବାଟ କୋଣରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ସେ ଏକ ଧାରୁଆ ଖଣ୍ଡା ଓ ଓସାରିଆ ପାତ୍ରଟିଏ ଯୋଗାତ କଲା । ତାପରେ ରାଜକୁମାରୀକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ନଈ କୂଳର ବାଉଁଶ ବୁଢ଼ା ମୂଳ ଖୋଳିବାକୁ ଚାଲିଗଲା । ଭାଗ୍ୟର କଥା, ପ୍ରଥମ ଚେଷ୍ଟାରେ ହିଁ ସେ ସଫଳ ହେଲା । ବାଉଁଶ ବୁଢ଼ା ମୂଳରୁ ସିନ୍ଦୂକ ପାଇବା ପରେ, ତାରି ଭିତରେ ଥିବା ମାଛିକୁ ସାତଥର ଡାକିଲା । ମାଛି ସିନ୍ଦୂକ ଭିତରୁ ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ ଖଣ୍ଡାରେ ତାକୁ ଦିଗତ କରି କାଟି ପକାଇଲା । ସତର୍କରେ ମାଟିପାତ୍ରଟିକୁ ତଳେ ଥୋଇଥିବାରୁ, ମାଛିର ଉକ୍ତ ମାଟିରେ ନପଡ଼ି ମାଟି ପାତ୍ରରେ ହିଁ ପଡ଼ିଲା । ଫଳରେ ନଈ ପାଖରେ ଘୁରି ବୁଲୁଥିବା ଚାରିଜଣ ଅସୁର ବହୁତ ଜୋରରେ ପାଟି କରି ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ଅନ୍ୟ ରାକ୍ଷସମାନେ ମଧ୍ୟ ଯିଏ ଯୁଆଡ଼େ ଥିଲେ ମରି ଶୋଇଲେ ।

ଏହାପରେ ବାମନ ରାଜକୁମାର ଅସୁରପୁରାକୁ ଫେରି ଆସି ରାଜକୁମାରୀ ସଙ୍ଗରେ ସାକ୍ଷାତ କଲା ଏବଂ କହିଲା, ତୁମେ ଆଉ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କର । କାରଣ ମୋର ସୁନାଗଛ ଖୋଜିବାର ଅଛି । ସେହି ସୁନାଗଛରେ ରୂପା ପତ୍ର ଥିବ । ସାତ ମୟୂର ସାତୋଟି ଶାଖାରେ ଖେଳୁଥିବେ ।

ରାଜକୁମାରୀ କହିଲା, ମୁଁ ସେହି ସୁନାଗଛ ଦେଖିଛି । ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଆସ ।

ରାଜକୁମାର ରାଜକୁମାରୀ ସଙ୍ଗରେ ଅସୁରପୁରାରୁ ବାହାର ହେଲା । ସେ ଦୁହେଁ ପ୍ରଥମେ ଆମ୍ବଗଛ ମୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବାମନ ରାଜକୁମାର ଦେଖିଲା, ତାର ଛଅଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ

ଜଣେ ହେଲେ କେହି ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ନାହାନ୍ତି । ତାକୁ ଏକୁଟିଆ ଛାଡ଼ି ଜାହାଜ ନେଇ ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ରାଜକୁମାର ଦୁଃଖ କଲା ।

ରାଜକୁମାରୀ ରାଜକୁମାରର ଦୁଃଖ ଦେଖି କହିଲା, ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଆସ । ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।

ଦୁହେଁ ଯାଇ ସୁନାଗଛ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଗଛରେ ରୂପାର ପତ୍ର ଥିଲା ଓ ସାତୋଟି ଶାଖାରେ ସାତୋଟି ମୟୂର ବସିଥିଲେ । ରାଜକୁମାରୀ ତାକୁ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ସରେ ରଖିଲା ।

ତାପରେ ଦେଖାଗଲା, ମଣ୍ଡବତ ଛଅଶାଖିଏ ଏକ ବିରାଟ ଅସୁରର ଶବ ଉପରେ ବସି ତାର ମାଂସ ଖାଉଛି । ରାଜକୁମାରୀ ସେହି ଛଅଶାଖି ବାମନ ରାଜକୁମାର ସଙ୍ଗରେ ପରିଚିତ କରାଇ ଦେଇ କହିଲା, ତୁମେ ଯାହାର ମାଂସ ଖାଉଛ, ତାକୁ ରାଜକୁମାର ହିଁ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଏହା ଶୁଣି ଛଅଶାଖି ସୁଖି ହେଲା ।

ଛଅଶାଖି ଖୁସି ହୋଇଥିବା ଦେଖି ରାଜକୁମାର କହିଲା, ଆମକୁ ନେଇ ମୋର ପିତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଆହୁରି ତିନୋଟି ଅସୁରଙ୍କ ଶବ ଖାଇବାକୁ ଦେବି । ଛଅଶାଖି ଏହା ଶୁଣି ବାମନ ରାଜକୁମାର, ରାଜକୁମାରୀ ଓ ସୁନାଗଛକୁ ରାଜକୁମାରର ପିତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା ।

ସେତେବେଳେ ଛ'ଭାଇ ଯାକ ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ।

ବାମନ ରାଜକୁମାର, ରାଜକୁମାରୀ ଓ ସୁନାଗଛକୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଦାଖଲ କଲା ।

ରାଜା ଏହା ଦେଖି ଖୁସି ହେଲେ । ସେ ବାମନ ପୁଅ ସଙ୍ଗେ ରାଜକୁମାର ବିବାହ କରାଇ ଦେଲେ ଓ ତାକୁ ରାଜ ସିଂହାସନ ଅର୍ପଣ କଲେ । ଅନ୍ୟ ଛଅ ଭାଇ ତା' ଆଗରେ କ୍ଷମାଭିକ୍ଷା କରି ରାଜ୍ୟରେ ରହିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧି ଯାହାର ବଳ ତାହାର

ଆସାମ ଦେଶର ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁଆ ହାତୀ ଓ ଗୋଟିଏ ମହାବଳ ବାଘ ଥିଲେ । ସେମାନେ ରାଜ୍ୟରେ ବୁଲି ବୁଲି ମହା ଉପଦ୍ରବ କଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବରେ ରାଜ୍ୟର ଲୋକମାନେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଗୁହାରି କଲେ ।

ରାଜା ସେହି ବାଘ ଓ ହାତୀକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ହେଲେ ମାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ତେଜୁରା ଦେଲେ, ଯିଏ ସେହି ହାତୀ ଓ ବାଘକୁ ମାରିବ ତାକୁ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।

ରାଜାଙ୍କ ପୁରସ୍କାର କଥା ଶୁଣି ବହୁତ ଲୋକ ସେହି ହାତୀ ଓ ବାଘକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ କେହି ହେଲେ ମାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଯୋଗକୁ ସେହି ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ଗରିବ ଲୋକ ମନ ଦୁଃଖରେ ବିଷ ଖାଇ ମରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲା । ସେ ପିଠାରେ ବିଷ ବିଶାଇ, ତାକୁ ଖାଇ ପ୍ରାଣ ହାରିଦେବ ବୋଲି ଭାବି, ଗାଁ ଛାଡ଼ି ନଈ ଆଡ଼କୁ ବାହାରିଲା । ନଈ କୂଳର ଗୋଟିଏ ଗଛ ମୂଳେ ପିଠା ବୁଜୁଳା ରଖି, ଶେଷ ଲାଗିବାରୁ ନଈକୁ ଓହ୍ଲାଇଲା ।

ଠିକ୍ ଏତିକି ବେଳେ ବନ୍ଧୁଆ ହାତୀ ଆସି ନଈ କୂଳରେ ସେହି ଗଛମୂଳେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଗଛମୂଳେ ବିଷ ମିଶା ପିଠା ଦେଖି, ସେତକ ଖାଇ ଛଟପଟ ହୋଇ ମଲା ।

ରାଜାଙ୍କ ଲୋକମାନେ ବନ୍ଧୁଆ ହାତୀ ପାଖରେ ଜଣେ ଅତିସ୍ଥା ଲୋକକୁ ଦେଖି ଭାବିଲେ, ସେ ସେହି ଦୁଷ୍ଟ ହାତୀକୁ ମାରିଛି । ତାକୁ ନେଇ ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ହାଜର କଲେ । ରାଜା ତାକୁ ହାତୀ ମାରିବା କଥା ପଚାରିବାରୁ, ଲୋକଟି ନିଜର ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇ କହିଲା, ହାତୀକୁ ଗୋଟିଏ ଚାପୁଡ଼ାରେ ମାରିଦେଲି । ରାଜା ସେହି ଲୋକର କଥା ଶୁଣି ଖୁସି ହୋଇ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ । ତାପରେ ତାଙ୍କର ରାଜ୍ୟର ମହାବଳ ବାଘକୁ ମାରିବାକୁ କହିଲେ ।

ଲୋକଟି ପୁରସ୍କାର ପାଇବା ଆଶାରେ କହିଲା, ମହାରାଜ ! ମୁଁ ହାତୀ ମାରିଛି । ବାଘଟାକୁ ବି ମାରିଦେବି । ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ତାକୁ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ବାଘ ମାରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ଲୋକଟି କହୁ କହୁ କହିଦେଲା ଯିନା, ଘରକୁ ଫେରି ମହାଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଲା । ଯେଉଁ ଦିନ ବାଘ ମାରିବା କଥା, ସେ ଦିନ ସେ କିଛି ଦଉଡ଼ି ଓ ଢେଙ୍କି ପାହାରଟିଏ ବୋହି ବଣକୁ ଗଲା । ବଣ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗଛ ଥିଲା । ସେ ସେହି ଗଛ ଉପରକୁ ଚଢ଼ି ଭୋ ଭୋ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗଛତଳରେ ଅନେକ ଚଢ଼େଇ ଏକାଠି ବସି କେଁ କାଁ ରାବ

କରୁଥାନ୍ତି । ସେଥିରୁ ଏକ ମଧୁର ଧ୍ବନି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥାଏ । ଲୋକଟିର କ୍ରନ୍ଦନ ଧ୍ବନି ସେହି ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ରାବ ସଙ୍ଗରେ ମିଶି ଏକାକାର ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

ପକ୍ଷୀ ରାବ ଶୁଣି ମହାବଳ ବାଘ ଗଛ ମୂଳକୁ ଆସିଲା । ସେ ଦେଖିଲା, ଗଛ ଉପରେ ମଣିଷଟିଏ ବସିଛି ଓ ପାଟି କରୁଛି । ତାରି ପାଟି ସଙ୍ଗରେ ସ୍ଵର ମିଳାଇ ପକ୍ଷୀମାନେ ବି ଗାତ ଗାଉଛନ୍ତି । ବାଘ ଭାବିଲା, ସେହି ଲୋକଟି ଗଛ ତଳରେ ଏକାଠି ବସିଥିବା ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଗାତ ଶିଖାଉଛି । ତାର ମଧ୍ୟ ଗାତ ଶିଖିବାକୁ ମନ ହେଲା । ସେ ସେହି ଲୋକକୁ ଡାକି କହିଲା, ଭାଇ ! ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଗାତ ଶିଖାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ମହାବଳ ବାଘକୁ ଦେଖି ଲୋକଟି ମନେ ମନେ ଡରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ମାରି ପାରିଲେ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ ଭାବି ସେ ମନେ ମନେ ସାହସ ବାନ୍ଧିଲା । ସେ କହିଲା, ତୁ ହେଲୁ ବାଘ- ଆଉ ମୁଁ ମଣିଷ । ମୋତେ ପାଖରେ ପାଇଲେ ତୁ ଖାଇଯିବୁ । ଗାତ ଶିଖାଇବି କେମିତି ? ମୋତେ ଖାଇବୁ ନାହିଁ ବୋଲି ସତ୍ୟ କର ।

ବାଘ କହିଲା, ତ୍ରିବାର ସତ୍ୟ କରୁଛି । ତୋତେ ଖାଇବି ନାହିଁ । ତୁ ଯେପରି ହେଉ ମୋତେ ଗାତ ଶିଖାଇ ଦେ ।

ଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା, ସତ୍ୟ ସିନା କଲୁ । ତଥାପି ମୋତେ ତର ମାଡ଼ୁଛି । ମୁଁ ତୋ ପାଖରେ ବସି ଗାତ ଶିଖାଇବି କିପରି ? ତେବେ ତୋତେ ପ୍ରଥମେ ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧିବି । ତୁ ରାଜି ହୋଇ ଗୋତ ଦେଖାଇବୁ । ତେବେ ଯାଇ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପାଖକୁ ଯିବି ।

ମହାବଳବାଘ ଏଥିରେ ବି ରାଜି ହେବାରୁ, ଲୋକଟି ଦଉଡ଼ି ଓ ଢେଙ୍କି ପାହାର ନେଇ ଗଛ ମୂଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା ।

ମହାବଳବାଘ ଗାତ ଶିଖିବ ବୋଲି ତା କଥା ରକ୍ଷା କରି ନିଜ ମନକୁ ଚାରିଗୋଡ଼ ଯାକ ଦେଖାଇ ଦେଲା । ଲୋକଟି ଦଉଡ଼ିରେ ବାଘର ଚାରିଗୋଡ଼ ଓ ପିଠିକୁ ଚଉକ୍ଷ କରି ବାନ୍ଧି ପକାଇଲା । ତା'ପରେ ଢେଙ୍କି ପାହାରରେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ମାରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବାଘ ଢେଙ୍କିପାହାର ଖାଇ ଜୀବନ ବିକଳରେ ପାଟିକଲା, ଭାଇ ! ଦୟାକରି ଛାଡ଼ିଦେ । ମୁଁ ଆଉ ଗାତ ଶିଖିବି ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତା' କଥା ଶୁଣୁଛି କିଏ ? ଲୋକଟି ଢେଙ୍କି ପାହାରରେ ମାରିମାରି ତାକୁ ଶେଷ କରିଦେଲା ।

ରାଜା ଖବର ପାଇଲେ, ଲୋକଟି ସେହି ଦୁଷ୍ଟ ମହାବଳ ବାଘକୁ ମାରି ପକାଇଛି । ସେ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ ତାକୁ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ । ଶେଷରେ କହିଲେ, ତୁମର ଅନେକ ବଳ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ସବୁଠୁ ବଡ଼ମଲ୍ଲ ସଙ୍ଗରେ ଲଢ଼େଇ କର । ଜିଣିଲେ ଆହୁରି ଧନରତ୍ନ ଦେବି ।

ହାତୀ ଓ ବାଘର ମରଣ ପରେ ଲୋକଟିର ସାହସ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସେ ବଡ଼ ମଲ୍ଲ ସଙ୍ଗରେ ଲଢ଼େଇ କରିବାକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜି ହୋଇଗଲା ।

ରାଜାଙ୍କ ଡାକରା ପାଇ ରାଜ୍ୟର ବଡ଼ ମଲ୍ଲ ରାଜ ଉଆସକୁ ଆସିଲେ । ସେ ଉଆସ ଭିତରେ ରହିଲା । ରାତିରେ ବାଘକୁ ମାରିଥିବା ଲୋକଟି ସେହି ମଲ୍ଲ ସଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରି କହିଲା, ଜାଣିଛୁ ? ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଚାପୁଡ଼ାରେ ଦୁଷ୍ଟ ହାତୀ ଓ ମହାବଳ ବାଘକୁ ଜୀବନରେ ମାରି ଦେଇଛି । ତୁ କଣ ମୋ ସଙ୍ଗରେ ପାରିବୁ ? ଏକା ମାତ୍ରରେ ପ୍ରାଣ ଯିବ । ଭଲ ଗତି ଥିଲେ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ପଳା । ତୋର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ କହୁଛି । ପଛକୁ ଆଉ ଦୋଷଦେବୁ ନାହିଁ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ସେହି ମହାମଲ୍ଲର ହାଲୁକ ଶୁଖିଗଲା । ରାତାରାତି ନଅର ଛାଡ଼ି ଭୟରେ ପଳାଇ ଗଲା । ପରଦିନ ଲଢ଼େଇ ବେଳ ହେବାରୁ ମହାମଲ୍ଲକୁ ଖୋଜା ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସେ ଆଉ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ନଥିଲା । ରାଜା ଭାବିଲେ, ମହାମଲ୍ଲ ଭୟରେ ପଳାଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ ସେ ହାତୀ ଓ ବାଘ ମାରିଥିବା ଲୋକକୁ ଅନେକ ପୁରସ୍କାର ଦେଇ ରାଜ୍ୟରେ ରଖିଲେ ।

ପବନ ଯୋଗୁ ଶୀତ

ଆସାମ ଦେଶରେ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନେକ ରାଣୀ ଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ରାଜାଙ୍କର ଅନେକ ପୁଅ ଝିଅ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ପାଠପଢ଼ାଇ ମଣିଷ କରିବା ପାଇଁ ରାଜା ଜଣେ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଡକାଇ ରାଜ ଉଆସରେ ରଖାଇଲେ । ଉଆସର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଘରେ ପୁଅଝିଅଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ କିଛିଦିନ କଟିଗଲା । ରାଜା ଦିନେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ପାଠପଢ଼ା ତନଖି କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେ ଉଆସର ପାଠପଢ଼ା ହେଉଥିବା ଘର ପାଖରେ ଆସି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଛିଡ଼ା ହେଲେ ।

ସେତେବେଳେ ପଣ୍ଡିତେ ରଜା ପୁଅମାନଙ୍କୁ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥାନ୍ତି । ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକପଢ଼ି ତାର ସରଳ ଅର୍ଥ କରି ବୁଝାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଏହିପରି ଏକ ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇଲା ବେଳେ ପଣ୍ଡିତେ ରଜାପୁଅମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, ବିଦ୍ବାନମାନେ ଅମର ରହନ୍ତି । ରାଜାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ପଣ୍ଡିତମାନେ ବେଶୀ ସମ୍ମାନ ପାଆନ୍ତି । ରାଜା ନିଜ ଦେଶରେ କେବଳ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ବାନ ଓ ପଣ୍ଡିତମାନେ ସବୁ ଦେଶରେ ପୂଜା ପାଇଥାନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତମାନେ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ଗଛ ଶିଖରରୁ ମଧ୍ୟ ଆହାର ପାଆନ୍ତି ।

ପଣ୍ଡିତଙ୍କର କଥାକୁ ରାଜା ପୁଅମାନେ ମନଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୁଣୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ କଥା ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ସେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ପାନେ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରି ରାଜଦରବାରକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ସିଂହାସନରେ ବସି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ । ପଣ୍ଡିତ ଆସି ରାଜ ଦରବାରରେ ହାଜର ହେଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରାଗରେ ଜଳି ଯାଇ କହିଲେ, ପଣ୍ଡିତେ ! ତୁମେ ମୋ ପୁଅଙ୍କୁ ଭଲ ପାଠ ପଢ଼ାଉ ଥିଲ । ତୁମେ କହିଲ, ରାଜା ଅପେକ୍ଷା ପଣ୍ଡିତ ବଡ଼ । ପୁଣି ପଣ୍ଡିତ କୁଆଡ଼େ ଗଛ ଶିଖରରେ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଥାନ୍ତି ବୋଲି କହିଲ । ଏଥିପାଇଁ ତୁମକୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ।

ପଣ୍ଡିତେ ରାଜାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଡରିଗଲେ । ତଥାପି କହିଲେ, ମହାରାଜ ! ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକରେ ସେପରି ଲେଖାଅଛି । ତାହା ମୁଁ ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲି । କୌଣସି କଥା ନିଜ ମନରୁ କହିନାହିଁ ।

ରାଜା ଆହୁରି ବିଚିତ୍ତି ଗଲେ । ସେ କରୁଆଳଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ, ଏହି ବୁଢ଼ା ପଣ୍ଡିତକୁ ବଣକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଗଛ ତଳରେ ବାନ୍ଧି ଝୁଲାଇ ଦିଅ । ସେ ଗଛ ଶିଖରରୁ କିପରି ଆହାର ଯୋଗାଡ଼ କରି ପାରିବ, ସକାଳ ପାହିଲେ ଦେଖିବା ।

ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳିତ ହେଲା । କରୁଆଳ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଅଗନା ଅଗନି ବନସ୍ତ ଭିତରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ପିପ୍ପଳ ଗଛ ତଳରେ ବାନ୍ଧି ଝୁଲାଇ ଦେଇ ଆସିଲା ।

କ୍ରମେ ରାତି ହେଲା । ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ବଣୁଆ ଜନ୍ମମାନେ ରତି ଛାଡ଼ିଲେ । ଏଣେ ମାଘ ମାସ । ଶୀତଳ ପବନ ବହୁଥାଏ । ପଶ୍ଚିତେ ଗଛ ତାଳରେ ଝୁଲୁଝୁଲୁ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜୀବନ ବିକଳରେ ମନେ ମନେ ଭୈରବ ମନ୍ତ୍ର ଜପିଲେ ।

ଅଧରାତିରେ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ପଶ୍ଚିତ ଦେଖିଲେ, ଗଛତଳେ ଦୁଇଜଣ ଯକ୍ଷ ଆସି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ସୁନା ମୋହର ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା କଳସଟିଏ ଅଛି । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ସୁନା ମୋହରକୁ ଦୁଇଭାଗ କରି ବାଣ୍ଟି ନେବାକୁ ବସିଛନ୍ତି ।

ସୁନା ମୋହର ଭାଗ ବାଣ୍ଟି ବାଣ୍ଟି ଜଣେ ଦକ୍ଷ କହିଲା, ଆଜି ଭାରି ଶୀତ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି । ମାଘ ମାସଟା ନାଁ, ସେଥିପାଇଁ ଏ କାଲୁଆ ଶୀତ ପଡ଼ିଛି ।

ଏହା ଶୁଣି ଦ୍ଵିତୀୟ ଯକ୍ଷ କହିଲା, ମାଘ ମାସ ଯୋଗୁ ନୁହେଁ, ଆକାଶରେ ମେଘ ଘୋଟି ଥିବାରୁ ଶୀତ ପଡ଼ିଛି ।

ଜଣେ କହିଲା, ମାଘ ମାସ ପାଇଁ ଶୀତ ହେଉଛି । ଆଉ ଜଣକ ନିଜ କଥାରେ ଅଟଳ ରହି କହିଲା, ଆକାଶରେ ମେଘ ଘୋଟି ଥିବାରୁ ଶୀତ ହେଉଛି । ଏହି ବିଷୟ ନେଇ ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ, ମାତଗୋଳ ଚାଲିଲା ।

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଉଭୟ ଯକ୍ଷ ମଣିଷ ଗନ୍ଧ ପାଇ ମାତଗୋଳ ବନ୍ଦ କଲେ । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ, ଗଛ ତାଳରେ ସତକୁ ସତ ମଣିଷଟିଏ ଝୁଲୁଛି । ସେ ଦୁହେଁ ମଣିଷକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମାନି କହିଲେ, ଆଜି ଭୀଷଣ ଶୀତ ପଡ଼ିଛି, ଏ ଶୀତ ମେଘ ପାଇଁ ପଡ଼ିଛି କି ମାଘ ମାସ ପାଇଁ ପଡ଼ିଛି ଠିକ୍ ଭାବରେ ବିଚାର କରି କହ । ତୋ' ଉପର ଆମ ମନକୁ ପାଇଲେ, କଳସକ ଯାକ ସୁନା ଦେବୁ । କିନ୍ତୁ ଭୁଲ୍‌ଭାଲ କରି କହିଲେ ଜୀବନ ପାଇବୁ ନାହିଁ । ଗଛ ତାଳରେ ରହି ଆମ ସୁନାକୁ ଚାହିଁବାର ପ୍ରତିଫଳ ପାଇବୁ ।

ପଶ୍ଚିତେ ବିଷମ ଧନ୍ଦାରେ ପଡ଼ିଲେ । ତଥାପି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନ ହରାଇ ଭାବିଚିନ୍ତି କହିଲେ, ହେ ଯକ୍ଷମାନେ, ମନ ଦେଇ ଶୁଣ । ଆଜିର ଶୀତ ମେଘ ପାଇଁ ନୁହେଁ କି ମାଘ ମାସ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ପବନ ବହୁ ଥିବାରୁ ଶୀତ ହେଉଛି ।

ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରୁଥିବା ଯକ୍ଷ ଦୁଇଜଣ ପଶ୍ଚିତଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଶୀତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ କଥା ସେମାନଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେମାନେ ପଶ୍ଚିତଙ୍କୁ ଗଛ ତାଳରୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଆଣିଲେ । ଗଛ ତଳେ ନିଆଁ ଜାଳି ତାଙ୍କୁ ସେକାସେକି କରି ସୁସ୍ଥ କଲେ । ମିଠା ଫଳ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ତାଙ୍କ କ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ କଲେ । ରାତି ପାହି ଆସୁଥିବା ଦେଖି, ପଶ୍ଚିତଙ୍କୁ ସୁନା ମୋହର କଳସଟି ଦାନ କରି ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ ।

- ଦୁଇ -

ଯକ୍ଷ ଯୁଗଳଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ, ଖାଇ ପିଇ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଣ୍ଡିତେ ସୁନା କଳସକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାଜା ଭାବିଥିଲେ, ପଣ୍ଡିତେ ଯମପୁରକୁ ଯାଇଥିବେ । ତାଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ ଦେହରେ, ହସ ହସ ମୁହଁରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।

ପଣ୍ଡିତେ ଛାତିର ପାତ୍ର ନୁହଁନ୍ତି । କହିଲେ, ମହାରାଜ ! ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକ ସତ ହେଲା । ମୁଁ ଗଛ ତାଳରେ ଥାଇ ଆହାର ପାଇଲି । ପୁଣି ସୁନା କଳସ ମଧ୍ୟ ପାଇଲି । ଏହାପରେ ସେ ରାତିର ଘଟଣା ସବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପିଟାଇ କହିଲେ । ଅବଶେଷରେ ଜଣାଇଲେ, ମହାରାଜ ! ମୋ ଭାଲି ଲୋକ ଶ୍ଳୋକ ପଢ଼ି ସାମାନ୍ୟ ଏକ ଉତ୍ତର ଦେବାରୁ ଯଦି ଏତେ କଥା ପାଇଲି, ମୋଠାରୁ ବଡ଼ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଆଉ କଣ ପାଇବେ ନାହିଁ, ସେ କଥା ଭାବି ଦେଖନ୍ତୁ ।

ରାଜା ସବୁ କଥା ଶୁଣିଲେ । ସୁନା ମୋହର ଦେଖି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ କଥା ସତ ମଣିଲେ । କହିଲେ, ସବୁ ମୋର ଭୁଲ୍ । ସଂସ୍କୃତ ଶ୍ଳୋକରେ ଯାହା ଲେଖା ଅଛି ସବୁ ସତ ।

ଏଥର ରାଜା ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇ ଉଆସ ଭିତରେ ଆରାମରେ ରଖିଲେ । ପଣ୍ଡିତେ ମନକୁ ମନ ଗୁରୁ ଗୁରୁ କରି ଗାଉଥିଲେ-

“ମାପେ ନୁହେଁ କି ମେପେ ନୁହେଁ
ପବନ ବହିଲେ ଶୀତ ହୁଏ ।”

ପଦ୍ମିନୀ

ଆସାମ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଦୁଇଜଣ ବାପାମା ଛେଉଣୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ରହୁଥିଲେ । ଭାଇର ନାଁ ମୋହନ ଓ ଭଉଣୀର ନାଁ ପଦ୍ମିନୀ । ଭାଇ ଭଉଣୀକୁ ଅତି ଯତ୍ନରେ ପାଳିପୋଷି ବଡ଼ କଲା । ଦୁହେଁ ଦିହିକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କ ବାଡ଼ି ପଛପଟେ ପଦ୍ମ ପୋଖରୀଟିଏ ଥାଏ । ତହିଁରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ପଦ୍ମଫୁଲ ଫୁଟୁଥାଏ । ସେହି ପୋଖରୀକୁ ସରଗର ଅପସରାମାନେ ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ଆସନ୍ତି । ଶନିବାର ଓ ମଙ୍ଗଳବାର ଦିନ ସେଠାକୁ ସୁନାର ନାଆ ଆସେ । ଅପସରାମାନେ ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇ ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳି ଜୁଡ଼ାରେ ଖୋଷନ୍ତି । ପଦ୍ମଫୁଲରେ ବେଶ ହୋଇ ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି । ଗଲାବେଳେ କହନ୍ତି- ଯିଏ ଆମ ପୋଖରୀର ପଦ୍ମଫୁଲରେ ହାତ ଦେବ, ତାର ମରଣ ହେବ !

ଗାଁ ଲୋକମାନେ ସେହି ପୋଖରୀକୁ ‘ଦିଅଁ ପୋଖରୀ’ କହି ଡରନ୍ତି । ଭୁଲ୍ରେ ସୁଦ୍ଧା ତାର ପାଖ ମାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦିନେ ମୋହନ ତାର ଭଉଣୀ ପଦ୍ମିନୀକୁ ପାଖରେ ବସାଇ କହିଲା, ମୋର ସୁନା ଭଉଣୀଟା ପରା । ତୁ କେବେହେଲେ ଆମ ବାଡ଼ି ପଛପଟ ଦିଅଁ ପୋଖରୀକୁ ଯିବୁ ନାହିଁ କି, ସେ ପୋଖରୀର ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳିବୁ ନାହିଁ । ମୋ କଥା ମନେ ରଖୁଥିବୁ । ସେଠାକୁ ଗଲେ ଅମଙ୍ଗଳ ହେବ ।

ପଦ୍ମିନୀ ଭାଇର କଥା ମାନି ଦିଅଁ ପୋଖରୀକୁ ଗଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଦିନ ପରେ ଭାଇର କଥା ଭୁଲିଗଲା । ବାଡ଼ି ପଛପଟେ ଥିବା ପଦ୍ମପୋଖରୀର ଫୁଟିଲା ପଦ୍ମଫୁଲ ଦେଖି ସେ ଲୋଭେଇ ଗଲା । ସେ ପୋଖରୀ ପାଣିରେ ପଶି ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳିଲା ଓ ଜୁଡ଼ାରେ ଖୋଷିଲା । ଏହାପରେ ତା ଦେହ ଝିମେଇ ଗଲା । ସେ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଘରକୁ ଧାଇଁଲା । କିନ୍ତୁ ଘର ଭିତରେ ପଶିବା ପୂର୍ବରୁ ତା’ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ିଗଲା ।

ସେତେବେଳେ ପଦ୍ମିନୀର ବଡ଼ ଭାଇ ମୋହନ ଘରେ ନଥିଲା । ବିଳମ୍ବରେ ଘରକୁ ଫେରି ଦେଖିଲା, ଦୁଆର ମୁହଁରେ ସାନ ଭଉଣୀ ପଦ୍ମିନୀ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ସେ ତାକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଟେକି ନେଇ ଘର ଭିତରେ ବିଛଣାରେ ଶୁଆଇ ଦେଲା । ନିଆଁ ଜାଳି ସେକ ଦେଲା । ତଥାପି ପଦ୍ମିନୀର ଚେତା ଫେରିଲା ନାହିଁ । ପଦ୍ମିନୀର ବିଛଣାରେ ବସି ଅନେକ କନ୍ଦାକଟା କଲା ଓ ଦିଅଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ଡାକିଲା । ତଥାପି ପଦ୍ମିନୀ ଆଖି ନ ଫିଟାଇବାରୁ, ଘରର ଦୁଆର ଝରକା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇ ମନ ଦୁଃଖରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ କିଛି ମାସ ବିତିଗଲା ।

ଦିନେ ସେ ଦେଶର ରାଜା ପାରିଧରେ ବାହାରି ପଦ୍ମିନୀ ଘର ବାଟ ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ତାକୁ ଶେଷ ଲାଗିବାରୁ ହାତାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପାଣି ପିଇବା ପାଇଁ ପଦ୍ମିନୀ ଶୋଇଥିବା ଘର ଭିତରେ ପଶିଲେ । ଦେଖିଲେ, ଘର ଭିତରେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଅଗଣାରେ ଅନାବନା ଗଛ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ଘରର କବାଟ ବନ୍ଦ ଥିଲା । ରାଜା ନିଜ ହାତରେ କବାଟ ଫିଟାଇ ଦେଖିଲେ, ବିଛଣାରେ ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିଏ ଶୋଇଛି । ତାର ରୂପ ଦେଖି ରାଜା ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ଓ ବିଛଣା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ତାକୁ ଡାକିଲେ । ତଥାପି ସେହି ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟାର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ହାତ ଲଗାଇ ପଦ୍ମିନୀକୁ ହଲାଇଲେ କଲେ । ଏତିକି ବେଳେ ପଦ୍ମିନୀର ଜୁଡ଼ାରୁ ପଦ୍ମଫୁଲଟି ଖସି ପଡ଼ିଲା । ପଦ୍ମଫୁଲ ତଳେ ଖସି ପଡ଼ିବାରୁ ପଦ୍ମିନୀର ଚେତା ଫେରିଲା । ସେ ଉଠି ବସି ଆଖି ମଢ଼ିଲା । ତା ଭାଇ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଖି ବିଚଳିତ ହେଲା । ରାଜା ତାକୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ବୁଝାସୁଝା କରି ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଉଆସକୁ ଗଲେ । କିଛି ଦିନ ପରେ ତାକୁ ବିବାହ କରି ରାଜ୍ୟର ପାଟରାଣୀ କଲେ ।

ରାଜ୍ୟର ପାଟରାଣୀ ହେଲେ ବି ପଦ୍ମିନୀର ମୁହଁରେ ହସ ନଥାଏ । ସେ ଭାଇ କଥା ମନେ ପକାଇ କାନ୍ଦେ । ରାଜା ଦିନେ ବି ପଦ୍ମିନୀର ମୁହଁରେ ହସ ଦେଖି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାକୁ ହସାଇବା ପାଇଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ କିଛିଦିନ କଟିଗଲା । ପଦ୍ମିନୀର ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଦିନେ ପ୍ରାସାଦର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ସୋରିଷ ଗଦା ହୋଇଥାଏ । ରାଜା ଅସାବଧାନ ବଶତଃ ସୋରିଷ ଉପରେ ପାଦ ପକାଇ ଖସି ପଡ଼ିଲେ । ବାପା ପଡ଼ିଯିବା ଦେଖି ପୁଅ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ପଦ୍ମିନୀ ଏକାନ୍ତ ଦେଖି ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ସେ ମନକୁ ମନ ପୁଅକୁ ଦେଖି ପ୍ରକାଶ କଲା, ତୁ ଯେମିତି ବାପାର କଷ୍ଟ ଦେଖି କାନ୍ଦୁଛୁ, ମୁଁ ସେପରି ମୋ ଭାଇ ପାଇଁ କାନ୍ଦୁଛି ।

ପଦ୍ମିନୀର କଥା ରାଜାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ଏତେ ଦିନ ପରେ ରାଜା ପଦ୍ମିନୀର ମନ କଷ୍ଟ କଥା ବୁଝିଲେ । ଭାଇ ସଙ୍ଗରେ କିପରି ଭଉଣୀର ଭେଟ କରାଇବେ, ସେହି କଥା ଚିନ୍ତା କଲେ । ଶେଷକୁ ସ୍ଥିର କଲେ, ଉଆସ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇବେ । ସେହି ପୋଖରୀ ଯିଏ ଖୋଳିବା ପାଇଁ ଆସିବ, କୋଦାଳରେ କୋଦାଳେ ମାଟି ଡାଡ଼ିଲେ ଗୋଟିଏ ସୁନା ମୋହର ପାଇବ । ପୋଖରୀ ପାଖରେ ପଦ୍ମିନୀର ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ତିଆରି କରି ରଖିବେ । ମାଟି ଡାଡ଼ି ଅମୂଲ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ରାଜାଙ୍କ ଯାକର ଲୋକ ଆସିବେ । ଏଇ ସୁଯୋଗ ନେବା ପାଇଁ ପଦ୍ମିନୀର ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଆସିବ । ପୋଖରୀ ପାଖରେ ଭଉଣୀର ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନିବ । ସେପରି ହେଲେ ଲୋକ ଲଗାଇ ତାକୁ ଡକାଇ ଆଣିବେ ।

ରାଜାଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟରେ ତେଜୁରା ଦିଆଗଲା । ପୋଖରୀ ଖୋଳା ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନ ପାଖରେ ପଦ୍ମିନୀର ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ରଖାଗଲା । ଜଣେ ଜଗୁଆଳ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଲା ।

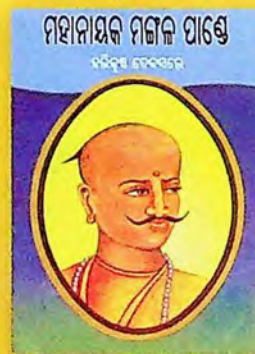
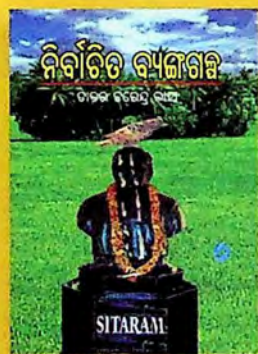
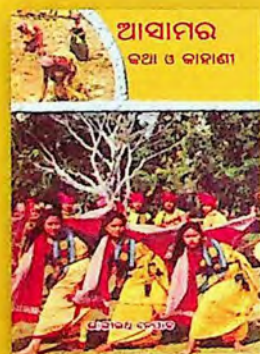
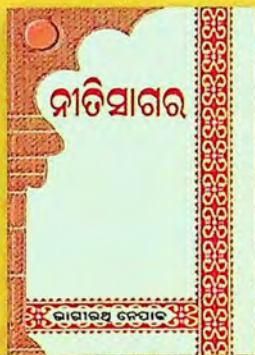
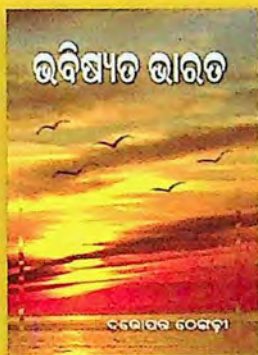
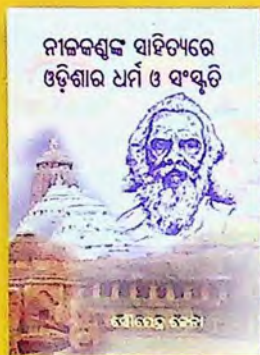
ତେଜୁରା ଶୁଣି ରାଜ୍ୟରୁ ଦଳଦଳ ଲୋକ ଆସି କୋଦାଳରେ ମାଟି ହାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କୋଦାଳେ ମାଟିକୁ ଗୋଟିଏ ସୁନା ମୋହର ପାଇ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ ।

ଦିନେ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆସି ପୋଖରୀ ଖୋଳା ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ କୋଦାଳ ନେଇ ମାଟି ନହାଣି, ପଦ୍ମିନୀର ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହା ଦେଖି ପ୍ରହରୀ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଗଲା । ରାଜା ବୁଝିଲେ, ସେହି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଜଣକ ନିଶ୍ଚୟ ପଦ୍ମିନୀର ଭାଇ ହୋଇଥିବ । ସେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଆଦର କରି ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ସୁଗନ୍ଧ ଜଳ ଦେଲେ । ଏହାପରେ ତାଙ୍କୁ ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧାଇ ଭୋଜନ ପାଇଁ ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ ।

ଉଆସ ଭିତରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଦେଖି ପଦ୍ମିନୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କୁ ‘ଭାଇ’ ବୋଲି ଚିହ୍ନିଲା ଓ ପାଖକୁ ଧାଇଁଆସି କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲା ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ପଦ୍ମିନୀକୁ ରାଜ ଉଆସ ଭିତରେ ଦେଖି ଖୁସି ହେଲେ । କହିଲେ, ଭଉଣୀ, ତୁ ବଞ୍ଚିଛୁ ? ତୋତେ ଏପରି ଭାବରେ ଦେଖିବି ବୋଲି ଜୀବନରେ ଆଶା ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଘର ଛାଡ଼ି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ହୋଇ ବୁଲୁଥିଲି । ଆଜି ଖୁବ୍ ଖୁସିର ଦିନ ।

ରାଜା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କର ଏ ଅପୂର୍ବ ମିଳନକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ଅନେକ ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କ ପାଟରାଣୀ ପଦ୍ମିନୀ ମୁହଁରେ ହସ ଦେଖି ଖୁସି ହେଲେ ଓ ରାଜ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବର ଘୋଷଣା କଲେ ।

ଭାରତୀୟ ସାହିତ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର
ଏଲ / ୩୮୨, ବରମୁଣ୍ଡା ହାଇସ୍କୋ ବୋର୍ଡ଼ କଲୋନୀ

ଭବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧୦୦୩
Source: Author, Digitized by PPRACHIN, SOA